NAJER FOLKSBLAT
Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע–זעה 11. זייט

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 12 | Łódź, Czwartek, 14 stycznia 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ' בא ב' שבט תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

שארפע ווארנונג פון פרעמיער אויפן אדרעס פון די ענדעקישע יודען-העצער

„מיט שלאגען יודען וועט מען נישט ענדערן די ווירטשאפטליכע לאגע פון לאנד" — האט נעכטען געזאגט גענ. סלאוואי-סקלאדקאווסקי

בייגע יודען-פרעסערישע רעדעס איז בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים; מוטיגע ארויסטרעטונג פון דעפ. מינצבערג; שארפער אפשניט פון פרעמיער פאר דעפ. בודזינסקי און קאמפ.

„איך וועל אנווענדען אלע מיטלען, אז אין פוילען זאל זיין רוהיג"

וו א ר ש א, 13 (טעלעפאניש)

די בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים האט היינט געטראכט דעם פארזשעט פון אינערן-מיניסטעריום.

דעם פארזשעט האט רעפערירט דעפ. ד"ר סטראנסקי, וועלכער האט אנגעוויזען, אז דער בודזשעט טרעפט אן אין די הכנסות 14 מיליאן 337.650 זל. (אין פאריגען יאהר 15 מיליאן 897.300 זל.) אין די אויסגאבען שליסט זיך דער בודזשעט מיט דער ציפער פון 195,750 זל. (אין פאריגן יאהר — 191,650 זל.). די גרעסטע פאזיציע אין די אויסגאבען בעטרעפט דאס אויסהאלטען די פאליציי.

דער רעפערענט ווייזט אן אויף די גרויסע דערגרייכונגען פון דער פאליציי, וועלכע בעזיצט איי-געגע צענטראלע ראדיא - סטאציעס, ווי אויך ספעציעלע ראדיא-סטאציעס אין לובלין, לעמבערג און מארגאפאל און 7 קלענערע ראדיא-סטאציעס צו שיקען און אויפנעמען ידיעות. ער ווייזט אויך אן אויף דער מאטאריזאציע פון דער פאליציי.

דעפ. סטראנסקי רעדט ארום דעם וואוקס פון דער צאהל פערברעכענס און בעטאנט, אז עס איז געוואקסען די צאהל פאליטישע פערברעכענס. אין פערגאנגענעם יאהר איז א לאנד דורכגעפיהרט געווארען אנ'ענטוואפענונגס-אקציע צווישען דעם ציוויל-בעפעלקערונג. דערביי זענען צוגענומען געווארען 21 טויזענד שטיק געווער.

דער רעפערענט האלט אז אלע מאסען - ארויסטרעטונגען געגען פאליציי זענען א פועל-יוצא פון

פאליטישער אגיטאציע.

ער שטעלט זיך אפ ספעציעל אויף דער קאמוניסטישער בעוועגונג, וועלכע ריכטעט זיך לויט די דירעקטיוועז פון קאמאינטערן, וועלכער שטרעבט אריינצודרינגען אין די לעגאלע פארטייען און אונטער מעגליכע לאזונגען פיהרען אנטי-מלוכה'שע ארבייט.

דעפ. סטראנסקי שטעלט פעסט, אז די צאהל קאמוניסטישע צייטשריפטען איז קלענער געווארען. סך-הכל זענען געבליבען בלויז 7 קאמונ. צייטשריפטען. אלס איינע פון די הויפטזאכליכע - מיטלען, געגען פא-

ליטישע פערברעכענס ווערט בעטראכט קארטוז-בערעזע.

חעם 1. יאנואר 1937 האבען אין איזאלאציע-לאגער אין קארטוז - בערעזע געפינען 264 קאמוניסטען; ביז'ן 30 סעפטעמבער 1936 זענען אין די תפיסות געזעסען 10,794 פאליטישע ארעסטירטע. די גרעסטע צאהל פאליטישע ארעסטירטע שטעלט צו ווארשא. זינט עס עקזיסטירט בערעזע זענען אהינצו ארויסגעשיקט געווארען 725 פערזאן, דערונטער 410 קאמוניסטען, 227 אוקראינישע טעראריסטען, 64 נאציאנאל-רעקטע און נאראוועצעס, 15 קרימינעלע און 3 ליכ-וויאזשעס. נישט אלע, אויף וועלכע עס ווייזט אן די אדמיניסטראטיווע מאכט אז מען דארף זיי שיקען קיין קארטוז-בערעזע, ווערען אהינגעשיקט. אין 1936 זענען פארגעשטעלט געווארען 493 קאנדידאטען פארן איזאלאציע - לאגער און ארויסגעשיקט געווארען זענען בלויז 369. אין 1936 זענען פון קארטוז-בערעזע בעפרייט געווארען 123 פערזאן, געשטארבען זענען 2 פערזאנען איינער פון א הארץ אטאק און איינער פון א לונגען - ענטצינדונג. דער רעגולאמין פון איזאלאציע - לאגער איז א שטרענגער, אלע מוזען ארבייטען, דערפאר גיט מען גוט צו עסען. עס איז אויך איינגעשטעלט א גוטע סאניטארע השגחה. די קראנקע ווערען אפגעשיקט אין שפיטאל.

אין יאהר 1936 זענען אין לאנד ליקווידירט געווארען 95 שפיאנאזש - אפערעס. די איבעריגע שעדליכע ארגאניזאציעס ווערען ליקווידירט. די אלגעמיינע צאהל פון די ארגאניזאציעס אין פוילען טרעפט אן 101 טויזענד. די צאהל טאג-צייטונגען וואקסט. היינט צו טאג זענען אין פוילען פאראן 342 טאג-צייטונגען, 609 וואכענטליכע, 314 צוויי-וואכענטליכע, 991 חודשי'שורנאלען.

דעפ. סטראנסקי איז צופרידען מיט דער ליבעראלער בעציהונג צו דער פרעסע. מען מיספרויכט אבער — זאגט ער — מיט דער ליבעראלער בעציהונג צו די צייטונגען. אין די ערשטע 10 חדשים פון פאריגען יאהר זענען געווען 1869 צייטונגס - קאנפיסקאטעס.

אינערן-מיניסטער גענ. סקלאדקאווסקי בעקומט דאן דאס ווארט און ערקלערט צוו. אגר. אז אין יעדער שיסעריי פון דער פאליציי צום המון איז שולדיג די שלוסת-אדמיניסטראציע. ווארום אז עס דערגייט שוין צו א דעמאנסטראציע, איז דאס שוין א בעווייז, אז די אדמיניסטראטיווע מאשין קלאפט נישט גוט.

פאליציי דארף נישט שיסען — זאגט

דער פרעמיער און אינערן-מיניסטער — האט שיסען אין המון פערטיפט די געגענזייטיגע שנאה, אנב ווערען העררהג'עט צופעליגע דורכגעהער.

דער מיניסטער ווייזט אן, אז עס איז נויטיג צו פערגרעסערן די פאליציי אין צאהל. אמאל זענען ארויסגעגאנגען 10 פאליציאנטען און 1000 דעמאנסטראנטען, היינט, דאגעגען, ווערען אנגעווענדעט אנדערע מיטלען. דער פאליציאנט דארף היינט נישט שיסען, ער דארף זיך נאר נעגענשטעלען דעם המון. עס ווערט אנגעווענדעט א דעמאקראטישער סיסטעם פון פונאנדערטרייבען א המון, אהן בלוט-פערגיסונג. עס איז גענוג א פעסט געשלאסענע פאליציאישע פארמאציע זאל אויפהויבען די באגנעטען און לויפען און דער המון זאל זיך פונאנדערגעהן.

דערויף פערבעט דער אינערן-מיניסטער די קאמיסיע-מיטגלידער קיין גאלענדזש, היינטער ווארשא, אין דער פאליציאישער מוסטער-שול.

אין גאלענדזש איז אין דער אנוועזענהייט פון פרעמיער - אינערן - מיניסטער, דעפוטאטען און דעם הויפט-פאליציי קאמענדאנט זאמארסקי. אינסצעניזירט געווארען א דעמאנסטראציע, בעת וועלכער עס זענען געפאלען אנטי-מלוכה'שע לאזונגען ווי צ. ב.: „נידער מיט דער פאליציי", זאל לעבען די רעוואלוציע", „גיט אונז ברויט" א. אז. וו. בעת מעשה זענען, פערשטעהט זיך, אז אויף א קאמאנדע, געווארפען געווארען שטיינער אין די דעפוטאטען און — ס'איז געווען, הייטער צווישען די צו-שויער.

פערשטעהט זיך, אז די פאליציי האט מוסטער-האפט פונאנדערגעטריבען די דעמאנסטראציע, וועל-

כע איז — ווי מ'קאן זיך אנשטויסן — בעשטאנען אויך פון פאליציאנטען.

בעת דעם אמוואנטען ספעקטאקל האט מינ. סקלאדקאווסקי געלאזט א טרעדער און אויך די דעפוטאטען האבען זיך פונאנדערגעוויינט.

האט אימיצער געפרעגט דעם פרעמיער:

— הער פרעמיער, ווי פאלט איהר אויס צו ווערען אין אזא מאמענט?

— איך וויין הערפאר — האט געענטפערט גענ. סקלאדקאווסקי — ווייל אויף דער קאמיסיע - זיצונג האט איהר מיך קריטיקירט, און ער האט א שמייכעל געטון. אפער וואס איז אייער געוויין? — האט דער פרעמיער צוריק געפרעגט.

— מיר וויינען מחמת פרייד — איז געווען די תשובה —— וואס אין אונזערע צייטען ווערט א דעמאנסטראציע פונאנדערגעטריבען אהן בלוט-פערגיסונג און אין די צארישע צייטען האט מען דאס געמאכט פארבאריש אומפרענענדיג מענשליכע לעבענס.

נאכמיטאג איז פארגעקומען די דיסקוסיע איבערן בודזשעט.

די ערשטע סענסאציע פון דער זיצונג איז געווען די ארייסטרעטונג פון אונזער „ליבהארציגען"

דעפ. בודזינסקי, וועלכער האט דאס מאל מיט קיין איין ווארט נישט דערמאנט די יודען. ער האט בלויז געפאדערט, אז עס זאל צונעאיילט ווערען די שאפונג פון דער נייער רעגירונגס - פארטיי.

דערנאך האט גערעדט דער פערטיידיגער פון די ענדעקעס, דעפ. שארא, וועלכער האט נישט מעהר און נישט ווענינער געטון, ווי געבעטען דעם מינ. גענ. סקלאדקאווסקי, ער זאל געבען ערקלערונגען וואס

איז געשעהן אין טשיזשעוו.

דעפ. שיקארסקי'ן אינטערעסירט נאר איין קליי-ניגקייט, וואס איז געשעהן מיט דער פירמע ברידער מאזור, וועגען וועלכע די צייטונגען האבען געשריבען פערשידענע משונות און די ערקלערונגען זאלען איהם געבען נאר דער פרעמיער.

דאן בעקומט א ווארט צו זיין רעדע דער דעפוטאט ל. מינצבערג.

זיכערן אונזער רוה און ברויט

פאדערט דעפ. מינצבערג אין זיין רעדע איז סיים-קאמיסיע

מיט עטליכע וואכען צוריק האב איך אויף א זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע געזאגט: אויב אין לאנד וועט נישט זיין קיין ארדנונג, וועלען מיר פון איין זיצונג ביז צו דער צווייטער מוזען רעדען וועגן נייע געשעהענישען.

ווי איהר זעהט, מיינע הערן, האב איך דעמאלס געהאט רעכט, ווייל אין די לעצטע טעג האבען מיר ווידער געהאט געשעהענישען אין טשיזשעוו.

ווען איך האב גערעדט וועגען די אלע זאכען, האט דער פרעמיער געזאגט, אז

איך בין צו איהם צוגעשטאנען מיט א מעסער

ווייל איך האב פון איהם אזוי ענטשלאסען פערלאנגט אנ'ענטפער אויף מיינע ווערטער און געזאלט בעקומען א פערזיכערונג, אז אין פוילען וועט זיין רוהיג און ס'וועלען זיך מעהר נישט איבערחזרן די אנטי-יודישע געשעהענישען.

עס זענען שוין אויסגערעכענט געווארען אזוי פיל פאלען פון

אנטיסעמיטישע אונרוהען.

אז מ'וואלט באמת שוין נישט געדארפט דאס איי-בערהאלען.

ליידער איז די לאגע אזעלכע, אז מען מוז כסדר רעדען אויף דער דאזיגער טעמא. אויב איך זאג אזוי, איז עס דערפאר, ווייל איך זעה אין דעם

פרעמיער און אינערן-מיניסטער

דעם מענש, וועלכער קען פון דער דאזיגער סיטואציע ארויסדאטעווען.

דער פרעמיער ערקלערט, אז די אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען ווערען בעשטראפט און זיי וועלען אויך ווייטער בעשטראפט ווערען, אבער זיי ער אליין האט בעוויליגט צו בעמערקען, איז מעגליך, אז

דער צוזאג בעפרידיגט מיך נישט.

איך מוז אויף דעם ענטפערן, אז אזוי איז עס אין דער אמת'ן, ווייל מיר געהט עס נישט אין דעם, אז די מענשען זאלען בעשטראפט ווערען פאר'ן אנטייל אין די געשעהענישען. ס'האנדלט זיך דערין, אז

ס'זאלען קיין אונרוהען נישט זיין.

וואס בעדייט, אז עס זאל נישט דערלאזט ווערען צו קיין אנטי-יודישע געשעהענישען. ווארום מיר ווייסען אויסגעצייכענט, אז די שטראף בעקומען נישט שטענדיג די פאקטישע שולדיגע. איבעריגענס לוינט זיך געוויסע עלעמענטען צו בעקומען א שטראף, ווייל ווי אזא אנפאלער האט מיר פערזענליך ערקלערט, איז ער גרייט צו בעקומען א שטראף, אבי ער זאל נאר עטליכע אפממית'ן. אפילו דאס בעשטראפען די שולדיגע אין די אנטי-יודישע אונרוהען געפעלט נישט געוויסע פערזאנען, ווי צום ביישפיל דעם דע-פוטאט שטשעפאנסקי, וועלכער האט אריינגעטראגן אנ'אפעלאציע אין שוץ פון די דאזיגע פערזאנען,

מחמת ער האלט, אז

שלאגען יודען איז נישט אזא זאך, פאר וועלכע מ'דארף בעשטראפען

אדער ארויסשיקען קיין קארטוז-בערעזע.

די דיסקוסיעס, וואס פיהרען זיך לעצטענס אויף די זיצונגען פון דער בודזשעט-קאמיסיע מאכען דעם איינדרוק, ווי די יודען זאלטען שוין אויפגעהערט צו זיין בירגער, זיי האט מען צוגענומען די בירגערליכע רעכט און עס געהט נאר בלויז אין דעם, ווי אזוי מען זאל די פאר מיליאן מענשען ערגיץ וואו פערשטעקען.

אזוי האבען אויסגעזעהען די רעדעס אויף דער בודזשעט-זיצונג געווידמעט דער אויסערן-פאליטיק. דאן האט מען גערעדט וועגען עמיגראציע, ווי אזוי, וואוהין, אין וואסערער צאהל און אין וואסערער פארם. דערביי האט מען פערגעסען אין דעם, אז טראץ דעם ווילען פון די הערן באקאנס, זענען מיר דערווייל נישט בערויבט פון אונזערע בירגערליכע רעכט און מיר מוזען געניסען פון אלע בירגערליכע רעכט, וועלכע זענען אונז גאראנטירט דורך דער קאנסטיטוציע.

און טאקע אויף דעם יסוד פאדערן מיר און מיר וועלען נישט אויפהערען צו פאדערן שוץ נישט בלויז פאר אונזער לעבען און פערמעגען; מיר פאדערן אויך

רעכט אויף אונזערע ווירטשאפטלי-

כע פאזיציעס און רעכט צום פער-דינען.

צוגלייך מיט אלע איבריגע בירגער. אין דעם מאמענט אבער, ביים רעסארט פון די אינערליכע ענינים, געהט אונז קודם-כל וועגען דער זיכערקייט פאר אונזער לעבען און פערמעגען.

מיט א יאהר צוריק וואלט מיר אפשר געדארפט רעדען לענגער און אויסרעכענען פאקטען. איצט זענען די אלע זאכען בעשיינפערליך און דאס לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג איז פשוט אויבער-טרעגליך אזוי, אז עס איז איבריג א סך מארין-צו זיין וועגען דעם. צו דעם אלעם איז נויטיג נאר גו-טער ווילען, כדי א סוף-צו-מאכען צו דעם, וואס עס טוט זיך איצט אפ אין לאנד געגען דער יודי-שער בעפעלקערונג.

אלזא, אויב איך האב געפאדערט פון ה' פרעמ-יער אנ'ערקלערונג, איז עס דערפאר, ווייל איך וויל האבען זיין ווארט, אז ער וועט נישט דערלאזען צו ווייטערדיגע אנטי-יודישע אומרוהען און אז דאס לעבען וועט נארמירט ווערען.

אויף היינט חזר איך דאס איבער און כ'ווענד זיך צום ה' פרעמיער, ער זאל אונז פערזיכערן, אז אין קיין שום פאל און אופן וועט ער נישט דער-לאזען צו ווייטערדיגע געשעהענישען און ארויסטרע-טונגען געגן יודען.

(ווייטער זעה 4 זייט)

פערבאט פון יודישער שחיטה אין ליטע

דער געזעץ־פראיעקט שוין צוגעגרייט דורך די אנטיסעמיטען

קאונע, 13 (ספ. טעל.)

די קאוונער נאציאנאליסטען האבען שוין צוגעגרייט א פראיעקט וועגען פערוועהרען די יו-דישע שחיטה אין ליטא.

ארום דעם ענין האט די אנטיסעמיטישע פרעסע א לאנגע צייט געפיהרט א אנטי-יודישע קאמפאניע.

יודישע רעפרעזענטאנטען נעמען אונטער אנ'אינטערווענץ ביי דער רעגירונג נישט צו דער-לאזען צו דעם אטענטאט.

דער פראיעקט צו פערוועהרען די שחיטה זאל אינניכען שוין אריינגעטראגען ווערען אין ליטווישען פארלאמענט.

געשטארבען דער בעקאנטער יוד. סאנסקריט-פארשער

פראפ. מאריס ווינטערניץ

פראג, (יט"א) אין, עלטער פון 73 יאהר איז געשטארבען אין פראג דער בעקאנטער יודישער סאנס-קריט פארשער פראפ. מאריץ ווינטערניץ. אין געבוי-רען געווארען אין הארן (עסט־רייך) אין יאהר 1895 האט ער איבערגענומען דעם אמט פון ביבליאטעקאר פון דעם אינדישען אינסטיטוט אין אקספארד. אין יאהר 1899 האט ער זיך האביליטירט אויף דער דייטשער אוניווערזיטעט אין פראג און אין יאהר 1911 איז ער בעשטימט געווארען אלס פראפעסאר. פראפ. ווינטערניץ האט פערעפענטליכט א רייהע בעדייטענ-דע ווערק וועגען דער אינדישער ליטעראטור.

ווארשאווער ראבינאט וועט ערלויבען טרייבערן

מען נוצט וועניגער פלייש. — בהלה צווישען די קריסטליכע פליישער

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

דער ווארשעווער ראבינאט האט, אונטערן דרוק פון דער יודישער עפענטליכקייט, בעשלאסען צו ענדערן זיין שטעלונג וועגען ניקור. שוין אין די באהענטסטע טעג איז צו ערווארטען אז דער ראבינאט זאל ערלויבען טרייבערן די אונטערשטע טיילען פון די כשר געשאכטענע בהמות.

דערווייל נוצט דער עולם יועניג רינד-פלייש. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז מען שעכט איצט אויף כשר אפילו נישט קיין דריטעל פון פערברויך. ווידער טריפה פלייש האבען אויפגעהערט צו קוי-פען אפילו אזעלכע יודען, וואס האבען ביז איצט יא געגעסען טריפה. מען דערצעהלט, אז אין דער גע-גענד פון קאשיקאווא, פלאץ טזשעה קאשיזשי, יואו עס וואוינען אפיסעל יודען און א סך פון זיי האבען געפלעגט קויפען טריפה פלייש ביי קריסטליכע קצבים, האבען זיי איצט אויפגעהערט צו קויפען. די קריסטליכע קצבים בעקלאגען זיך, אז זיי האבען נישט וואס צו טון מיט'ן פאדערשטען פלייש, יועל כעס די קריסטליכע בעפעלקערונג וויל נישט קויפען. עס דערגעהט אזוי ווייט, אז די פריוואטע פוילישע טעלעגראפען-אגענטור „ארטעצע“ האט פערעפענט-ליכט א מעלדונג וועגען טרויעריגען מצב ביי די קריסטליכע קצבים, בעהויפטענדיג, אז די לאגע איז נאכ'ן איינפיהרען די שחיטה-בעגרענצונג, בע-דייטענד ערגער געווארען.

* * *

דער ווארשאווער ראבינאט איז היינט יודער-אמאל ארויסגערופען געווארען צום רעגירונגס-קא-רונגס-קאמיסאר מכח דער פראגע פון טרייבערן. די אונטערשטע חלקים פון די כשר'ע בהמות.

הרב פוזנער האט אין אנוועזענהייט פון רע-גירונגס-קאמיסאר ערקלערט, אז ער נעמט זיך אונ-טער דורכצופיהרען דעם ניקור אונטער זיין פער-זענליכער השגחה.

די איבריגע ראבינאט-מיטגלידער האבען ער-קלערט, אז זיי האבען גארנישט געגען דעם.

אזוי ארום וועט הרב פוזנער שוין אין די נאנ-הענטסטע טעג פאקטיש צוטרעטען צום ניקור, וואס האט א גרויסע בעדייטונג פאר דעם יודישען פליי-שער־פאך.

ענדעקישע סטודענטען לאזען זיך ווייטער וואוילגעהן

די פעראנטווארטליכקייט פארן פערמאכען ווילנער אוניווערזיטעט ווארפט מען אויף די... יודען

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

אויף'ן ווארשעווער אוניווערזיטעט האבען די ענדעקישע סטודענטען ווידער ארויסגערופען אומ-רוהען. עס זענען פערהאן פיל צושלאגענע יודישע אקאדעמיקער. צווישען די צושלאגענע געפינט זיך אויך דער קריסטליכער סטודענט א-אלף פרעינאש, א מיטגליד פון פ.פ.ס. ער האט בעקומען וואונדען אין קאפ מיט קאסטעטען.

ווילנא, 13 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט דער דעמיסיע פונ'ם רעקטאר יאקאוויצקי און פראָרעקטאר פאטקאוסקי, דערוויסט זיך איער קארעספאנדענט, אז דער סענאט פון ווילנער אוניווערזיטעט ווארפט ארויף די פעראנט-ווארטליכקייט פאר'ן שליסען די דאזיגע הויכשול אויף די ליבעראלע סטודענטען און אויף די יודען. ווי בעקאנט איז די דעמיסיע פון רעקטאר און פראָרעקטאר איבערגעגעבען געווארען נאכדעם, יוי עס איז נישט דערגרייכט געווארען קיין איינשטי-מיגקייט בנוגע איינפיהרען א יודישע געטא אויפ'ן באטארי-אוניווערזיטעט אין ווילנא.

פערטריבען די לעצטע יודען פון פיעקוטע

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

די אונרוהיגע שטימונג אין וויסאקע-מאזא-וויעצקער פאוויאט, האט אויך נישט געשוינט דאס גרויסע דארף פיעקוטע, וואו ס'וואוינען ארום 16 יודישע פאמיליעס, ערד-בעזיצער.

ווי די ענדעק'שע צייטונגען טיילען מיט, האט מען שוין געמאכט א סוף צו די יודען אין פיע-קוטע. „מיט עטליכע טעג צוריק זענען דארט פאר-געקומען אנטי-יודישע אונ'והען. פלוצלונג האבען זיך אין דארף אריינגעריסען 60 יונגען, וועלכע האבען חרוב געמאכט אלע יודישע וואוינונגען, גע-שלאגען און דארט אויך אויסגעהאקט די שויבען.

די „א. ב. צ.“ ווייסט צוצוגעבען, אז די יו'די-שע סחורות זענען פערניכטעט געווארען, דערביי האט אבער קיינער נישט רא‌בירט...

אלע יודען פון פיעקוטע זענען אנטלאפען און אלץ איבערגעלאזען אויף הפקר.

אנטיסעמיטישער דעפ. באקאו

געוואהלט מיט יודישע שטימען

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט די נעכטיגע רעדעס אין סיים פון די דעפוטאטען שארא, וואלעיוסקי און בעזונ-דערס פון דעם „נייעם שטערן“ דעפוטאט באקאן, וועלכער האט פערלאנגט, אז מען זאל יודען אויס שליסען פון פוילישען מיליטער-דינסט, ווייזט מען אן, אז אויך דער דאזיגער דעפוטאט באקאן, פונקט ווי דעפוטאט בודזינסקי איז געוועהלט געווארען אין מזרח דורך יודישע שטימען. א סך יודען הא-בען אגיטירט פאר איהם, באשר ער איז א אוהב ישראל און ער וועט פערטיידיגען די יודישע רעכט.

אויך דער דאזיגער דעפוטאט באקאן האט פאר די סיים-וואהלען געהאלטען אין איין ערקלערען, אז ער וועט זיך זארגען פאר זיינע „יודישע ברידער“, אז עס זאל זיי חלילה גארנישט פעהלען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל=נאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אוו.

זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

Doktor Z. HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע ווענערישע און הויט-קראנקהייטען

טראוגוטא 9. טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—9 אוונד.

זונטאג פון 9 פריה ביז 11 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

היינט ערעפנונג

Mleczarnia „WEGETA“

נארוטאוויטשא 1

היינט, דאנערשטאג, ד. 14-טען יאנואר 1937, 5 א זייגער נאכמיטאג ווערט ערעפענט אין דעם פריש-רעמאנטירטען לאקאל א מלעטשארניע, וועלכע וועט ארויסגעבען אויסשליסליך וועגעטארישע, געשמאקהאפטע שפייזען; די פרייזען זענען צוגעפאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט און בעט העפליך די געעהרטע קונדשאפט מיין לאקאל צו בעזוכען.

מיט אכטונג ר. גאלדשטיין.

הכחשה

דער ראבינאט פראטעסטירט, וואס דער

ווארשטען-פאבריקאנט דוד דיאמאנט

האט זיך ערלויבט שטעלען אויף דער צייטונג, אז זיין ווארשטען-פאבריק איז בהשגחת הראבינאט. דאס איז שקר מוחלט. אלע ווארש-טען-פאבריקען זענען אהן השגחה פון ראבינאט. מיר האבען נישט קיין שום פעראנטווארטליכקייט, אלעס אויף אחריות פון אינהאבער. ווען דער ראבינאט וואלט אריינגעגעבען א שטענדיגען נאמן זאל אכטונג געבען אויף אלע פליישען, הויטען, בייליק'ס און פעטס, ס'זאל זיין היגע כשר'ע שחיטה, און דער נאמן זאל האבען דעם שליסעל, דאס הייסט השגחת הראבינאט.

לאדזער ראבינאט.

צו דער לאדזער בעפעלקערונג!

נאך די לעצטע שערוריות און הפקרות'דיגע סקאנדאלען מיט פערקויפען טרפות פאר כשר, האט דער ראבינאט אראפגעווארפען פון זיך דאס אחריות פאר'ן כשרות אין לאדז.

כדי אבער צו קענען אין אונזער שטאט צוריק איינפיהרען די נארמאלע השגחת איבער'ן כשרות פון פלייש, האט דער ראבינאט בעשלאסען, אז דאס איינציגע מיטעל דערצו איז נאר, דאס א מנקר זאל בעדינען נישט מעהר ווי פון דריי ביז פינף יאטקעס, און חוץ לזה זאל אנ'אויבער-משגיח האבען די סטאבילע קאנטראל איבער זיי.

די פון די היגע קצבים, וועלכע האבען זיך אונטערגעווארפען די דאזיגע תקנה פון ראבינאט, האבען ארויסבעקומען הכשרים אויפ'ן חודש שבט פון סעלעדין-גרינער פארב.

ביז יעצט האבען ארויסבעקומען הכשרים די קצבים, וואס האבען זייערע יאטקעס אויף פאלגענדע אדרעסען: פאלודניאווא 24. פילסודסקיעגא 2, 3, 21, 30, 45, 47, 48, 53, 69. זאכאדניא 14, קילינסקיעגא 16 און 25, צעגעלניאנא 23 און טארגאווא 34.

אין די דאזיגע 15 אויסגערעכענטע יאטקעס קען מען רוהיג קויפען פלייש און דער ראבינאט איז פעראנטווארטליך פאר זייער כשרות.

אויך אנדערע קצבים, וואס וועלען זיך ווייטער אונטערווארפען די תקנות פון ראבינאט, וועלען ארויסבעקומען הכשרים. פארלויפיג האבען אבער נאר די אויסגערעכענטע בעקומען די הכשרים.

דער ראבינאט ווארענט גלייכצייטיג די קצבים, דאס אויב מ'וועט ביי אימיצען אין יאטקע געפינען אפילו בלויז עופות אהן פלאמבעס, וועט די יאטקע גע'אסר'ט ווערען און דער ראבינאט וועט ביי איהם צונעמען דעם הכשר!

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

מעכאנישע שלאסעריי

י. רעדער

לינסטאפאד 11, 11.

(רוג זאכאדניא)

גדעדענקט, ביי

שטשעשליווי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליצער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען אויף פערשידענע רעשטען

קומט און איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

גדעדענקט פראנט II שטאק.

אכטונג, גייערס ראיאן!

צוליב דער בהלה וואס איז געווארען מיט דעם כשר'ן פלייש, בין איך מודיע, דאס אין די אויסגערעכענטע יאטקעס פון גייערס ראיאן קען מען קויפען כשר פלייש, זיי גע-פינען זיך אונטער דער השגחה פון היגען ועד הרבנים און זיי בעזיצען הכשרים פאר'ן חודש שבט:

חיים קאזלאווסקי, רזשגאווסקא 5,
הענעך פריעד, " 8,
הירש בער העכט, נ.-זגרושעווסקא 1,
משה ליגארסקי, " 17,
הירשל וויינשטאק, " 21,
יעקב ווייסקאפף, " 10.

הירשל פישהאף
חבר ועד הרבנים בעיר לאדז.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Z. DATYNER

אורלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

telefon 26-553.

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב — פון 8 1 בייטאג

Dr. med. Michał Eljasberg

CHIRURG

przeprowadził się

na ul. Zachodniej 63

tel. 117-87.

דייטשלאַנד ציהט זיך צוריק פון מאַראָקאָ

היטלער זוכט נויט-הילף אין פאַריז

פאַשיסטישע מפּלה הינטער מאַדריד

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

די ענגלישע צייטונגען זענען היינט ערשינען מיט בערוהיגענדע אַרטיקלען, באשר דער סכסוך מיט דייטשלאַנד וועגען שפּאַנישען מאַראָקאָ איז געוואָרען ערלעדיגט, אַזוי, אַז די מלחמה-געפאַהר איז פערשוואונדען. גלייכצייטיג מעלדען די ענגלישע צייטונגען וועגען גרויסע מפּלות פון גענעראַל פראַנקאָ'ס מיליטער אין שפּאַניען. אָבער זיי גיבען צו, אַז די קאַמפען אין שפּאַניען וועלען נאָך זעהר לאַנג דויערען.

בערלין, 13 (ספּ. טעל.)

דאָס „דייטשע אינפאָרמאַציע-ביוראָ" וויל בעווייזען, אַז די ידיעות וועגען אַ דייטשער אינוואַזיע אין שפּאַניש מאַראָקאָ זענען פאַלשע. היינט ברענגט די אַגענטור ידיעות פון דער פראַנצויזישער פּרעסע, וואָס דאַרפען בעשטעטיגען, אַז אין שפּאַניש מאַראָקאָ איז אַלץ נאָרמאַל, און אַז דאָרט זעהט מען נישט קיין שום דייטש מיליטער. אָפּפערטיגענדיג זיך מיט דער דאָזיגער פעסטשטעלונג, נעמט זיך דאָס „אינפאָרמאַציע - ביוראָ" צו ענגלאַנד און פראַנקרייך, און דערצעהלט מיט זיכערקייט, אַז שפּאַניש מאַראָקאָ איז פערפלייצט מיט ענגלישע און פראַנצויזישע זעלנער און דער קלאַנג וועגען דייטשע זעלנער איז פערשפּרייט געוואָרען טאַקי פון פראַנקרייך און ענגלאַנד, כדי אָפּצונאַרען א וועלט..

פאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

פונים טאָן פון דער היינטיגער פּאַריזער פּרעסע איז צו זעהען, אַז די שפּאַנונג צוליב׳ן ענין דייטשלאַנד — שפּאַניש מאַראָקא האָט אָביסעל נאָכגעלאָזט.

פאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

די גאַנצע פראַנצויזישע פּרעסע פערנעהמט זיך מיט דער דעקלאַראַציע, וואָס היטלער האָט געגעבען דעם פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר אין בערלין.

היטלער האָט ערקלערט, אַז דייטשלאַנד חלומ׳ט אפילו נישט צו בעדראָהען די גאַנצקייט פון דער שפּאַנישער טעריטאָריע אָדער שפּאַניש מאַראָקאָ.

די פראַנצויזישע צייטונגען מאַכען אויפמערקזאַם, אַז יעדעס מאָל, ווען מען פיהלט אין דייטשלאַנד, אַז פראַנקרייך מיט ענגלאַנד געהען צוזאַמען, ציהט זיך בערלין צוריק.

„טאַן" שרייבט: דייטשלאַנד מוז איין מאָל פאַר אלע מאָל זיך אויפהערען ברעכען דעם קאָפּ, אויף וואָס פאַר אַנאופן צו צושטערען די סאָלידאַריטעט צווישען פראַנקרייך און איהרע פערבינדעטע.

בלויז דורך אַ צוזאַמענאַרבייט פון פראַנקרייך, ענגלאַנד, איטאַליען און דייטשלאַנד איז מעגליך צו פערהיטען דעם שלום אין דער וועלט.

טראָץ דעם גרויסען אָפּטימיזם פערגעסט מען נישט אין פאַריז, אַז היטלער׳ס דעקלאַראַציע איז געקומען ערב שאַכט׳ס וויזיט אין פאַריז און גענעראַל גערינג׳ס וויזיט אין רוים.

שאַכט וועט אַניוועדען אַלע מיטלען, כדי צו בעקומען פינאַנציעלע הילף פון פראַנקרייך.

פאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

נאָכ׳ן דורכפאַל פון דער אָפענסיווע פון די אויפשטענדי׳גע, האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער איצט אָנגעהויבען אויפ׳ן מאַדרידער פראָנט אַ קאָנטר-אָפענסיווע, וואָס האָט איהר שוין געבראַכט אין ערשטען טאָג בעדייטענדע ערפאָלגען

די אָפענסיווע פון די אויפשטענדיגע האָט זיך געזאָלט אָנהויבען היינט פאַרטאָג, אָבער דאָס רעגירונגס-מיליטער איז זיי פערלאָפען דעם וועג, און נעכטען, 4 נאָכמ. אָנגעהויבען אַ גענעראַל-אָפענסיווע אויפ׳ן גאַנצען מאַדרידער פראָנט.

אין מאַדריד גופא געהט צו דאָס לעבען נאָרמאַל. טראַמוואַיען פאָהרען איבער דער שטאָט, ווי אין פרידענס-צייטען.

די בעפעלקערונג וויל נישט פרייוויליג פערלאָזען די שטאָט.

נעכטען, אין די אָווענד-שעה׳ן, האָט מען איבער די מאַדרידער גאַסען געפיהרט אַ גרויסע אָפּטיילונג קריגס-געפאַנגענע, צווישען וועלכע ס׳האָבען זיך געפונען דייטשע זעלנער. די גאַנצע בעפעלקערונג איז אַרויס אויף די גאַסען, דורך וואַנען מען האָט די געפאַנגענע געפיהרט, און זיך צוגעקוקט מיט שנאה צו גען. פראַנקאָ׳ס פערבינדעטע.

מינ. געהרינג זאָל פאָהרען קיין שפּאַניען

אויפ׳ן מאַדרידער פראָנט איז רוהיג

רוים, 13 (ספּ. טעל.)

עס האָט זיך פערשפּרייט א קלאַנג, אַז מיניסטער געהרינג וועט, נאָך זיין וויזיט אין איטאַליען אַרויספאָהרען קיין סאַלאַמאַנקא, בכדי אָנצוקניפען דירעקטע בעציהונגען מיט גען. פראַנקאָ.

מאַדריד, 13 (ספּ. טעל.)

די סיטואַציע אַרום מאַדריד איז, לויט׳ן וואַס-קאָרעספּאָנדענט, אָהן ענדערונגען. די געדיכטע נעפּלען בעשווערען די אָפּעראַציעס. אפילו די האַר מאַטען האָבען היינט פריה געשוויגען. ערשט 3 נאָכמיטאָג האָבען זיך געהערט שאָסען פון דער זייט פון קאַסאַ-דעל-קאַמפּאָ.

בעשאָסען דעם ים-ברעג ביי וואַלענסיאַ

באַרצעלאָנאַ, 13 (ספּ. טעל.)

„רייטער" איז מודיע, אַז אַ קריגס-שיף פון די אויפשטענדי׳גע האָט בעשאָסען דעם ים-ברעג ביי וואַלענסיאַ. 10 פּערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען. די רעגירונגס-שיף „לאיאַ" האָט געענט-פערט מיט פייער.

טאַנזשער, 13 (ספּ. טעל.)

דער דייטשער קרייצער „קאַרלסרוהע" האָט היינט פעראַנקערט אין טאַנזשער פּאָרט.

גען. פראַנקאָ פערענטפערט זיך

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג האָט פון דער רעגירונג אין בורגאָס בעקומען אַ נאָטע, מיט אַן ענטפער אויפ׳ן פּראָטעסט געגען באָמבאַרדירען דעם בנין פון דער ענגלישער אַמבאַסאַדע אין מאַדריד. גען. פראַנקאָ שטעלט פעסט, אַז „פאַר דעם אינצידענט זענען פעראַנטוואָרטליך די רויטע פליהער". ער פערזיכערט דערביי וועגען די גוטע כוונות בנוגע דער שוץ פאַר דער דורך איהם בעשטימטער זי-כערהייטס-סטרעפע.

אמעריקאַנער פרייוויליגע קיין שפּאַניען

ניו-יאָרק, 13 (ספּ. טעל.)

אַ מיטגליד פון דער אַמעריקאַנישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי האָט ערקלערט דעם האַוואַס-קאָרעספּאָנדענט, אַז דעם היינטיגען חודש וועט אַרויספאָהרען קיין שפּאַניען עטליכע הונדערט פרייוויליגע פון אַמעריקאַ.

דוחק אין ברויט?

סאַן-זשאַנדעלוז, 13 (ספּ. טעל.)

פון באַרצעלאָנאַ איז מען מודיע וועגען גע-שעהענישען אין די אַרבייטער-קוואַרטאַלען צוליב׳ן מאַנגעל אין ברויט. פּאָליציי האָט געזאָלט אינ-טערווענירען.

מאַניפעסטאַציעס געגען טראָצקי׳ן

מעקסיקאָ, 13 (ספּ. טעל.)

דינסטאָג אָווענד זענען דאָ פאָרגעקומען גרויסע קאָמוניסטישע פערזאַמלונגען, אויף וועלכע עס איז אָנגעריפען געוואָרען די רעגירונג פאַר געבען אַזיל-רעכט דעם „הונד פון אַרבייטער-קלאַס", טראָצקי׳ן. פּאָליציי האָט פונאַנדערגעטריבען די דעמאָנסטראַנטען. פיל פערזאָנען זענען אַרעסטירט.

נאַציאָנאַליזאַציע פון דער פראַנצויזישער קריגס-אינדוסטריע

פאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

די מיליטערישע קאָמיסיע ביים פּאַרלאַמענט האָט היינט גענומען צו קענטניס דאָס עקספּאָזע פון מינ. דאַלאַדיע וועגען די ערשטע רעזולטאַטען פון נאַציאָנאַליזירען די אינדוסטריע פון קריגס-מאַטעריאַלען. דערנאָך איז אויסגעהערט געוואָרען א רעדע וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון פאָלק אין פאַל פון מלחמה.

ערב נייע מיליטערישע מרידות אין כינאַ

פעקין, 13 (ספּ. טעל.)

דער האַוואַס-קאָרעספּאָנדענט איז מודיע, אַז אין שען-סי ווערען דורך טשאַן-סו-ליאַנגס-אָפּטיילונ-גען געמאַכט מיליטערישע פּאָרבערייטונגען צו שטע-לען א ווידערשטאַנד דעם רעגירונגס-מיליטער. שטאַרקע קאָמוניסטישע אָפּטיילונגען, וואָס סטאַציאָנירען אין די פּראָווינצען שען-סי און קאַן-סו קו-מען אָן קיין סיאַן-פו. דער אָנפיהרער פון קאָמו-ניסטישען מיליטער מאָ-טסעטון האָט איינגעאָר-דענט זיין הויפּט-קוואַרטיר 20 קילאָמעטער פון סיאַן-פו. די גובערנאַטאָרען פון די דערמאָנטע פּראָווינצען זענען אויך גרייט זיך געגענצושטעלען דער נאַנקינער רעגירונג.

די לאַגע אין דער פּראָווינץ טשין-סי איז לויט דער אָפּשאַצונג פון די פּאָליטישע ספערען, זעהר אַ בעאונרוהיגענדע.

בערלין — פאַריז

עפּיס האָט זיך אָנגעהויבען צווישען ביידע הויפּט-שטעט און עפּיס קלעפּט זיך נאָך נישט

פאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

די דעפּעשע פון דייטשען אינפאָרמאַציע-ביוראָ וואָס איז היינט אָנגעקומען קיין פאַריז, אין וועל-כער עס ווערט אָפּגערופען דער וויזיט פון ד״ר שאַכט, האָט געמאַכט א שטאַרקען רושם און אַרויסגערופען אַ מבול פון קאָמענטאַרען אויף דער טעמא פון די פראַנצויזיש-דייטשע בעציהונגען.

דער אָרגאַן פון די פינאַנציעלע קרייזען שרייבט אַז הגם אין איצטיגען מאָמענט וואָלט געווען זינ-נלאָז צו פיהרען האַלב-אָפיציעלע אָדער אָפּי-ציעלע געשפּרעכען צווישען פאַריז און בערלין, איז אַידער דאָס וועט צושטאַנדע קומען, זאָלען צושטויבט ווערען אַלע גרויזאַמע אומזיכערקייטען, וואָס זענען פערבונדען מיט דער שפּאַנישער פראַגע.

אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען האַלט מען, אַז הגם ד״ר שאַכט׳ס רייזע איז אָפּגערופען געוואָרען, איז דאָך מעגליך, אַז בקרוב, ס׳קאָן זיין, אַז שוין אין דער קומענדיגער וואָך זאָלען זיך אָנהויבען געשפּרעכען צווישען די ווירטשאַפטליכע עקספּערטען פון דייטשלאַנד און פראַנקרייך.

Każdy, kto ma pracę i zarabia,
powinien pomóc bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

העברי פאַרד בעשטעטיגט,

אַז ער האָט מעהר קיין שייכות נישט מיט׳ן אַנטיסעמיזם

ניו-יאָרק (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג דער מיט, וואָס א גרופּע אַנטיסעמיטען האָט לעצטענס ווידער אָנגעהויבען צו פערשפּרייטען די אַר-טיקלען־זאַמלונג „דער אינטערנאַציאָנאַלער יוד", וואָס איז מיט יאָהרען צוריק געהאַט אַרויסגעגעבען געוואָרען דורכ׳ן העברי פאָרד און וואָס ער האָט עפענטליך זיך צוריקגעצויגען נאָכדעם ווי ער האָט איבערגעריסען מיט׳ן אַנטיסעמיטיזם, האָט דער רע-בער פון דער „אַמעריקאַנער אַנטי-נאַצי-ליגע", דער בעריהמטער אַדוואָקאַט ס. אונטערמייער זיך געווענ-דעט צו העברי פאָרד מיט א פּראָטעסט-בריף געגען דער דאָזיגער האַנדלונג.

העברי פאָרד האָט תיכף געלאָזט וויסען דורך זיין סעקרעטאַר דעם אַדוו. אונטערמייער, אַז ער האָט נישט געוואוסט, דאָס זיין נאָמען ווערט ווידער מיסברויכט דורך אונגעוויסענהאַפטע מענשען. פאָרד — שרייבט זיין סעקרעטאַר — האָט אין דער פולער עפענטליכקייט איבערגעריסען מיט די אידעען, וועל-כע זענען פערטיידיגט געוואָרען אין דער זאַמלונג „דער אינטערנאַציאָנאַלער יוד" און ער בעטראַכט זיך שוין זייט יאָהרען נישט אַלס אויטאָר פון דער דאָזיגער פּובליקאַציע, וועלכע ער האָט צוריקגעצוי-גען פון פערקויף.

עס ווערען אָנגענומען שריט — פערענדיגט דער סעקרעטאַר פון פאָרד׳ן — צו פערמיידען, אַז עס זאָל נאָך ווייטער מיסברויכט ווערען דער נאָמען פון מר. פאָרד אין דער דאָזיגער ריכטונג.

רעקאָמענדירטע
ביכהאַלטערס
(בעדייטענדע פאַכמענישע ערשטקלאַסיגע קרעפטען מיט העכערער האַנדעלס-בילדונג)
מיט פילְיעהריגער פּראַקטיק, מיט דער קענטניש פון סקאַרבאָווע שטייער-געזעצען, נעהמען אָן צו פיהרען
האַנדעלס-ביכער
גינסטיגע בעדינגונגען. ערשטקלאַסיגע רעפערענצען. פולע פעראַנטוואָרטליכקייט און אָנערקענונגס-גאַראַנטיע.
אינפאָרמאַציעס: טעל. 28-229 אָדער אין „וחרים"-פערבאַנד פּאַמאַרסקאַ 15 פון 6—9 אָווענד.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער · שוועכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

קיין קאמפראמיסען מצד די אראבער

זיי זענען מסכים אויף א קאנפערענץ ביים רונדען טיש

ירושלים, 13 (יט"א)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קעניג־ליכער קאמיסיע האט דער סעקרעטאר פון אויבער־שטען אראבישען ראט אבדול האדי ערקלערט, אז די אראבער וועלען נישט איינגעהן אויף קיין שום קאמפראמיסען. זיי וועלען מיט אלע מיטלען שטע־רען דעם צופלוס פון נייע יודען קיין ארץ־ישראל.
אבדול־האדי האט אויך ערקלערט, אז אראבער זענען מסכים אויף א קאנפערענץ ביים קיילעכדיגען טיש און זענען נישט מסכים אויף קאנטאנען.

„פאלעסטינא געהערט נישט צו ענגלאנד

און זי האט עס נישט קיין רעכט אוועקצוגעבען די יודען"

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגר.)
אויף דער היינטיגער עפענטליכער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע איז אויפגעטרעטען דער גענעראל־סעקרעטאר פון אויבערשטען ארא־בישען ראט און פיהרער פון דער „איסטיקלאל"־(אומאפהענגיגקייט) פארטיי, אדוו. אוני־ביי אבדול־האדי.

דער אראבישער פיהרער פעררופט זיך אויפן ווייסבוך פון ווינסטאן טשערטשיל פון יוני 1922 און אויף דער דעפיניציע, וואס איז אין דעם דאָזיגען דאקומענט געגעבען געווארען פאר'ן בעגריף „יודישע נאציאנאל־היים", נעמליך, אז ס'זענען נישט ריכטיג די בעהויפטונגען, אז „פאלעסטינא דארף ווערען אזוי יודיש, ווי ענגלאנד איז ענגליש" און אז די בעשטימונג פון דער באלפור־דעקלאראציע וועגען א יודישער נאציאנאל־היים אין א"י „בעדייט נישט, אז א"י אלס גאנצעס זאל פערוואנדעלט ווערען אין א יודישע נאציאנאל־היים, נאר אז אזא היים זאל געגרינדעט ווערען אין פאלעסטינא".

אוני־ביי ציטירט אויך אנדערע שטעלען פון דעם טשערטשיל־ווייסבוך, וואס זענען גינסטיג פאר די אראבער, ער מאכט זיך אבער נישט וויסענדיג וועגען די אויסדריקליך פרא־יודישע בעשטימונגען פון דעם זעלבען דאקומענט, הויפזעכליך די אויטאריטאטיווע פעסטשטעלונג, אז די אז. גער. מאקמאהאן־קארעספאנץ פון אקטאבער 1915 האט זיך בפירוש נישט בעצויגען אויף א"י (ד. ה. אז א"י איז נישט געווען איינגעשלאסען אין די טע־ריטאריעס, אויף וועלכע עס האבען זיך בעצויגען די בריטישע הבחות וועגען שאפען אומאפהענגיגע אראבישע מלוכה־ארגאניזמען), ווי אויך די פאזי־טיווע פעסטשטעלונג פון טשערטשיל־ווייסבוך, וואס האט פארגעזעהען, אז „דאס יודישע פאלק אין א"י איז אויפ'ן יסוד פון רעכט און נישט פון חסד (טא־לעראנץ)"

אוני־ביי וויקלט דאן אויף פאר דער קא־מיסיע די אראבישע טענות אין צוזאמענהאנג מיט דער מורא פון די אראבער, אז זיי זאלען אמאל נישט בעהערשט ווערען דורך די יודען.

קיין שום פאלק — זאגט אוני־ביי — וועט קיינמאל נישט קענען מסכים זיין מיט זיין גוטען ווילען, אז זיין פאליטישער סטאטוס־קוו זאל גע־ענדערט ווערען. דאס איז דער גרונד, צוליב וועל־כען די אראבער קענען נישט איינגעהן אויף א יודישער איינוואנדערונג קיין א"י.

די אראבער — זאגט אוני־ביי — האבען זייער אייגענע ציוויליזאציע, וועלכע איז פאר זיי טייער, און זיי וועלען נישט און ווילען נישט אננעהמען קיין אנדער ציוויליזאציע.

די ענגלישע רעגירונג מעג זיך געבען וואס זי וויל וועמען זי וויל, זאל זי עס אבער טון מיט דעם, וואס איז איהר אייגען פערמעגען. א"י אבער געהערט נישט צו ענגלאנד, און זי האט נישט קיין רעכט דאס דאָזיגע לאנד אוועקצושענקען די יודען.

אין א יודיש לאנד — זאגט ווייטער אוני־ביי — קען א"י פערוואנדעלט ווערען בלויז דורך מיטלען פון מאכט און צוואנג. די באלפור־דעקלא־ראציע איז אנ'אויסדרוק פון דער דאָזיגער צוואנגס־פאליטיק, און די אראבער קענען אויף איהר נישט מסכים זיין.

„אראבער וועלען זיך אליין מוזען העלפען"

ירושלים, 13 יט"א טעלעגר.)
אין ווייטערן גאנג פון פערהער פון אוני־ביי אבדול־האדי פאר דער קעניגליכער קאמיסיע האט דער דאָזיגער אראבישער עדות זיך כסדר בעמיהט אויסצומיידען צו לעגען דעם טראפ אויף דער אראבישער פאדערונג וועגען אפשאפען דעם מאנ־דאט איבער א"י.

אבדול־האדי בעקלאגט זיך, אז די יודען האבען צוגענומען אין זייער רשות אלע נאטירליכע אוצרות פון לאנד, און אז די צוויי וויכטיגסטע קאנצעסיעס אין א"י. די קאנצעסיע אויף דער עקספלאאטאציע פון די נאטירליכע רייכטימער פון ים־המלח (נאוואמייסקי־קאנצעסיע) און די קאנ־צעסיע אויף עלעקטריפיצירען דאס לאנד (רוטענ־בערג־קאנצעסיע), זענען איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון די יודען. דערמיט האט מען פער־מאכט פאר די אראבער די מעגליכקייט צו בעקו־מען וועלכע עס איז וויכטיגע קאנצעסיע אויך אין דער צוקונפט.

לאָרד פיל פרעגט אבדול־האדי'ן: צי האבען די אראבער ווען־עס־איז זיך בעמיהט צו בעקומען די דאָזיגע קאנצעסיעס און מען האט זיי אפגעזאגט?

אבדול־האדי איז אין פערלעגענהייט. די אראבער האבען ווירקליך קיינמאל נישט געטראכט וועגען אויסנוצען די נאטירליכע אוצרות פון א"י. ער דרעהט זיך דעריבער אויס מיט'ן ענטפער.

— עס איז א פראגע, צי די רעגירונג האט בכלל געהאט דאס רעכט צו ערטיילען די דאָזיגע קאנצעסיעס.

אבדול־האדי בעקלאגט זיך אויך, וואס העב־רעאיש ווערט בעהאנדעלט ווי א רעגירונגס־שפראך אין א"י און וואס אויף אפיציעלע דאקומענטען, אויף א"י־געלד און פאסט־מארקען. געפינען זיך העברעאישע אויפשריפטען.

סער לאָרי האמאנד: וועמען שטערט עס דען?

אבדול־האדי: דאס איז א פראגע פון געפיהל.

אויב — האט ער פערענדיגט — די ענגלישע רעגירונג וועט נישט בלייבען גערעכט לגבי די אראבער פון א"י, וועלען די אראבער זיך מוזען אליין העלפען.

אויף היינט נאכמיטאג איז בעשטימט גע־ווארען א צווייטע זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע, אויף וועלכער עס וועלען ווייטער אויס־געהערט ווערען די אראבישע טענות.

פראטעסט־דעפעשע צום קאלאניען־מיניסטער

פאר נישט דערלויבען זשאבאטינסקי'ן זיך שטעלען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע אין א"י

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)
די צענטראלע פון דער ב.צ.א. האט ארויסגע־שיקט צום בריטישען קאלאניען־מיניסטער ארמסבי־גאר א פראטעסט־דעפעשע צוליב דעם, וואס מען האט וול. זשאבאטינסקי'ן נישט געגעבען קיין ער־לויבניש אריינצופאהרען קיין א"י, בכדי אפצוגע־בען דער קעניגליכער קאמיסיע זיינע ערקלערונגען. צוו. אבד. יוערט געזאגט אין דער דעפעשע, אז זשאבאטינסקי האט געזאלט אריינטראגן אנ'אנקלא־גע געגען דער "אי־א־מיניסטראציע און אנגעבען די ווירקליכע סיבות פון די אראבישע אונרוהען.

אינ'ם נאמען פון א האלבען מיליאן רעוויזיא־ניסטען ווערט פראטעסטירט געגען דער דאָזיגער עוולה און ס'ווערט געפאדערט תיכף ארויסלאזען זשאבאטינסקי'ן קיין א"י, כדי זיך צו שטעלען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע.

שארפע ווארנונג פון פרעמיער

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

נאך רעפ. מינצבערג בעוויזט זיך רעפ. שטשע־באנסקי, וועלכער פאדערט, אז פויערן און ענהשקעס זאל מען נישט שיקען קיין בערעזא. אהין זאל מען שיקען נאר די, וועלכע ארבייטען פאר פרעמדע אגענ־טורען.

רעפ. וואלעווסקי איז זיך אפען מודה, אז ער איז אנ'אנהענגער פון דער נאציאנאלער בעוועגונג. ער איז אבער געגען גאסען־אונרוהען און געגען **פיזי־שע ארויסטרעטונגען** געגען יודען, הגם דער פראצעס צו שאפען א פוילישען מיטעלשטאנד — זאגט ער — איז אונפערמיידליך. ער זאגט זיך ארויס געגען אנטי־יודישע געזעצען. דער ענין דארף אבער ענטשידען ווערען אויף אנ'עקסטרא אופן (אויף וואס פארא אופן? — דאס האט ער נישט געזאגט)

רעפ. קאפאטש מאכט א דיסקרעטען אנגריף אויף בורזינסקי און ערקלערט אין אנהויב, אז ער איז א ריין־פוילישער דעפוטאט. ער איז געוועהלט געווארען בלויז פון פאלאקען און ער האט נישט **קיין שום התחייבות'ן נישט לגבי רבנים** און נישט לגבי יודישע ארגאניזאציעס. ער זאגט: די יודען הרי־סען אראפ דעם לעבענס־ניוואָ פון פוילישען פאלק, פרעסען אריין אין לאנד מאטעריאליזם, כאטש — ווי ער פערזיכערט — ער איז נישט קיין געגנער פון ראסיזם, דאך וואלט ער געוואלט, אז די יודען זאלען וואס פריהער פערלאזען פוילען. לגבי קאמוניסטען פאדערט ער אנצווענדען אויסנאהמס־געזעצען. יע־דען קאמוניסט דארף מען מאכען מיט א קאפ קירצער.

רעפ. **באקאן**, דער זעלבער, וועלכער האט ערשט לעצטענס געפאדערט מ'זאל איינפיהרען אויסנאהמס־געזעצען געגען יודען. האט היינט נאך געפאדערט מען זאל אפשטעלען די פערפאלגונגען גע־גען דער „נארא" בעוועגונג. ער פאדערט אויך חסד פאר די ענדעקישע סטודענטען, וועלכע האבען דורכ־געפיהרט די בלאקאדע פון אוניווערזיטעט. דאס זע־נען נישט קיין יודען — האט דער יודען־פרעסער אויסגערופען — **דאס זענען פאלאקען מיט גוטע הערצער**.

אויף א שטילען אבער פוילט'ן אופן האט גענע־ראל זשעליגאווסקי זיך ארויסגעזאגט פאר דעם נארא בעוועגונג. פוילען — האט ער גע'טענה'ט, — דארף געהן אויפן וועג, וואס עס האט אנגעצייכענט אין איהר פראגראם די נארא־פארטיי.

1 א זייגער ביינאכט האט **פרעמיער סקלאד־קאווסקי אנגעהויבען זיין רעדע**, אין וועל־כער ער האט געענטפערט די רעדנער.

דער פרעמיער האט ערקלערט, אז צוליב דער שפעטער שעה וועט ער זיך האלטען קורץ און איז ארגעטרעטען צום עיקר.

וואס עס איז שייך קארטוז־בערעזא — האט אנ־געוויזען דער רעדנער — איז דאס א רעאקציע געגען די אלע, וואס שטערען די רוה און ארדנונג אין לאנד געגען די עלעמענטען, לגבי וועלכע די געריכטס־פראצעדור האט ווייניג מיטלען. איבעריגענס איז **נישטא קיין צייט צו שפילען זיך**.

נאך דער מעשה מישלעניץ האט מען געשיקט קיין בערעזא נאר צוויי ענדעקעס און א געוויסע צייט איז געווען שטיל. מען האט געמיינט, אז די ענדע־קעס האבען זיך בערוהיגט, אבער זיי האבען באלד אנגעהויבען א מורא'דיגע אקציע אין ביאליסטאקער געגענד, דערהויפט אין **וויסאקע־מאזאוויעצק און אסטראוו־מאזאוויעצק**, וואס געהערען צום ווארשאווער ענדעקישען פארטיי־ראיאן.

דער פרעמיער ברענגט דערביי א שרעקליכע סטאטיסטיק פון אנטי־יודישע געשעהענישען אין דער רעגימענטער געגענד פאר דער לעצטער צייט: אין וויסאקע־מאזאוויעצקער און אסטראוו־מאזאוויעצ־קער געגענדען זענען, לויט'ן פרעמיער, לעצטענס גע־ווען 348 אנטי־יודישע מאסען־ארויסטרעטונגען, 21 פאלען פון גרויסע ענדעקישע מאסען־אקציעס פון ראבאווינסקי'ס שניט; בעת־מעשה זענען געווען 99 שווער צושלאגענע יודען, 7 שווער פערוואונדעטע יודען, 3 טויטע יודען, דער בלוטיגער ענדעקישער שניט נעמט אויך אריין 161 פאלען פון ברעכען יו־דישע שויבען.

הערויף ווענדעט זיך דער פרעמיער צום רעפ. שטשעפאנסקי:

— און איהר, ה' שטשעפאנסקי האט נאך מוט צו פאדערן מ'זאל ענדעקעס נישט שיקען קיין בע־רעזע? צי האלט איהר, אז מיט שלאגען יודען, וועט מען ענדערן די ווירטשאפטליכע לאגע פון לאנד? געדענקט, וועם הויבט זיך אן מיט יודען און עס ענ־דיגט זיך מיט אנארכיע!

ביז נאך סענסאציאנעל איז דאס, וואס דער פרע־מיער גיט איבער די נאך אומבעקאנטע ידיעה, אז ערשט מיט 3 טעג צוריק איז אין וויסאקע־מאזא־וויעצק פארגעקומען א בלוטיגע שלאכט פון פאליציי מיט אויפגעהעצטע פויערים, א געשעהעניש, וואס איז ערגער ווי די מעשה פשעטיק אינסקי. עס איז געווען א גרויסער צוזאמענשטויס מיט פערוואונדעטע פאלי־ציאנטען.

פאר דער מלחמה — האט דער פרעמיער פארט־געזעצט — ווען א המון פלעגט אנפאלען אויף דער צארישער פאליציי, האבען די ענדעקעס דאס בעצייכענט אלס פאטריאטיזם, אבער ווען מען פאלט אן אויף פוילישער פאליציי — ווי ווערט איהר דאס אנ־רופען, ה' שטשעפאנסקי?

איהר ה' שטשעפאנסקי — ווענדעט זיך גענ. סקלאדקאווסקי ווידער צום ענדעקישען רעפר־מאט — האט אין אייער אינטערפעלאציע צו בע־פריען די ענדעקעס פון בערעזע געשריבען זעהר שארף. מ'דארף אבער וויסען, וואס מ'שרייבט, איך ערקלער: אויב אין וויסאקע־מאזאוויעצקער געגענד וועט נישט זיין רוהיג, וועל איך פון דארט אוועקשי־קען אלע ענדעקישע טוער. **איך וועל אנווענ־דען אלע מיטלען, אז אין פוילען זאל זיין רוהיג.**

צום סוף גיט דער פרעמיער א שארפען אפשניט דעם חשפ. בורזינסקי, וועלכער האט געפאדערט מען זאל צוזאמלען דאס שאפען די נייע פארטיי.

ה' בורזינסקי — האט דער פרעמיער אויסגערו־פען — איך אלס דאקטאר, זאג איך, אז איהר זענט קראנק אויף די נערווען. איהר דארפט זיך אונבע־דינגט היילען, זייט וויסען, אז איך האלט אייך פאר א פוסטען בערייהמטער; זאל אייער קאפ נישט דארען וואס מ'שאפט נישט די נייע פארטיי. צי איז אייך נאך ווייניג די ערקלערונג פון מארשאל רידז־שמיגלי, וועלכער האט געזאגט: די פאליטיק לאזט איבער פאר מיר.

ה' בורזינסקי, היילט אייך, איהר זענט געפעהר־ליך קראנק. פוילען איז געזונד, זי געהט צו א נייער געזונדער צוקונפט.

„מארגענשטערן" גרייט זיך צו דער ארבייטער־אלימפיאדע אין אנטווערפען

ווי בעקאנט קומט פאר אין חודש יולי ה. י. די ארבייטער־אלימפיאדע, אין וועלכער ס'וועלען אנ־טיילנעהמען ארבייטער־ספארטלער פון דער גאנצער וועלט.

אויך דער „מארגענשטערן" אין פוילען וועט געהעריג צוזאמרייטען ביין זומער די „מארגענ־שטערן"־רעפרעזענטאנץ אין פוילען צו דער אלימ־פיאדע האט די צענטראלע פון „מארגענשטערן" אנ־גאזשירט 3 אינסטרוקטאר'ען פון נארוועגען, דאנציג און שווייץ וועלכע וועלען צוגרייטען די מאנשאפט.

איינער פון די אינסטרוקטארען איז צוגעטיילט געווארען צום לאדזער „מארגענשטערן" אויף צוויי חדשים.

אויף 100 מעגישען רויכערן 99
די איינציגע אונשעדליכע פאר'ן געזונד פאטענ־טירטע 4־ון אטקאווע גילזען זענען
„OSMAN"

„מיט פּאַגראָמען און ספּעציעלע געזעצן קען מען דאָס יודישע פּראָבלעם נישט לעזען"

שטעלט פעסט דער קאָנסערוואַטיווער „טשאַס"

דער נעכטיגער „טשאַס" רעדט אַרום די „עמיגראַ־ציע"־פּראַגע, וואָס איז בעריהרט געוואָרען אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע פון סיים, בעת'ן בעטראַכטען דעם בודזשעט פון אויסערן־מיניסטער־יום. דער „טשאַס" שרייבט צווישען אַנדערעס:

„גאַנץ אונערוואַרטעט האָט זיך אין דער בוד־זשעט־קאָמיסיע אַנטוויקעלט אַ ברייטע און כאַראַקטע־ריסטישע דיסקוסיע א. ד. ט. פון עמיגראַציע, קאָ־לאָניעס מעבורלים און נישט אַלס מינדעסטע — די יודישע פּראַגע; מאַטעריאַל האָט צוגעשטעלט דערצו די רעדע פון רעפערענט פון בודזשעט פון אויסערן־מיניסטעריום, וועלכער האָט די אַלע פּראַגען בע־ריהרט". ווייטער מאַכט דער „טשאַס" געוויסע אויס־פיהרונגען וועגען דער לאַגע פון דער פּוילישער עמי־גראַציע. פון איין זייט אַ זעהר גרויסע איבערפּראָדוק־ציע פון דער בעפעלקערונג, וועלכע קען אין לאַנד נישט געפינען קיין עקזיסטענץ־מעגליכקייט — פון דער אַנדערער זייט האָט מען נישט די מעגליכקייט זי איינצוואַנדערן אין אויבלאַנד און דאַן שטעלט דער „טשאַס" די פּראַגע, צי דער דאָזיגער צושטאַנד קען געענדערט ווערען און ענטפערט באַלד אַליין:

„עס איז נישט לייכט צו ענטפערען אויף דער דאָזיגער פּראַגע, אויף דעם גאַנצען ערדקויל איז שוין איצט נישט פאַרהאַן קיין שטיקעל ערד, וואָס זאָל — מינדעסטענס דע יורע — נישט געהערען צו וועלכער עס איז אייראָפּעאישער מלוכה. עס זענען אָבער נאָך פאַרהאַן גרויסע שטחים, וואָס זענען נישט אויסגענוצט געוואָרען פאַר קאָלאָניזאַציע צוועקען. פראַנקרייך האָט נישט קיין איבערפלוס פון דער בע־פעלקערונג, און קען נישט קאָלאָניזירען איהרע גרוי־סע אַפריקאַנישע בעזיצונגען. זי האָט אונז אויך בשעתו פאַרגעלעגט צו קאָלאָניזירען מאַדאַגאַסקאַר, מיטן בעדינג, אַז זי זאָל ווייטער בלייבען ביי די סו־בערענע רעכט. די אָפּערטע איז געבליבען אָהן ענט־פער — די סיבות זענען נישט בעקאַנט. ווייטער מאַכט „טשאַס" די בעמערקונג, אַז מעגליך, דאָס מאַדאַגאַסקאַר איז נישט גאַייגענט פאַר קאָלאָני־זאַציע, אָבער וואַהרשיינליך זענען נאָך אין אַפריקא פאַרהאַן גענוג שטחים, וואו דער פּוילישער פויער, אָדער אַרבייטער וועט געפינען פאַסיגע בעדינגונגען און שאַפען זיך אַ „נייע עקזיסטענץ".

און דאַן נעמט דער „טשאַס" איבער צו דעם יודישען מאָמענט אויף דער בודזשעט־קאָמיסיע:

„דאָס רוב רעדנער — שרייבט דער „טשאַס" — פון דער בודזשעט־קאָמיסיע איז נישט ווילענדיג איבערגעגאַנגען פון עמיגראַציע פּראָבלעם צו דער יודישער פּראַגע. און ווי דאַליך זענען עס זעהר נאָ־הענטע פּראָבלעמען, אָפטמאָל אידענטיש. די איינ־ציגע מעגליכע לעזונג פון דער יודישער פּראַגע ליגט אין דער עמיגראַציע; און דאָ ענטשטעהען מיט אַ־מאָל אונבעזיגבאַרע שוועריגקייטען. פּאַלעסטינע אין די איצטיגע בעדינגונגען קען נישט אַריינעהמען אַפילו אַ טייל פון דער יודישער עמיגראַציע, אַנדערע לענדער זעהען זעהר נישט גערן דעם צופלוס פון יודען און בעמיהען זיך אַלם אויפצוהאַלטען מיט אַדמיניסטראַטיווע מיטלען. דערווייל לאָזען די יודישע מאַסען, וואָס זענען דורך די פאַר־רעוואָלו־ציאָנערע רוסישע רעגירונגען אַרויסגעשטויסען גע־וואָרען קיין פּוילען (די בעריהמטע טשערטאַ אָסעד־לאָסטי), אויפן לאַנד דורך זייער נישט פּראָפּאָרציאָ־נעלע פערשפּרייטונג און האַמעווען דעם נאַטירליכען און געזונדען צופלוס פון די פויערים צו שטעט און שטעטלעך. מיר שטעהען דאָ פאַר אַ אָנגעוועהטאַגט פּראָבלעם, וואָס קען קיינמאָל נישט געלעזט ווערען דורך פּאַגראָמען און אַפילו נישט דורך אַן'אויסנאַהם געזעצעבונג. און דאָך איז פּאָסיווויטעט אין דער פּראַגע זעהר שעדליך אַפילו געפעהרליך. אין דער אַטמאָספער פון פּאַסיוויטעט וועקען זיך אין לעבען אויף נידעריגע אינסטינקטען און דער קאָנפליקט קודם כל ווירטשאַפטליכער פערוואַנדעלט זיך אין אַ ראַסען־קאַמף מיט אַלע זיינע קאָנסעקווענצען. דאָס אַלץ קאָמפּליצירט זיך אַלץ מעהר דורך די פאָר־ליטישע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע עלעמענטען.

די דיסקוסיע אין דער בודזשעט־קאָמיסיע האָט גיכער געהאַט אַ נעגאַטיווען כאַראַקטער און האָט נישט אַרויסגעבראַכט אויף דער אויבערפלאַך קיין קאָנסטרוקטיווען פּלאַן. אין דאָך דאַרף מען נויטיג געפינען אַן'אויסוועג און די יודען אַליין מוזען דער־צו צוהעלפען."

ווי מיר זעהען, איז דער „טשאַס" געקומען צום מרויעריגען אויספיהר, אַז די לעזונג פון די יודען־פּראַגע דורך עמיגראַציע „טרעפט אָן אויף כמעט אומבעזיגבאַרע שוועריגקייטען", אַז דורך פּאַגראָמען און ספּעציעלע געזעצען וועט דאָס יודישע פּראָבלעם נישט געלעזט ווערען".

נאַטירליך, אַז דער טשאַס אַליין שרייבט, דאָס עס איז כמעט אונמעגליך צו געפינען אַ שטיקעל לאַנד וואָס זאָל שוין נישט געהערען צו וועלכער עס איז אייראָפּעאישער מלוכה. זואָס נוצען אַלזא די אַלע דיסקוסיעס וועגען עמיגראַציע, עוואַקואַציע, עקספּאָרט א. אַז. וו. אויב דאָך איז אַלץ נישט מעהר ווי אַ ברכה לבטלה. אַזוי לאַנג ווי די עמיגראַציע־מעגליכקייטען זענען נישט אָפּהענגיג נישט פון די יודען און אַפילו נישט פון דער פּוילישער רעגירונג — ווען מען זאָל שוין צו דער פּראַגע צוטרעטען, מען קען נישט ווי דאָס שטעלט זיך פאַר דער וויצע־מאַרשאַלעק מיעדזשינסקי, אָהן „קילמיר און אָהן עטיק" — אין יעדעס רעדען וועגען עמיגראַציע און דערצו נאָך פון אַן'עפענטליכע טריבונע, נישט נאָר אונמאָראַ־ליש, אַנטי־געזעצלעך, אונעטיש; נישט נאָר אַ שווע־רע עוולה לגבי בירגער, וועלכע וואוינען שוין אין לאַנד הונדערטער יאָהרען און וועלכע האָבען צוגלייך מיט אַלע אַנדערע בירגער צוגעהאָלפען צו דער אַנטוויק־לונג פון לאַנד, נאָר עס איז פשוט אַרויספאָדערונג צו די מיטלען, וועלכע דער „טשאַס" אַליין האַלט פאַר נישט צוועקמעסיג — צו פּאַגראָמען און ספּע־ציעלע געזעצען.

די עמיגראַציע־נויט פון דער יודישער בעפעל־קערונג איז אַ טייל פון דער אַלגעמיינער עמיגראַציע נויט פון פּוילישען פאָלק און דער שווערער ווירט־שאַפטליכער קריזיס, אין וועלכען עס לעבען די יודי־שע מאַסען אין פּוילען (אמת, ער ווערט קינסטליך פערגרעסערט) איז אַ טייל פון אַלגעמיינעם קריזיס. קיין טייל לעזונג פון די דאָזיגע אַלגעמיינע פּראָבלע־מען, מען איז נישט מעגליך.

וואַרנונגס־שטימען פון דער פּוילישער געזעלשאַפט

„די ענדעקישע פאָדערונגען טאָרען נישט נאָכגעגעבען ווערען"

די אַקאַדעמישע מאַכט מוז אָראָפּגעהן פון איר פאַלשען וועג

אין „קורישר פּאָראַנני" איז אָפּגעדרוקט גע־וואָרען אַן'אַרטיקעל וועגען דער געשאַפענער לאַגע אויפן ווילנער אוניווערזיטעט א. ק. „די מאַכט אין ריקציע", אין אַרטיקעל ווערט געזאָגט:

„פון אָנהויב פון די אומרוהען אויפן אוניווער־זיטעט איז אונזער שטעלונג געווען אַ פּולט'ע און קלאַרע. מיר האָבען געפאָדערט פון רעקטאָר און סע־נאַט צוריקשטעלען פּאָלשטענדיגע רוה, בעשטראָפען די שולדיגע און צוטרעטען צו די נאָרמאַלע אַרביי־טען. כדי דאָס אַלץ דורכצופיהרען האָט מען גע־דאַרפט האָבען איין זאַך: ענטשלאָסענקייט. די דאָ־זיגע ענטשלאָסענקייט האָט די מאַכט, צום בעדויערן, נישט בעוויזען, להיפוך — די טעטיגקייט פון דער אַקאַדעמישער מאַכט ווייזט אַרויס פון אָנהויב ביז היינט דאָס פעהלען פון אַ ורונט־ליניע. אומקאָנסעקווענץ און שוועריקייטען. אַנשטאָט צוצוגרייפען צו רעד־אַקציאָנען און בעשטראָפען די שולדיגע, וועלכע זענען דאָך אַלעמען בעקאַנט. לאָזט זיך די מאַכט אַריין אין אונטערהאַנדלונגען מיט די, וועלכע שטערען די רוה און פאָדערען אומרעכט. אָבער דאָס איז נאָך געווען צו ווייניג. לאַדרי, וואָס די אַקאַדעמישע מאַכט אונטערהאַנדעלט מיט די אָנפיהרער פון דער „בלאַ־קאַדע" און די מאָראַליש־שולדיגע פון די אומרוהען אין אונזער שטאָט; זאָגט זי נאָך צו צו בעפרידיגען די הויפּט־פּאָסטולאַטען פון דער „צע־בינטעוועטער" יוגענד.

מען דאַרף איינמאָל פאַר אַלעמאָל שטעלען די פּראַגע קלאָר און אָפען: ס'זענען געמאַכט געוואָרען וואָסערע נישטאָיז הבטחות. אָדער נישט? האָט וועגער נישטפען אין נאָמען פון דער אַקאַדעמישער מאַכט וואָסערע נישטאָיז הבטחות. אָדער דאָס זענען בלויז דעמאַגאָגישע קונצען מצד די, פאַר וועמען די אויטאָ־ריטעט גיבען אַ מעגליכקייט צו שלאָגען פּאָרטיקאַ־פּיטאַל, זאָל זיך די אַקאַדעמישע מאַכט וועטשליסען אויף ציווילען מוט. זאָל דער וואָס האָט געגעבען די הבטחות אַרויסגיין אויף דער אויבערפלאַך, זאָל ער זיך נישט בעהאַלטען אין שאָטען.

אויב אויף פערזאַמלונגען פון דער יוגענד ווייזט מען אַ פּאַפּיר, אויף וועלכע ס'זענען דאָ אונטער־שריפטען פון פּראָפעסאָרען. פאַרשטעהער פון דער אוניווערזיטעט־מאַכט וואָס זאָגען צו צו בעפרי־דיגען די פּאָסטולאַטען פון די „בלאָקירטע" — זע־נען אַזעלכע הבטחות נישט געווען קיין מוז, נאָר אַן'אמת, פאַר וועלכען נישט עפּעס אַן'אַנאָנימער, נאָר אַן'אָפענער דאַרף טראָגען די קאָנסעקווענץ.

דאָס שנעלע בעשטראָפען איז אָנגעוועטערט גע־וואָרען בלויז לגבי איין סטודענט (וואָנסקי רעד.), וועלכער האָט געוואָרפען אַ אויידיטאָריום זיך געגען־צושטעלען די ענדעקישע אַוואַנטורעס. דערפאַר אָ־בער אין בעציהונג צו דער צווייטער טייל האָט מען אַרויסגעוויזען אַ נאַכגיביגקייט, כמעט אַ פאַטערליכע זאָרג. אָבער מען דאַרף האָבען אַ מאָס.

מען דאַרף וויסען, אַז מ'דאַרף אַמאָל אין באַ־צוג צו אַ צעלאָזענעם קינד נישט זיין אַ צו־שטאַרק פיהלענדיגער פאָטער.

„מיר וועלען זיין אויפריכטיג — שרייבט ווי־טער דער מחבר פונם אַרטיקעל — און וועלען נישט אַרייפיהרען פּאָליטישע ענינים אויף דעם נישט־פּאָליטישען וועג פון געזעלשאַפטליכע זייטען".

„די ענדעקישע פאָדערונגען זענען נישט קיין אַ פּאָליטישע, ווי דאָס בעמיהען זיך איינצורעדען די „סלאָוואָ" און „קורייער ווילענסקי". די אוניווער־זיטעט־אַקציע און דאָס פאָדערען בעזונדערע ספּע־ציעלע זיצערטער פאַר יודען, ווי אויך דאָס פיקעטירען יודישע געשעפטען איז אַ פּאָליטישע אַקציע, מען קען דאָס נישט אידענטיפיצירען דערמיט: „ווילסט מיט מיר נישט זיצען, דאַרף מען נישט, איך וויל אויך נישט". יעדער בעזיא סטודיגער מענש דאַרף פערשטיין, וואָס בעהאַלט זיך אונטערן דעקמאַנטעל פון די „חבר'שע" ענדעקישע לאָזונגען, דאָס בעדייט דער נצחון פון דער ענדעציע. אַ נצחון, נאָך וועלכען ס'וועלען קומען אַנדערע פאָדערונגען, פיל שטאַרקערע און פיל ווייטגעהענדע.

דערפאַר דאַרף מען גלייך פון אָנהויב נישט בוי־גען זיך, אָפּשלאָגען דעם אָנגריף מיט דער גרעסטער ענטשלאָסענקייט.

אָבער די אוניווערזיטעטס־מאַכט גייט אויף אַן־אַנדער ליניע, נישט נאָר זי שלאָגט נישט אָפּ דעם אָנגריף, נאָר בעמיהט זיך נאָך אויסצומיידען פער־אַנטוואָרטליכקייט. אַזאַ איינדרוק האָט לכל הפחות יעדער אָביעקטיווער בירגער.

„יעדער נאָך נישט דערוואַקסענער צו דער שול־באַנק „שטובאַק" דיקטירט די בעדינגונגען פון עפּע־גען דעם אוניווערזיטעט שוין צייט דערמיט אַ סוף צו מאַכען. די העכסטע צייט.

אָבער אַנשטאָט דעם אָרדענט אין די אַקאַדעמי־שע מאַכט קונסט־פערזאַמלונגען פון די פּאַקולטעטען אויף וועלכע ס'דאַרף אויפען וועגען אַ פּלעביסציט רעצידירט ווערען וועגען עפּענען די בעזונדערע פאַר קולטעטען. ס'ווערט, אַלזאָ געשאַפען אַ נייע פאָרם פון הערשען אויפן ווילנער אוניווערזיטעט. די דאָ־זיגע מאַכטפאָרם וועט ביזט דאַרפען אין דער צו־קונפט רעצידירען אויך וועגען דער פּראָגראַם און קוואַליפיקאַציעס פון די פּראָפעסאָרען".

„מיר האָבען די גרעסטע אַכטונג פאַר געעהר־טען סענאַט, פּראָפעסאָרען און רעקטאָרען, אָבער אונזער אַכטונג און בעציהונג מוז געענדערט ווערען דאַן, ווען מיר זעהען, אַז אין וויכטיגסטע ענינים, אין וועלכע מען מאָר נישט שאַפען קיין געפאַהר־פולע פּרעצעדענטען אויף דער צוקונפט — האַנדלען זיי ווי מענשען, וואָס ווילען אַראָפּוואַרפען פון זיך די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם, פאַרוואָס זיי אַליין טראָגען אַ גרויסען טייל פון דער שולד. די אוניווערזיטעטס־מאַכט געפינט זיך, אַלזאָ, אין אַ בולט'ען ריטיצונג, אין אַ מחלוקת לגבי די יעניגע, וועל־כע האָבען נישט אין זין די טובה פון דער אומפער־מעגליכער אַקאַדעמישער יוגענד, נאָר אַ פּאַרטיי־אַקציע".

„מען דאַרף און מען קען נאָך פון דעם גע־פעהרליכען וועג זיך אָפּקעהרען. שוין די העכסטע צייט דערצו".

„אָבער נייע אויפן וועג פון פּלעביסציטען, וועל־כע וועלען ווערען אַן'אינסטרומענט אין די הענד פון אַ גלענצענד־אָרגאַניזירטער ענדעקישער מינ־דערהייט, האָט אָפּגעבען די מאַכט די, וועלכע ס'־שטרעבען צו איהר שוין פון לאַנג. יאָ די אַקאַדעמישע מאַכט געפינט זיך אין ריקציע".

„אין יעדען מיסטקאַסטען געפינט זיך אַ קאָטלעט"

די נייעסטע לאָזונג פון היטלער־דייטשלאַנד

די אויסלענדישע ציטונגען פערעפענטליכען זעהר אינטערעסאַנטע קאָרעספּאָנדענציעס פון זייערע קאָ־רעספּאָנדענטען אין בערלין וועגען דעם ווי אַזוי עס ווערט איצט אין דייטשלאַנד געפיהרט די אַקציע פאַר שפּאָרזאַמקייט. די לעצטע לאָזונג פאַר די דאָ־טיגע באַלעבאָסטעס איז איצט „אין יעדען מיסט־קאַסטען איז פאַרהאַן אַ קאָטלעט!". דער אויטאָר פון דאָזיגען נישט־אָפּטימיסטישען לאָזונג זאָל זיין גע־ווען אַליין. די פראַנצויזישע ציטונג „עקסצעלסיאָר" שרייבט וועגען דעם פאָלגענדעס:

ווי בעוואוסט האָט היטלער אויף דעם לעצטען נירענבערגער קאָנגרעס ערקלערט, אַז נאָך 4 יאָהר מוז זיין דייטשלאַנד אינגאַנצען בעפרייט פון דער נויטווענדיגקייט צו קויפען, וואָס עס איז אין אויס־לאַנד. אַלע רויה־שטאָפען, אַלע פּראָדוקטען, וואָס זענען נויטיג צו עסען, קליידען און בעוואָפענען זיך וועלען נאָך דעם דאָזיגען טערמין פּראָדוצירט ווער־דען אין דייטשלאַנד. דאָס וועט אַלורכפיהרען די דייטשע כעמיע און דייטשע אינדוסטרי. אַלזאָ דער לאָזונג: „אין יעדען מיסט־קאַסטען איז פאַרהאַן אַ קאָטלעט!", וויל זאָגען, אַז צווישען דעם אָפּפאַל, וואָס געפינט זיך טעגליך אין אַ דורכשניטליכער דייט־שער ווירטשאַפט, געפינט זיך פונקט אַזוי פיל נוצ־ליכע און נישט אויסגענוצטע פּראָדוקטען, אַז מען קען פון זיי מאַכען אַ קאָטלעט! ווען מען זאָל אַלזאָ פון אַלע מיסטקאַסטענס אין גאַנץ דייטשלאַנד צוזאַמ־מענעהמען דעם גאַנצען אָפּפאַל און עס אויסקלייבען די בעמיקער קען מען זיין זיכער, אַז די דאָזיגע פּאַטריאָטען — געלעהרטע און פּאַטריאָטען — אינדוסטריעלער וואָלטען בעוויזען אַנצוזעצוגען און צוקליידען דאָס גאַנצע דייטשע פאָלק.

מיט דער עכט דייטשער פּעדאַנטישקייט און אין טיפער איבערציינונג, אַז אַ לאָזונג פון דער רעגירונג קען נישט זיין קיין וויץ, האָבען זיך די דייטשען גענומען זוכען קאָטלעטען אין די מיסטקאַסטענס. אין יעדען „אמת'ן דייטשען" הויז האָט מען אויפ־געשטעלט גרויסע הילצערנע קאַסטענס. די איינוואוי־נער פון הויז מוזען דאָרט אַריינוואַרפען אַלץ, וואָס זיי נישט נויטיג. אַלע ליוועראַנטע און וועלכע שמאַטעס, אַלט אייזען, נעזוצטע זשילעטקעס ווערען ספּעציעל הויך געשעצט. גרויסע לאַסט־אויטאָס קו־מען יעדען טאָג נעהמען צו אַלץ, וואָס געפינט זיך נאָר אין די קאַסטענס.

די פּעדאַנטישקייט מיט וועלכער די אַקציע ווערט אַדורכגעפיהרט טראָגט אַלע סמנים פון משוגעת. די רעסטאָראַנען איז פערוועהרט געוואָרען צו דעקאָרירען די טעלער מיט שטיקלעך פּאָמידאָרען, אָדער סאַלאַט. עס איז נעגנוג אַ גרין בלאַט פון מייערן. עס איז שוין אויף דעם געביט ענטשטאַנען אַ אָרגיע פון מסירות. די קאָנצעלאַריע פון געהרינגען, וועלכער איז ווירטשאַפטס־דיקטאַטור פון דייטשלאַנד און ווער ווייסט, וואָס פאַר אַ פּרעראָגאַטיוועון ער וועט איינגימען נאָך בעקומען — האָט שוין ביז איצט בעקומען איבער צוויי מיליאָן בריף מיט מסירות אויף די, וואָס פילען נישט אַן אַזוי אייפריג די לאָזונגען אויף מיסט. זאָל קיינער נישט מיינען, אַז די בריף ווערען נישט געלייענט. עס זענען שוין פער־האַן אַזעלכע, וואָס האָבען אויף זייערע אייגענע הויט געפיהלט די רינגנ־שעצונג פון לאָזונג „אין יעדען מיסטקאַסטען געפינט זיך אַ קאָטלעט!"

דאָס געזאַמעלטע מאַטעריאַל ווערט זאָרגפעלטיג סעגרעגירט. דייטשע מעט קען האָבען אַ סך אַרבייט. איינער פון זיי האָט אויסגעפינען אַ מיטעל איבער־צואַרבייטען ביינער אויף פעטס צום עסען. די ער־פינדונג איז אַקצעפּטירט געוואָרען. געהריגנג מיט אַרויס אַ בעפעהל: אַלע ביינער־אָפּפאַל, וואָס ווער־רען געפינען אין די מיסטקאַסטענס מוזען איבער־געטעבען ווערען אַ ספּעציעלער צענטראַלע. די פּראַגע האָט זיך אָבער קאָמפּליצירט, וואו עס האָט זיך אַר־רויסגעוויזען, אַז שוין פו, פריהער האָט דעם מאָגיסטראַט איבערצואַרבייטען די ביינער געהאַט דער בעמישער טרעסט „אי ג. פאַרבען אינדוסטריע", וועלכע בעקומט פון די ביינער אַרויס אַזאַ שמאָה, וואָס ווערט בענוצט צו פאַבריצירען קינסטליכען קור־טשוק. די ערפינדונג פון כעמיקער איז אַלזאָ גע־בליבען העטנט אין דער לופטען צוליבן מאַנגעל פון מאַטעריאַל, דאַגעגען די לאַבאָראַטאָריומס האָבען בעקומען אַ בעפעהל: זוכען אַ פּראָדוקט, וואָס זאָל פערטרעטען די ביינער. דאָס הייסט מען דאַרף גע־פינען אַן'ערזאַץ פון אַן'ערזאַץ...

אין מערב־אייראָפּא וואָלט אפשר די דאָזיגע אַק־ציע געקענט אויסזעהען עפּעס הומאָריסטיש, ווען זי וואָלט נישט בעגלייט געוואָרען פון אַ פאַנאַטישער עקשנות און פערביסענקייט. מיט וועלכער עס פיהרט זי אַ דאַנק עטליכע מיל אַזי דייטשע באַלעבאָסטעס. אַ גרעסערע בעדייטונג האָבען אָבער די אָנשטרענ־גונגען, וואָס ווערען געמאַכט אויף דער קריגס־צער־גרייטונג.

דרייצעהן קאָמינס סימבאָליזירען די כעמישע אינדוסטריע פון דייטשלאַנד, וועלכע אַרבייט פאַר קריגס־צוועקען. דער „עקסצעלסיאָר" ווידמעט דער דאָזיגער פּראַגע אַ ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ, די דאָזיגע קאָמינס געהערען צו די ריזיגע פאַבריקען פון דער „ליינאַ ווערקע". די אַקציע געזעלשאַפט איז געשאַפען געוואָרען אין 1916 און הגם דייטש־לאַנד איז נישט ערלויבט געווען צו פּראָדוצירען גיפט גאַזען, האָט מען אָבער עפּעס אַנדערש אין זיי נישט פּראָדוצירט. עס האָט געהייסען, אַז די פאַבריקען אַר־בייטען אויס שטיק־שטאָף פאַר אינדוסטריע צוועקען און ערשט די בעקאַנטע קאַטאַסטראָפע, מיט דעם גיפט־גאַז פאַסען אין 1928 הינטער האַמבורג האָט דער וועלט געעפענט די אויגען. די פאַבריקען זע־נען זיך געוואָלדיג פונאַנדערגעוואַקסען. בכדי צו פעראייניגען די בעזונדערע שטחים פון די פאַבריקען איז איצט פאַרהאַן אַ ספּעציעלע באַהן־ליניע פון 618 קילאָמעטער לאַנג. די „ליינאַ ווערק" אַר־בייטען אויס סינטעטישען בענזין, וואָס דינט שוין דעם האַלבען געברויך פון דייטשלאַנד. איינגיכען זאָל די פּראָדוקציע נאָך מעהר פערגרעסערט ווערען, אַזוי אַז אין פאַל פון אַ מלחמה זאָל דייטשלאַנד נישט דאַרפען קויפען קיין איין טראָפּען בענזין אין אויס־לאַנד. אַ חוץ דעם אַרבייטען די פאַבריקען אויס סינ־טעטישען קויטשוק „בונאַ" אויף אָפּאָנעס צו אוי־טאָס און עראָפּלאַנען, אויף קאַלהאָטישע שיגעלען. הגם די פּראָדוקציע קאָסטען זענען גרויס. דייטשלאַנד קען שוין היינט זיך בעגעהן אָהן אימפּאָרטירטען קויטשוק.

פון דער פאריזער רעקרוטען־קאזארמע קיין אפריקא...

דערצעהלט פון א לאדזער יודישען לעגיאנער

פון י. כאמסקי

דער באהן און קושט מיר: — (קינד מיינס, מזל זאלסטו האבען!! — און מארי... מארי. און א ליכטיגען באל־קלייד מיט די איידעלע פינגער, מיט די שיטערע פינגער — און איך האב צוזאמען מיט מיינע נייע קאמפאניאנען געשריגען, געזוידעלט, געלאכט און אפילו נישט געפיהלט ווי איך גליטש זיך אריין אין א נייער וועלט, אין א נייעם לעבען. בלויז אין מיטען נאכט ווען דער צוג האט מיך געטראגען קיין מארסעל האב איך ווי דורך אן איינגעריסענעם וואלקען דערזעהען אן אונענדליכען טרויער, וואס האט זיך ווי א שווארצער פליגעל געפאכעט איבער מיר — — —

* * *

ערשט אין דער בעריהמטער קאזארמע פון מארסעל, איני'ם פארט „סען־זשאן" האב איך דערפיהלט וואס איך האב אבגעטון. דאס ערשטע מאל אין מיין לעבען בין איך געווען שכור און דאס ערשטע מאל האב איך דערפיהלט די ביטערע אומעטיגקייט נאך א שכרות. איך בין געווען ווי אויסגעלעדיגט פון זיך אליין, איך האב נישט געוואוסט וואס טו איך דא איני'ם בלויען מונדיר. מען האט געמאכט אן'אפעל:

— לעגיאנערען בעזונדער!

מען האט אונז אבגעטיילט פון די אנדערע רעגולערע זעלנער און אבגעפיהרט אין א קליינעם הויף און גלייך געזאגט יעדען בעזונדער:

— טארסט נישט ארויסגעהען!!

זעקס טעג בין איך דארט געבליבען. יעדען טאג זענען אנגעקומען נייע אנגאזשירטע גרופעס פון טולאן, פון ברעסט, פון עלזאס, און אלע זייטען פון לאנד. בלויז די אלטע געוועזענע לעגיאנערען, וועלכע האבען זיך נאכאמאל אנגאזשירט האט מען ארויסגעלאזט איבער מארסעל. צו אונז נייע האט מען קיין צוטרוי נישט געהאט, ווייל דאמאלסט וואלטען זיכער פיל פון אונז אנטלאפען. ערשט, אז אונזער גרופע האט דערגרייכט א 200 מאן, האבען מיר בעקומען דעם בעפעהל אבצומארשירען צום פארט. מיר זענען נאך נישט געגאנגען מיליטעריש. מיר זענען געווען געקליידעט האלב ציוויל, האלב זעלנעריש. יעדער מיט א מיליטעריש היטעל, ווער אין א קאסקעט און איין ענגלענדער אפילו אין א האלבען קאפעלוש. מען האט אונז געפיהרט איבער דעם ברעג פון פארט. שיפלעך האבען פריי געוויגט זיך איבער דעם בלויען וואסער. מענשען האבען געקוקט אויף אונז מיט מיטלייד. אויף די זייטיגע געסלעך פון דער קאנעביער איז געהאנגען וועש אויף שטריקלעך פון איין הויז צום אנדערען — און מיר האבען מארשירט אונטער דער וואך. וואוהין? — צו וואס פארא גורל?

* * *

נאר איינס דארף מען זאגען. אלע זענען דאך אין לעגיאן זיך פרעמד. יעדער איינער קומט דאך פון עפעס אנדערש, ווער מיט א טונקעלע פערגאנגענהייט און ווער מיט א צובראכענער פערגאנגענהייט, ווער פון נויט און ווער פון דער אילוזיע פון אן'אוואנטוריסטיש לעבען — אבער אלע פיהלען זיך באלד גלייך. אין אנהויב אלענפאלס העלפט איין לעגיאנער דעם צווייטען. עס בינדעט זיך באלד אן עפעס א ברודערשאפט פון אומגליק. מען הויבט זיך גלייך אן גרופירען. די שיף שווימט אב. דער מאטאר רוישט, די כוואליעס קלאפען און יעדער זוכט זיך זיינע קודם כל לויט דער שפראך, רוסען געהען מיט רוסען. דייטשען מיט דייטשען, אזוי פאליאקען, אזוי טשעכאסלאוואקען. אזוי אלע אנדערע. איך דער יוד האב קיינעם נישט געהאט חוץ דעם קינא־דירעקטאר, אויף וועלכען עס האט מיך אביסעל פערדראסען די געשיכטע מיט די 50 פראנק. האבען מיר זיך צוגערוקט צו די דייטשען. דאמאלסט זענען זיי נאך נישט געווען אזוי פערהאסט אויף יודען ווי איצט. אלע האבען געטרונקען, אלע האבען געטומעלט. נאר, אז דער ווינד איז צוגעפאלען אויפ'ן ים, האט יעדער גרופע פערצויגען א ליד, די דייטשען האבען געזונגען די „לארעליי", און „איך האב איין קאמעראדען" — די רוסען האבען דערלאנגט א ריהרענדע „וואלגא, וואלגא"... די איטאליענישע „מאנ'ליניע־ראס" האבען געשפילט. איין גרופע נאך דער אנדערער, די פאליאקען האבען זיך דערמאנט אין פילסודסקיס „פיערווסא בריגאדא" — און די אוקראינער האבען געזונגען אזא פערצווייפעלטע דומקע פון צושיידונג, „קאלי ראזלוטשאוטסיא דוואיע"... איין ליד נאכ'ן צווייטען האט געטראגען זיך איבער'ן געדיכטען ים, וועלכער האט אנגעהאנגען אונזער שיף אזא לאנגען, אזא ווייסען, אזא צושוימטען שלייער פון פיאנא און בעזילבערטע כוואליעס. בלויז איך, בלויז דער קינא־יוד האבען קיין ליד נישט געהאט. אונז איז שווער ווי א שטיין געלעגען אויפ'ן הארצען די צושיידונג מיט א וועלט. זיי האבען עס כאטש ארום מיר געקענט אויסדריקען. איך האב מיין ווייטאג אויסגעשוויגען איני'ם רויש פון כוואליעס. איני'ם טאן פון פרעמדע געזאנגען. וואס זענען מיר אלע געווען נאהענט און ווייט. און איך האב געוואלט וויינען ווי עס וויינט נאך אמאל א צוואנציג יעהריג יונגעל פאר א שוועסטער אדער פאר א געליבטער. אבער מיין שוועסטער איז ווייט געווען און די געליבטע האט מיך צובראכען. בין איך אליין, אינגאנצען אליין געגאנגען אין מיין נייעם פינסטערען גורל.

— 5. —

דער יודישער לעגיאנער לאנדא, דערצעהלט, ווי אזוי ער איז אריין אין לעגיאן

איינס איז גוט געוועזען אין דער פאריזער קאזארמע באלד נאכ'ן אנגאזשמענט: — קיינער פערנעמט זיך נישט מיט אייך!! — זי איז גרויס, לעדיג, איהר קענט געהען עסען. איהר קענט זיך ארומדרעהען, איך ווייס נישט צי איז דארט ספעציעל אזוי, צי א צופאל, צי וויל מען אזוי געבען דעם איינדרוק, אז שוין — איצט איז אלעס געענדיגט, קיינער פערנעמט זיך נישט מיט אייך! — — אבער גוט ווירקט עס, מען האט טאקע דאס געפיהל פון עפעס וואס מען רייסט אליין איבער.

מען ווארט אויף א גרופע, פאמעליך זענען זיי אנגעקומען, איינציגווייז, די אנדערע אנגאזשירטע אין פרעמדען־לעגיאן. אן איטאליענישער קלאשאר איז אנגעקומען, יונג, אבגעריסען, הונגעריג, ער האט זיך צוגעכאפט צום עסען. און מען האט איהם געגעבען וויפיל ער האט געוואלט. ער האט געקניפט שטיקער פון ברויט, געזופט מיט'ן גאנצען שיסעל. אונז נישט געזעהען כמעט. דער יודישער פריינד מייבער, דער אמאליגער קינא־דירעקטאר האט שטיל מיר א זאג געטון אויף רוסיש:

— באך איינער!! —

אבער דער איטאליענער איז זאט געוועזען, דאמאלסט ערשט איז ער אויפגעשטאנען, האט אונז בעטראכט, האט דערזעהען מיין עלעגאנטען אנצוג מיט די נייע וואליזקעס האט ער הויך א לאך געטון: —

— פאהרסט מיט'ן ערשטען קלאס?

באלד איז צוגעקומען אן ארבייטער א פאליאק האט ער אויך א שמייכעל געטון אויף מיין אנצוג מיט די וואליזעס.

אלע האבען מיר זיך אנגעקוקט פרעמד. ווער איז יעדער איינער פון אונז? — פון איצט? איך האב נישט פארגעשטעלט זיך, אז איך בין גלייך מיט זיי. דער קינא־יוד האט מיר א זאג געטון:

— פערקויפט די זאכען.

האב איך איהם אנגעקוקט.

— איך וועל זיי דארפען.

ער האט ווייטער געהאט דעמזעלבען פיינעם, דעמזעלבען גוט־ערצויגענעם און דעמזעלבען ברידערליכען שמייכעל:

— וועסט עס נישט דארפען...

— אביסעל איז מיר אומעטיג געווארען:

— טא וועמען פערקויפען??

דער קינא־יוד האט א שמייכעל געטון.

— איך וועל שוין געפינען...

* * *

דערווייל איז אנגעקומען נאך א חבר איינער אונזערער, אן עלזאסער, א יונג פון דער אונטערוועלט איז ער געוועזען, א פרעהליכער, א יוציגער, איז ער גלייך אריין מיט א ברייט געלעכטער.

און גלייך דערצעהלט:

— שוין געדינט אין לעגיאן און איצט ווייטער זיך אנגאזשירט, ער האט אויפגעשארט דאס העמד אויף דער ברוסט און בעוויזען א פול לייב מיט פארנאגראפישע טאטואירונגען. א סך פרויען־נעמען. א שמוציגער אויסדרוק מיט א נאמען פון א פרוי. ער האט אנגעפיהלט דעם לעדיגען קאזארמע זאל מיט זיין טומעל און גלייך א געשריי געטון צו אונז:

— אויפגעהויבען די קעפ!!

און גענומען לערנען:

— אלע גלייך... אלע פון דער לעגיאן...

האב איך נישט געוואוסט, וואס דא קומט פאר. אבער געלאכט האב איך און א שטיק זארגלאזיגקייט האט דער פרעהליכער געוועזענער לעגיאנער מיט זיינע שמוציגע אונטערוועלט־ווערטלעך דאך אריינגעבראכט.

* * *

דער קינא - יוד האט אויסגעזוכט א סער - זשאנט אין דער קאזארמע, וועלכער איז געוועזען פונקט פון מיין וואוקס. איך האב איהם געוויזען די נייע אנצוגען מיינע, די גוטע וועש אויף וועלכע מיין מאמע האט אויסגענעהט מיין מאנאגראם, אלעס האט ער בעטראכט און געזאגט גאר א ביליגען פרייז. צום סוף האט ער פאר אלע מיר צוגעזאגט:

— 350 פראנק אבער מיט'ן רעגען־מאנטעל.

דאס הארץ האט מיר וועה געטון.

האט דער סערזשאנט מיר צוגעהאלפען.

און ער האט מיר געגעבען א שינעל, דער קינא יוד האט מיר צוגערעדט:

— נעהם!

האב איך צוגעקלאפט.

באלד איז דער עלזאסער צו

— האסט געלד, זיי א ברודער...

און אויפגעקלערט:

— א לעגיאנער טרינקט נישט אליין...

זענען מיר אלע אוועק שוין צום וואקזאל. געגאנגען פון ביסטרא צו ביסטרא. איבעראל צוגעזופט די לעגיאנערישע ברידערליכקייט. דער עלזאסער האט גאר געקוואלען. געוויזען אויף דעם קינא־יוד:

— דער סערזשאנט האט דיר דאך געגעבען 50 פראנק...

האט דער קינא־יוד זיך געווארפען שלאגען איהם. מיר איז אלעס געווען גלייך. וואס מעהר איך האב געטרונקען אלץ נעפעלדיגער איז מיר געווארען. איך האב געזעהען מיין מאמען, ווי זי נעהט אויס דעם מאנאגראם אויף מיין וועש, איך האב געזעהן מיין פאטער. וואס פיהרט מיך צו

זעקסטער קאנגרעס פון לאנד־ראט פון די פראפ. פעראיינע אין ווארשא

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אין צוזאמענפאהר האבען אנטיילגענומען 253 דעלעגאטען מיט שטים־רעכט און 40 מיט בעראטונגס־רעכט. די דעלעגאטען האבען רעפרעזענטירט העכער 72 טויזענד ארגאניזירטע מיטגלידער צו דער ערעפנונג זענען געקומען א סך געסט, די אנגעזעהענסטע פארשטעהער פון דער יודישער ארבייטערשאפט. דער טעאטער „נאוואשטשי", וואו די ערעפנונגס־פייערונג איז פארגעקומען איז געווען געפאקט מיט מענשען און בעצירט אין אלע ווינקעלעך מיט פעהנער, פלאקאטען, טראנספאראנטען מיט לאזונגען. ביים פרעזידיום־טיש זענען געזעסען די מיטגלידער פון לאנד־ראט, צענטראל־קאמיסיע צ.ק.וו. פון פ.פ.ס. צענטראל־ראט, פיהרער פון דער פראפעסיאנעלער בעוועגונג פון די גרעסערע שטעט אין לאנד, יוגענד פארשטעהער א. ד. גל.

די ערעפנונגס - רעדע האט געהאלטען דער פארזיצער פון לאנד - ראט ח' וויקטאר אלטער, וועלכער שטרייכט אונטער, אז אט דער 6־טער קאנגרעס קומט פאר אונטער'ן צייכען פון איינהייט, פון דער יודישער און נישט יודישער ארבייטערשאפט ביי אונז אין לאנד — ווייל מיר זענען א בעשטאנדטייל פון דער אלגעמיינער ארגאניזירטער קלאסען בעוועגונג, ווייל אין דער בעוועגונג זענען פערטרעטען אלע פראלעטארישע ריכטונגען: און אז עס איז אן איינהייט פון פיזישע און גייסטיגע ארבייטער, דער רעדנער בעהאנדעלט ווייטער די געשעהענישען אין שפאניען, בעצייכענט זיי אלס קאמף צווישען אינטערנאציאנאלען פאשיזם מיט דעם פעראייניגטען פראלעטאריאט. לויט זיין פארשלאג ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן די געפאלענע אין שפאנישען קאמף, די פערפייניגטע אין אלע פאשיסטישע לענדער, די אומגעקומענע אין קראקא און לעמבערג און אין אנדערע שטעט, די קעמפער וועלכע זענען פאר דער לעצטער צייט ארויסגעריסען געווארען פון די ארבייטער־רייהען: איגנאצי דאשינסקי, א' קאדי קרעמער כמורנער, ווירגילי קאהן א. א. מיט אפלאדיסמענטען ווערט אויפגענומען דער פארשלאג פון רעדנער אוועקצושיקען א גרוס דעם קעמפענדען פראלעטאריאט פון שפאניען.

דער פארשטעהער פון דער צענטראל קאמיסיע פון די פראפעסיאנעלע קלאסען־פעראיינע ה' שטשער קאזוסקי רעדט אויך וועגען דער ארגאניזאציאנעלער פערבינדונג אין צוזאמענארבייט פון דער צענטראל־קאמיסיע מיט'ן לאנד־ראט.

עס בעגריסען דאן דעם קאנגרעס דער פארשטעהער פון צ. ק. פון „בונד", ח' עמאנועל, ה' זארעמבא. ה' בוקסבוים פון די לינקע „פ. צ." ה' מענדעלסאן פון ציש"א, און די פארשטעהער פון די יוגענטליכע. דאן ווערט אויסגעפיהרט א געלונגענער קאנצערט־טייל.

א פאליטישען רעפעראט האלט נאכדעם ה' ערליך וועגען דער לאגע פון די יודישע ארבייטענדיגע מאסען. און וועגען אנטיסעמיטיזם אין פוילען

מיר לעבען פונ'ם יאהר 1928 אונטער'ן צייכען פון ריזיגען ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט. צעהנדליגער מיליאנען ארבייטער זענען ארויסגעשטויסען פון די פאבריקען און ווארשטאטען, הונדערטער מיליאנען זענען פערמשפט אויף הונגער — אבער דער קריזיס שטאמט פון דער שלעכטער סטרוקטור פון דער איצטיגער געזעלשאפט. דעם קריזיס האט געבוירען דער אינטערנאציאנאלער פאשיזם.

דער רעדנער שטעלט זיך אב אויף דער אינטערנאציאנאלער פאליטישער לאגע, אויף די געשעהענישען אין און ארום שפאניען, דער רעדנער רעדט אויך וועגען דער לאגע אין פוילען און וועגען אנטיסעמיטיזם, וואס ברענגט די יודישע מאסען צו א פאלשטענדיגען רואין, באיקאט, צעכען־געזעץ, שחיטה, דאס אלץ איז ארויסצושטויסען די יודען פון זייערע עקאנאמישע פאזיציעס.

אויף דעם קאנגרעס פיהרט אויס דער רעדנער, זענען פערטרעטען קנאפע 80 טויזענד ארגאניזירטע ארבייטער, הינטער וועלכע עס שטעהט דער גאנצער יודישער ארבייטער קלאס. מיר פראטעסטירען געגען דעם, וואס מען וויל ביי אונז צונעהמען אונזער רעכט, אין דעם לאנד וואו מיר זענען געבוירען, און געבען אוועק אונזער ארבייט, מיר פראטעסטירען דעריבער געגען דעם, וואס מען וויל אונז בעטראכטען פאר פרעמדע. פאר בירגער פון צווייטער אדער דריטער מדרגה, פאר אנ'איינגעווארפענע, וועלכע מען דארף בעזייטיגען פון פוילען!!

דער קאנגרעס ווערט דאן איבערגעטראגען אין לאקאל פון פראפעסיאנעלע פעראיין פון די האנדעלס־אנגעשטעלטע (זאמענהאף 5).

אין נאמען פון דעם לאנד־ראט גיט אפ א בעריכט פרוי ש. שוועבער. די ציפערן פון בעריכט בעוויזען: 11 צענטראלע פראפ. פעראיינען מיט 356 לאקאלע אפטיילונגען, א טייל פון זיי זענען געמישטע פוילישע און יודישע ארבייטער. די דאזיגע פעראיינען צעהלען 67,968 מיטגלידער, א חוץ דעם זענען פארהאן א 20 אפטיילונגען פון א רייה קלענערע פראפ. פעראיינען, ארבייטער פון עפענטליכען געברויך, הויז־ווירטשאפט, כעמישע א. ד. גל. לעהרער, פאטאגראפען — אין אלגעמיין רעפרעזענטירט דער לאנד־ראט 71,868 מיטגלידער..

אין גאנג איז אויך דער אנשלוס פון די פראפ. פעראיינען, וואס געפינען זיך אונטער דער השפעה פון די לינקע פ. צ.

שוועבער רעדט ווייטער ארום די לאגע פון די ארבייטער אין בעזונדערע פעראיינען די טעטיגקייט פון די צענטראלעס, די יוגענד, פראגען אויפ'ן באדען פון די פעראיינען, די פראפעסיאנעלע פרעסע, די טעטיגקייט פון דעם סאציאליסטישען האנדווערקער פעראיין, און רעפערירט צום סוף וועגען דער אקציע געגען פאשיזם און אנטיסעמיטיזם וועלכע עס האט ארגאניזירט דער לאנד־ראט..

וועגען די ריכטליניעס פאר דער ווייטערדיגער טעטיגקייט פון לאנד־ראט רעדט וו. אלטער, די דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען אנטייל גענומען עטליכע און דרייסיג פערזאן איז געגאנגען אין דער ליניע פאר, אדער געגען פאלקס־פראנט. און פראפארציאנעלע וואהלען.

וו. אלטער שטרייכט דאס טאקע אונטער אין זיין שלוס־ווארט און פיהרט דערפון אויס: „מען האט נישט גערעדט וועגען בעריכט, נישט קריטיקירט די טעטיגקייט פון לאנד־ראט — א סימן, אז דארט איז אלץ אין ארדנונג.

די זעלבע טענה צו דער פארם און אינהאלט פון דער דיסקוסיע האט אויך געהאט פרוי גאלדע פון לאדז. זי רעדט אויך וועגען דעם, וואס עס איז צופ[illegible] געווארען אין לאדז אויפ'ן געביט צו אקטיוויזירען די ארבייטער־פרוי. אין דער פערוואלטונג פון טעקסטיל־פעראיין זענען אויף 15 מיטגלידער פארהאן 5 פרויען, וועלכע זענען די אקטיווסטע מיטגלידער פון דער פערוואלטונג.

פרוי רבקה פון לאדז, האלט אונטער דעם אלגעמיינעם טאן פון דער דיסקוסיע און מיינט, אז מען דארף אונבעדינגט טרייבען א פאליטיק פון פאלקס־פראנט.

ח' בוקסבוים (פון ווארשא לינקע פ. צ.) בעדויערט, וואס די דיסקוסיע קומט פאר שוין נישט אין דער אטמאספערע ווי די ערעפנונג, ער זאגט זיך ארויס פאר'ן פרינציפ פון פראפארציאנעלע וואהלען צו די פערוואלטונגען און אין אנדערע פעראיינס־אינסטאנצען. ער מיינט, אז די אפאזיציע דארף בעקומען א מעגליכקייט אנצופיהרען מיט דער בעוועגונג צוזאמען מיט אנדערע. די פראגע וועגען דעמאקראטיע אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען טאר מען נישט פערבינדען מיט דער פראגע פון דעמאקראטיע פון ראטען־פערבאנד.

ח' וועקסמאנאוויטש פאלעמיזירט מיט'ן ה' בוקסבוים.

אין דער גרויסער דעבאטע האבען איבערהויפט אנ'אנזעהעודיג א"ט פערנומען די לאדזער דעלעגאטען. באלד פון אנהויב, נאך דער גרויסער רעדע פון ח' לייבל (ווארשא), טרעטען ארויס די לאדזער גאטהיינער, געגען די אויספיהרונגען פון ח' לייבל.

ה' בראנד (לאדז), וועלכער רעדט ארום דעם פראבלעם פון עמיגראציע. ער האלט, אז די ארבייטער עמיגראציע־ביורא ביים לאנד־ראט וואלט זיך געדארפט פעראינטערעסירען מיט דער ארבייטער עמיגראציע קיין פאלעסטינע; נישט דערלאזען דערמיט צו שאנטאזשירען די ארבייטערשאפט מיט דער הילף פון סערטיפיקאטען.

ח' בראנד דריקט דאן אויס די צופרידענהייט אין נאמען פון דער ריכטונג, וועלכע ער פערטרעט די לינקע פ. צ. אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראייניגונג פון דער פראפעסיאנעלער בעוועגונג, און שטרייכט דעריבער אונטער, אז ביי די וואהלען אין לאדזער שטאט־ראט האט מען זיך געקענט איבערצייגען, ווי וויכטיג אזא פעראייניגונג איז, כדי צו שטארקען דעם סאציאליסטישען לאגער.

עס נעמט א ווארט ח' מארגענטאלער (לאדז), ער האלט, אז די פראפעסיאנעלע פעראיינען טארען נישט בעטראכט ווערען, אלס א פעדעראציע פון פעראיינען, און דעריבער איז ער געגען פראפארציאנעלע וואהלען.

עס טרעטען נאך ארויס די ח"ח ציטרינאווסקי (פ. צ. און זאגאן (פ. צ.)

אין דער דיסקוסיע האבען א חוץ די ווארשאוער און לאדזער ח"ח אנטייל גענומען די דעלעגאטען פון ווילנע (נחמן); קראקא (פישגרונד), לעמבערג (בערנארד), ביאליסטאק (רבקה), טשענסטאכאוו (קלין) וא. א. וועלכע, געבען אויך אפ בעריכטען פון די ערטער.

צום סוף האבען גערעדט שרה שוועבער און וו. אלטער, און עס זענען אנגענומען געווארען א רייהע רעזאלוציעס.

פערלויף פון די סטודענטען־פערזאמלונגען אין ווילנע

וועגען א „געטא" פאר יודען אויף דער ווילנער אוניווערזיטעט

ווילנא.

אין שייכות מיט דעם בעשלוס פון דער אוניווערזיטעטס מאכט דורכצופיהרען פערזאמלונגען אויף די פאקולטעטען פון מעדיצין און הומאניסטיק, כדי צו בעקענען זיך מיט דער שטימונג פון די סטודענטען, זענען מאנטאג פארגעקומען פערזאמלונגען אויף די דערמאנטע פאקולטעטען.

מיר געבען דא דעם פערלויף פון די פערזאמלונגען

אויפן מעדיצ. פאקולטעט.

די פערזאמלונג האט געפיהרט פראפ. הילער, דער דזיעקאן פון מעדיצינישען פאקולטעט. דער דזיעקאן ערקלערט, אז די פערזאמלונג איז נישט קיין רעצידירענדע, נאר אנ'אינפארמאטיווע. די אוניווערזיטעטס מאכט וויל זיך רעכענען מיט דער שטימונג פון די סטודענטען און עס וואלט געווען ווינשענסווערט, אז מ'זאל קומען צו א פערשטענדיגונג און מען זאל קענען עפענען דעם אוניווערזיטעט. דאן לייענט ער איבער דריי פארשלאגען, איבער וועלכע מ'וועט קענען דיסקוטירען:

1) עס זאל בלייבען דער סטאטוס קווא.
2) זעצען זיך לויט דעם אלפאבעט.
3) א. זעצען בעזונדער די ענדעקעס וועלכע ווילען נישט זיצען מיט קיין יודען, דערביי זאלען זיך די יודען פערפליכטען אז זיי וועלען נישט געהען אויף די בענק פון דער ענדעקישער יוגענד. ב. בענק פאר פוילישע סטודענטען וועלכע ווילען זיצען צוזאמען מיט יודען, דערביי זאלען זיך די ענדעקעס פערפליכטען, אז זיי וועלען נישט שטערען.

דער דזיעקאן האט אויך ערקלערט. אז אמבעסטען וואלט געווען ווען מען זאגט זיך ארויס פארן סטאטוס קווא און דאן וועט קומען צו דער עפענונג פון אוניווערזיטעט און דאס וועט אויך זיין לויט די שעהנע טראדיציעס פון ווילנער אוניווערזיטעט.

אויפן ערשטען און דריטען קורס מעדיצין איז צו קיין הסכם נישט געקומען. די פערזאמלונג איז אדורך רוהיג. ווי מען רעכענט אבער, וועט יא קומען צו א הסכם און פאזיטיוו פאר די יודען.

דאגעגען איז געקומען צו א קליינעם אינצידענט אויפן 2־טען יאהר, וואו די ענדעקעס האבען זיך נישט געוואלט זעצען כל זמן די יודען וועלען זיך נישט זעצען ליגקס. היות, ווי דער דזיעקאן האט עס געוואלט שטעלען צו אבשטימונג האבען די יודען אלס פראטעסט פערלאזען דעם זאל. דער דזיעקאן האט זיי אבער פערהאלטען און מען האט נישט געשטעלט די פראגע צו אבשטימונג. די בעראטונג איז ווייטער פארגעקומען, אבער צו קיין הסכם איז מען נישט געקומען.

אויפן 4־טען און 5־טען יאהר איז מען צו קיין רעזולטאט נישט געקומען צוליב דער עקשנות מצד די ענדעקעס, וועלכע האבען זיך געהאלטען פראוואקאטיוו און זעהר שטארק געהעצט.

די יודישע סטודענטען האבען זיך מוטיג פערטיידיגט פון די ענדעקישע אנפאלען און זיך ארויסגעזאגט קעגען איינפיהרען א געטא פאר יודישע סטודענטען אויפן אוניווערזיטעט.

די ענדעקעס, פערקערט, האבען געדראהט מיט קאנסעקווענצען פאר נישט לאזען עפענען דעם אוניווערזיטעט.

דער דזיעקאן פראפ. הילער האט ביים פערלאזען די זאלען ערקלערט, אז די קאנסעקווענצען וועלען פאלען אויף די וועלכע וועלען נישט דערלאזען צו עפענען דעם אוניווערזיטעט.

אין אוהעטר איז פארגעקומען די פערזאמלונג פון די סטודענטען אויף דעם 6־טען יאהר מעדיצין (16־טען טרימעסטער) די פערזאמלונג האט געדויערט ביי א 5 מינוט. דער דזיעקאן האט זיך געווענדעט צו די אנוועזענדע, אלס צו די עלטערע סטודענטען אז זיי זאלען קומען צו א פערשטענדיגונג, ווייל אז נישט דראהט צו פערמאכען דעם אוניווערזיטעט, וואס קען זיי פיל שאדען ברענגען, איבערהויפט די סטודענטען פון לעצטען קורס. ווייל נאר א קורצע צייט בלייבט זיי איבער צו לערנען. דאן איז דורך אקלאמאציע אנגענומען געווארען דער סטאטוס קווא, ד. ה. אז די יודען וועלען קענען זיצען וואו זיי ווילען און וואו זיי איז בעקוועמער.

אזוי ארום זעהען מיר. אז די ענדעקעס געווינען נאר צווישען די יונגע סטודענטען די עלטערע דאגעגען לאזען זיך נישט טעראריזירען און נעהמען נישט אין שפאן...

אויך פון אנ'אנדער פאקולטעט טיילט מען מיט וועגען א הורבפאל פון די ענדעקעס און נעמליך: אויפן פאקולטעט פון שעהנער קונסט.

אויפן ערשטען און צווייטען קורס האבען זיך אויפגעקליבען פיל סטודענטען פון שעהנע קונסט. די פערזאמלונגען האבען געהאט א רוהיגען פערלויף און האבען געבראכט א גוטען רעזולטאט.

עס איז בעשלאסען געווארען צו אנערקענען דעם סטאטוס קווא און דערביי האבען די פערזאמעלטע פוילישע סטודענטען ערקלערט, אז פאר זיי איז די פראגע פון ליגקס און רעכטס נישט אקטועל. דערביי האבען די סטודענטען פון צווייטען יאהר ערקלערט אז זיי וועלען נישט אריינלאזען די עלעמענטען, וועלכע וועלען האבען דעם ווילען צו שטערען דעם נארמאלען פערלויף פון די למודים.

אויפן דריטען קורס איז קיין זיצונג נישט פארגעקומען אויפן 4־טען קורס וואו עס זענען פאראן 2 יודען, האט זיך די פערזאמלונג אנגעהויבען 8 אז. אין אווענד.

אויף הומאניסטיק.

עס זענען געקומען קרוב 150 סטודענטען, צווישען דעם 40 יודען, דאס זענען געווען די סטודענטען פון אלע 4 קורסען.

די פערזאמלונג האט זיך אנגעהויבען 6 אז. אווענד און איין זאל אונטערן פארזיץ פון דזיעקאן ציעזאווסקי, וועלכער האט ערקלערט, אז עס זענען פאראן 2 שטאנדפונקטען:

1) פונאנדערזעצען די סטודענטען לויט די נאציאנאליטעטען;

2) מען זאל דורכקומען און נישט איינפיהרען קיין שום בעגרענעצונגען פאר סטודענטען פון אנדערע נאציאנאליטעטען. און אויב דאס לאזט זיך נישט, זאל מען גאראנטירען, אז עס וועט זיין רוהיג. אויב א יוד וועט זיך זעצען אויף רעכטס צי אויף ליגקס.

די ענדעקעס אין א גאנץ גרויסער צאהל וועלכע זענען די גאנצע צייט אלס פראטעסט געשטאנען, נישט וועלענדיג זיך זעצען לעבען די יודען, האבען געמאכט א טומעל און ערקלערט, אז זיי זענען נישט מסכים אויף דעם, אז יודען זאלען זיך זעצען וואו זיי ווילען.

די יודען האבען זיך ווירדיג פערטיידיגט פון די ענדעקישע אטאקעס און דזיעקאן האט אויפגעלעזט די פערזאמלונג אזוי ארום איז מען אויפן הומאניסטישען פאקולטעט צו קיין הסכם נישט געקומען.

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור)

בריטישע בירגער אין א״י פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים. (יט״א) עטליכע אנגעזעהענע מיטגלידער פון דער בריטישער קאלאניע אין ירושלים זענען ווי בעקאנט, ארויסגעטרעטען אלס עדות פאר דער קעניגליכער קאמיסיע. צווישען די האזיגע עדות געפינט זיך אויך דער ענגלישער בישאף אין ירושלים דר. בראון, וועלכער האט אין 1929 יאר זיך בעטייליגט אין דער פערטיידיגונג פון די יודישע קווארטאלען. דר. בראון האט אין דער טאג פון אנקומען פון דער קעניגליכער קאמיסיע געהאלטען אין ס'ט דזארזש קאטעדראל א דרשה פול מיט רמזים געגען דעם מאדערנעם נאציאנאליזם.

דער צווייטער עדות איז געווען דער בעקאנטער היסטאריקער געוול בארבור. וועלכער האט זיך אין דער צייט פון די אונרוהען געשטעלט אויף דער זייט פון די אראבער, לטובת וועלכע ער האט פערעפענטליכט א ריידע בריף אין דער „פאלעסטיין פאסט" און זיי נאכהער ארויסגעגעבען אין א בראשור. אין די דאזיגע בריף שלאגט ער פאר צו ענדערען דעם מאנדאט לטובת די אראבער צו שאפען אנ'אראבישע אגענץ לויטן מוסטער פון דער יודישער, ווי אויך צו רעגולירען די איינוואנדערונג אין אזא פארם, אז דער יודישער ישוב זאל קיינמאל נישט אריבערשטייגען 85 פראצ. פון אראבישע. דאסגלייכען האט געוויל בארבור פארגעלעגט אז א טייל פון דעם א״י בודזשעט זאל מען איבערגעבען די אראבער, כדי צו ענטוויקלען אנ'אראבישע אינדוסטריע.

צווישען די בריטישע עדות זענען אויך געווען עטליכע מיסיאנערען, וועלכע האבען א מגע ומשא סיי מיט יודען און סיי מיט אראבער, נאר אזוי ווי זייער הויפט טעטיגקייט קומט פאר צווישען די אראבער, קאן מען זיך משער זיין אז זייער עדות זאגען איז געווען מעהר פראאראביש.

קאלאנעל קאקס און קעמפבעל געהן אריבער אויף עמעריטור.
ה' נוראק קומט צוריק

ירושלים. „פאלעסטיין" טיילט מיט פון א זיכערער קוועלען, אז אין מערץ ענדיגט זיך די דינסט צייט פון קאלאנעל קאקס, דעם בריטישען רעזידענט אין עבר הירדן און פון דעם דיסטריקט קאמיסאר פון ירושלים קעמפבעל און זיי געהען אריבער אויף עמעריטור. אויף זייערע ערטער זענען פאראן צוויי קאנדידאטען קראסבי, דיסטריקט קאמיסאר פון יפוי און קיטראטש, דיסטריקט קאמיסאר פון חיפה.

חיפה. (יט״א) די ידיעה, וועלכע האט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק פערשפרייט. אז דער יודישער סעקרעטאר פון דער א״י רעגירונג ה' נוראק וועט זיך מעהר נישט אומקעהרען צוריק קיין א״י' ווייזט זיך ארויס צו זיין נישט קיין ריכטיגע. ווי דער דבר גיט איבער, קומט ה' נוראק צוריק קיין א״י אויף זיין אמט.

פון שטאט און דארף

חיפה אין הסכם מיטן בעשלוס פון לעצטען צוזאמענפאהר פון דער „התאחדות" אין תל־אביב, האט דער חיפה'ער ארבייטער ראט בעשלאסען שוין אין די נאהענטסטע טעג אריבערצופיהרען 400 ארבייטער און ארבייטערינס פון חיפה אין די קאלאניעס אלס ערשטע קומען אין בעטראכט בחורים און קליינע משפחות.

שטארק געפאלען דער אימפארט קיין ארץ־ישראל

ירושלים. אין פערלויף פון די דריי חדשים יולי סעפטעמבער 1936 האט דער אימפארט דורך דעם חיפה'ער פארט דערגרייכט 179 טויזענט טאן לגבי 208 טויזענט פאר דער זעלבער צייט 1935. דער אלגעמיינער אימפארט דורך די פאלעסטינער פארטען פאר דעם האזיגען פעריאד האט בעטראפען 190 טויזענט לגבי 339 טויזענט פאר דער זעלבער צייט 1935, ד. ה. אז דער אימפארט איז געפאלען אויף 45 פראצ.

דאגעגען איז געשטיגען דער עקספארט דורכן חיפה'ער פארט פאר דער דאזיגער צייט: פון 10 טויזענט טאן אין די מאנאטען יולי — סעפטעמבער 1935 איז ער געשטיגען אויף 35 טויזענט טאן, ד. ה. מיט 25 פראצ מעהר דאס ערקלערט זיך דערמיט דאס אין דער צייט פון אראבישען סטרייק האבען די סורישע שאפערען ערקלערט סימפאטיע שטרייק און די סחורות האט מען אנשטאט מיט דער יבשה געמוזט ברענגען דורכן ים.

געהעכערט דעם צאל אויף ווייץ און מעהל.

ירושלים. די רעגירונג האט געהעכערט דעם צאל אויף אימפארטירטען ווייץ און מעהל אויף 3 פונט פאר יעדען טאן. אין צוזאמענהאנג מיט דעם זענען געשטיגען די פרייזען אויף ווייץ און מעהל.

מלוכה אוצר אין 1935־36.

ירושלים. לויט דעם פינאנץ בעריכט פון דער א״י רעגירונג פארן יאהר 1935־36 האט די מלוכה קאסע פערמאגט צום 31־טען מערץ 1936 6 מיליאן מיט 276.810 פונט. אין פערלויף פון פערגאנגענעם פינאנץ יאהר זענען אין דער מלוכה קאסע צוגעקומען 1 מיליאן מיט 534.255 פונט.

אויסצייכנונג פאר יודישע שאפערען.

ירושלים. ווי עס טיילט מיט דער „דבר" וועלען עטליכע פון די יודישע שאפערן וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין דער צייט פון די אונרוהען בעקומען פון דער בריטישער רעגירונג מעדאלען.

„מכבי" גרייט זיך שוין צו דער אלימפיאדע אין טאקיא.

תל־אביב. אויף דער לעצטער גענעראל פערזאמלונג פון „מכבי" האט דר. א. ראזענפעלד דער ארגאניזאטאר פון דער „מכבי" טורנע אין צפון אמעריקא אבגעגעבען א בעריכט וועגען די דערגרייכונגען פון „מכבי" אין אמעריקע. פאר די לעצטע 10 יאהר האט קיין איין פרעמדע ספארט גרופע נישט זוכה געווען אין אמעריקא צו אזא אויפנאהמע ווי „מכבי". מיר מוזען זאגען, אז די ספארט בעציהונגען מיט אמעריקע זאלען נישט איבערגעריסען ווערען דער האזיגער טורנע איז געווען פאר אונז א התחלה פאר אונזער אויפטרעטען אויף דער אלימפיאדע, וועלכע וועט פארקומען אין 1940 אין טאקיא. כדי מיר זאלען קענען פון די פערמעסטונגען ארויסגעהען מיט א נצחון מוזען מיר שוין אנהויבען צוגרייטען זיך צו דער טאקיאער אלימפיאדע. מיט דער הילף פון די אמעריקאנער יודען בין איך זיכער אז מיר וועלען קענען ערפילען אונזער ראלע.

דער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

50)

ער האט נאך דעם הויפט־גלח דערצעהלט, אז ער איז נישט איהר אמתער פאטער כדי מען זאל אין מאנאסטיר וויסען ווי הילפלאז זי איז און זי דערמיט ארויסגעשטעלט צו אלע געפאהרען... און דאס האט געפיהרט צו איהר פערצווייפלונג... צו איהר לעבענס קאטאסטראפע! צו איהר רינען אין א שאנד הויז! צו איהר ווערען א קאבארעט מיידעל... צו אלע איהרע אומגליקען!

מיט די פינסטערע געדאנקען איז זי בעלעגען אויף דער סאפע און גענומען איין פראשעק אספירין נאכן צווייטען פערענטפערענדיק זיך פאר מאטא הארין אז איהר קאפווייטאג וויל נארנישט אויפהערען

מיט אמאל האט זי מיט ענטשלאסענהייט א זאג געטון:

— מאטא הארי! לאמיך פאהרען קיין מעקסיקא

— וואס זייט איהר עפעס אזוי נייגעריג אהין צו פאהרען?

איך האב עפעס א דורשט צו שטארקע איבערלעבונגען! א לוסט צו רייזען! צו אוואנטורע! צו זיין אין א פרעמד ראמאנטיש לאנד ווי מעקסיקא!

— גוט איך וועל אייך פארשלאגען!

— צו גוסטאוו שאטמערן?!!

— ניין, מען דארף נישט דירעקט צו גוסטאוו שאטמערן. ווען מיר וועלען נעכסטען מאל איבערשיקען געהיימע אינפארמאציעס צו דעם הויפט קווארטיר אין בערלין, וועל איך אייך פארשלאגען, אז מען זאל אייך אוועקשיקען קיין מעקסיקא.

גוט!

דערווייל דארף מען ארבייטען דא!

וואס?

איך האב געקריגען פאר אייך אנ'אנגאזשאמענט אין טעאטער. איהר דארפט ווערען בעוואוסט, כדי הויכע מיליטער לייט זאלען וויסען אייער בעקאנטשאפט!

— איך בין דאך אבער נישט אזא גרויסע קינסטלערין ווי איהר!

— ערשטענס גלויב איך אז איהר האט א סך טאלענט און צווייטענס, עס איז נישט שווער איבערצוקויפען די קריטיקער.........

קאפיטעל 16

אין א וואך ארום איז די גרויסע נייעס אין די טעאטער קרייזען פון פאריז געווען דאס אויפטרעטען פון דער נייער טענצערין און זינגערין, רחל קלעריאן די קריטיקער האבען געשריבען די וואונדערבארסטע קריטיק וועגען איהר און איבערגעאכט אז זי גרויס געווארען.

פאר רחלען האט זיך אנגעהויבען א ניי לעבען דאס לעבען פון אקטיארען, פון ביהנע, פון הינטער די קוליסען, פון קאפעען, פון רייך און פריי לעבען, זי איז אריינגעראטען אין דער געזעלשאפט פון פאעטען, מאלער, קינסטלער. וואס האלטען זיך אין אונזער געזעלשאפט ווי א בעזונדער שבט מיט זייערע אייגענע פריווילעגיעס, מיט זייערע אייגענע באהעמישע פיהרונגען, מיט זייער ערלויבען זיך זאכען, וואס אנדערע ערלויבען זיך נישט.

איהר ערפאלג ביי מענער איז געווען קאלאסאל, עס האבען צו איהר געשטראמט האווירער, קאוואלערען פון אלע שיכטען. רייכע פינאנסיסטען האבען איהר מתנות און בלומען, נאך יעדער פארשטעלונג הינטער דער ביהנע, געבראכט, און זיי האבען זיך געשעצט גליקליך ווען זיי האבען ביי איהר א שמייכעל געקראגען אדער געפינען חן אין איהרע אויגען. אנגעטון אין די שענסטע קליידער און אויסגעפוצט אין רייכסטען צירונג, אין אויפגעריכט מיטן בעסטען געשמאק, איז זי איצט געווארען אנ'אמתע וועלט שיינקייט.

רחל'ס אייגען טראגיש לעבען האט ארויסגעבראכט אויף איהר בעזיכט די מיסטעריעזע שיינהייט, וואס ציהט אזוי צו מענער, וואס מאכט מענער זיך פערליבען ביז משוגעת, איין קוק מיט איהרע אויגען האט צושמאלצען די שטאלסטע הארצער פון מענער מיט דריי שטארקסטע כאראקטערען.

ווען זי איז ערשינען אויף דער ביהנע אין אריענטאלישע קאסטיומען האבען מענשען געגאפט, זעהענדיג פאר זיך א פערפעקטע אריענטאלישע בילד־שיינהייט. עפעס ווי א געניאלער מאלער וואלט אויסגעמאלען א בילד, וואו די זיבען חן'ען פון הארמאנישער שיינקייט זענען ארויסגעבראכט געווארען... איהר שטאלצער שטערן איהרע טיפע אויגען, איהר דעליקאט אפגעטאקטער נאז, איהר עלעגאנטער שטעל האבען געבלענדעט מיט צויבערליכען אויסזעהן.

מענער האבען זיך אין איהר פערליבט, פרויען זענען געווען אויף איהר אייפערזיכטיג. דאמען פון דער הויכער געזעלשאפט וואס האבען געציטערט איבער זייערע מענער, זענען איהר געווארען דם־שונאים, זיי האבען זי גענומען בערעדען. נאכשפיאנירען איהר פערגאנגענהייט. אויסגראבען צייטען פון איהר יונג לעבען, וואס זענען פאר איהר געווען אזוי טראגיש און וואס, די בייזוויליגע פרויען האבען ארויסגעבראכט פאר איהר שאנדע, עס האבען זיך גענומען פערשפרייטען קלאנגען אז רחל איז אמאל געווען אין שאנד־הויז, אז זי איז געווען א פראסטע צירק־מיידעל, א ביליגע קאבארעט טענצערין, אז זי איז א ממזר.... רחל איז געשטאנען אין דער מיט פון דעם בייזוויל שמאלץ ווי א געטין, זי האט זעהר גוט געוואוסט דעם כח פון איהר שיינקייט. זי איז שוין געווען א מאכט און שלעכטס האט נישט געהאט קיין צוטריט צו איהר, זי פלעגט האבען א רייץ צוצוציהען מענער פון אייפערזיכטיגע פרויען, און מאכען די דאזיגע דאמען טריין און בלוי פון כעס. זי האט נישט געקאנט פערטראגען די געמאכטע אידעלקייט און סנאביזם פון אט די פרויען פון דער הויכער געזעלשאפט, און רייצענדיג זיך מיט זיי. האט זי און זיי געהאט א נקמה, א נקמה פון א פרוי וואס איהר לעבען איז נישט געגאנגען אזוי גלאט ווי זייער לעבען...

מיט דער צייט איז איהר ערפאלג געווארען אזוי גרויס, אז איהרע שונאים האבען זיך געמוזט אונטערגעבען, מען האט שוין גערעדט פון איהר, אז זי איז איינע פון די גרויסע קינסטלערינס אין פאריז. זי איז געווען אנערקענט און פאר אנערקענונג בויגען זיך מענשען.

דאמען פון דער הויכער געזעלשאפט האבען אומגעווארפען די בייזוויל באריקאדען און זיך געלאזט צו איהר מיט אפענע ארעמס. מען האט זי גענומען איינלאדען אין די שענסטע הייזער, און גראנד־דאמען האבען זיך געשעצט גליקליך, אז זיי האבען זי געקענט האבען צו גאסט.

(פארטזעצונג קומט)

דאס לאדזער לעבען

דאנערשטאג 14 יאנואר ב' שבט תרצ"ו

זון-אונטערגאנג 3.52
זון-אויפגאנג 7.26

פערקוועסטיאנירט 150.000 זל.

אין רעזולטאט פון דער עהערנעכטיגער גרויסער אבלאווע
7 פערזאן געבליבען איז ארעסט

(א) אין רעזולטאט פון דער עהערנעכטיגער גרויסער אבלאווע אויף וואלוטע-הענדלער און ווינ= קעל-דיסקאנטערען. זענען פערהאלטען געווארען ביז נעכטען איבער 100 פערזאן.

פון די דאזיגע זענען 7 פערזאן פערהאלטען געווארען אין ארעסט, אלס בעשולדיגטע אין ווע- לען איבערקויפען בעאמטע בעת'ן אמטירען, אדער שטעלען א ווידערשטאנד און באליידיגען.

פון די געפונענע גרויסע סומען געלדער און וועקסלען זענען פארקוועסטיאנירט געווארען אנ'ערך 150,000 זלאטעס, וועלכע זענען איבערגעשיקט געווארען אין די פינאנץ-קאסעס ביז'ן אויפקלערען דעם ענין.

2 ענדעקעס פאר'ן געריכט

ווי האבן „צורעכטגעמאכט" א יודן, וועלכער האט געדיענט זייער פלאקאט

(א) אין דער נאכט אויפ'ן 3 דעצעמבער פ.י. האט א גרויסער גוטגאלד אויף דער קילינסקיגא 121 בעמערקט א גרופע פערזאנען, וועלכע האבען פונאנדערגעקלעפט אנטי-יודישע אפישען אויף א פארקען.

ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, זענען עס געווען א חברה יונגע ענדעקעס, וואס האבען זיך צוריקגעקעהרט פון זייער פארטיי-לאקאל אויף דער טארגאווע-גאס.

ווען גוטגאלד איז צוגעגאנגען נעהנטער און אנגעהויבען צו לייענען דעם פלאקאט, זענען צו איהם צוגעלאפען די חברה-לייט און איהם שטארק צושלאגען.

אויף גוטגאלד'ס געשרייען איז אנגעקומען פאליציי, וועלכע האט 2 פון די כוליגאנעס געכאפט.

דאס סטאראסטע-געריכט האט זיי — דעם 18-יאהריגען סטאניסלאוו מיקאלאיטשיק און דער 20-יאהריגען לעאן קראשעווסקי — פערמשפט אויף צו 2 וואכען ארעסט.

מחמת א'נ'פעלאציע האט דאס קרייז געריכט געענדערט מיקאלאיטשיק'ן די שטראף אויף 100 זלאטעס אדער 14 טעג ארעסט און קראשעווסקי'ן פרייגעשפראכען.

פער'סמ'ט זיך א יודישער יונגערמאן

נאך דער ידיעה, אז זיין פרוי איז פון איהם אנטלאפען

אויף דרעוונאווסקא 17 איז נעכטען פארגע- קומען א טראגישער פאל, זייט א לענגערער צייט האלט אין דעם הויז א געוויסער יעקב גאלד מיט זיין פרוי. גאלד איז א „פאהרער" און איז כמעט יעדע וואך ארויסגעפאהרען אויף דער רייזע אין פער- שיעדענע שטעטלעך פון פאמערן.

פאריגע וואך איז גאלד אוועקגעפאהרען אויי ידי שטענדיג אויף דער רייזע און ווען ער איז נעכטען צוריקגעקומען אהיים, האבען די שכנים איהם מיט- געטיילט, אז זיין פרוי איז ערגעץ וואו אוועקגע- פאהרען און זיי ווייסען נישט וואוהין. פאר'ן מאן האט זי איבערגעלאזען א בריף, אז ער זאל זי נישט זוכען און ערקלעהרט איהם, אז זי וויל נישט מעהר מיט איהם וואוינען.

דער פערצווייפעלטער מאן, נאכ'ן איבערלייענען דעם בריף, האט געקויפט סם און האט זיך פער'סמט. מ'האט דאס אבער בעצייטענס בעמערקט און ארויס גערופען די פאגאטאווע, נאכ'ן אדורכשווענקען איהם דעם מאגען האט די פאגאטאוויע גאלד'ן איבערגע- לאזען אין אנ'אפגעשוואכטען צושטאנד אויפ'ן ארט.

דער אפאראט ווערט א חולה

און זי רופט א גנב אלס א מאנטער..

(א) א געוויסער לעאן פיאטראווסקי פון זשע- ראמסקיעגא 56 האט געהאט א ראדיא-אפאראט אין דעם ווערט פון 350 זלאטעס.

דעם 15 נאוועמבער פ. י. האט ער בעמערקט, אז דער אפאראט איז ביי איהם עפיס נישט בקו הבריאות — עפעס האט ער בעקומען א מין קאקליוש הוסט...

פיאטראווסקי האט דאן געשיקט זיין דינסט מיידעל אויף זשעראמסקיעגא 50 נאך א מאנטער. איז דאס דינסטמיידעל אוועק אויפ'ן אנגע- וויזענעם אדרעס, נאר זי האט דעם מאנטער נישט געקאנט געפינען.

זי האט זיך דאן געווענדעט צו א פערשל'ן, וואס איז געשטאנען ביים טויער און געבעטען, ער זאל איהר ווייזען, וואו דער מאנטער וואוינט.

דער פערשוין האט דאן דערקלעהרט, אז ער אליין איז עס דער מאנטער, און ער איז מיט איהר אוועק צו „אונטערזוכען" דעם ראדיא אפאראט.

גראד איז קיינער נישט געווען אין שטוב — האט דער פערשוין בעטאפט און בעקלאפט דעם „חולה", און דערקלעהרט, אז דער אפאראט איז לא עלינו, מסוכן, און ער מוז איהם אוועקנעהמען אין זיין ווארשטאט...

און ער האט איהם אוועקגענומען... ואיננו...

ערשט אין א צייט שפעטער האט איהם דאס דינסטמיידעל דערקאנט אין גאס און איהם געלאזט ארעסטירען.

עס האט זיך ארויסגעוויזען אז ער איז א בעקאנטער גנב, און הייסן הייסט ער אנטאני ביער- נאצקי.

נעכטען האט איהם דאס שטאטישע געריכט פערמשפט אויף 2 יאהר טורמע.

ער האקט ווי איז קרויט

אין דעם שיכור'ן קאפ פון זיין ברודער

(א) נעכטען איז אויף וואיטאווסקא גאס 22 פארגעקומען א "כשטשיבע"-סעודה'לע, בעת וועל- כער די 2 ברידער מיעטשיסלאוו און יאן שולץ האבען זיך שטארק ארומגעקריגט.

ביידע זענען זיי געווען וואוישנע שיכור. און — אז מיעטשיסלאוו איז פארטאג איינגעשלא- פען. איז יאן צו איהם צוגעגאנגען און מיט א האק- מעסער איהם צושעדיגט דעם שארבען און אונ- טערגעהאקט אנ'אויער.

פאגאטאוויע האט מיעטשיסלאוו'ן אפגעפיהרט אין שפיטאל, און יאנ'ען ארעסטירט.

ס'איז נישט געראטעי...

(א) ביי יאנקעל זאקס פון קוטנע האבען 2 פערשוין אויף דער זגערזשער גאס ארויסגעכאפט 2 שטיקלעך סחורה און זיך גענומען אנטלויפען, מען האט זיי נאכגעיאגט, און איינעם געכאפט ער איז דער 27-יאהריגער יוזעף נאוואצקי אהן א בעשטענ- דיגען וואוין-ארט, מען האט איהם אריינגעזעצט אין ארעסט.

זעלבסטמארד

(א) אויף לאטניטשא 44 האט זיך געסם'ט די 25-יאהריגע מאריא קוסטערסקא.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף. די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד-פרוב איז גע- ווען ארומקריגעריי מיט'ן מאן.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-ס"אנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

זאוואדזקא 6, טעל. 12-234

בעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוונט

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20.

רעפעראט

פרייטאג, ד. 15 ד. ח. 9 אוונט - נוצט אויס די געלעגענהייט און קומט אויפ'ן איינציגען

פון בעריהמטען דיכטער און קענער פון דעם נעראנגעל פון דער מענטשליכער נשמה

אורקע נאכאלניק

דער מיטארבייטער פון „פארווערטס", „היינט", „פאריזער היינט", „סעוואדניא" און „פראסא פאלסקא" וועמענס ווערק זענען איבערזעצט אויף פערשידענע שפראכען און זיינע פיעסעס זענען געשפילט געווארען אין פערשידענע לענדער. די טעמע איז:

„אויבערוועלט און אונטערוועלט"

האלט איז שפאנונג פון אנהויב ביז'ן סוף.

1) פערברעכער אויף הויכע פאזיציעס פון דער געזעלשאפט.
2) קרימינעלע ליטעראטור.
3) די פרוי אלס טרייב-קראפט צו פערברעכען.
4) פרויען - פערברעכער.
5) הונגער...
6) טראגעדיע פון גנבים-לעבען.
7) קאטעגאריעס - פערברעכער.
8) סעקסועלע תפיסה-לעבען.
9) זעלבסטמארדען אין תפיסה.
10) די פריי...
11) צי ווירקט די תפיסה-שטראף ?
12) צי האט א פערברעכער דעם חוש פון שולד און שטראף ?

נאכן רעפעראט רעציטאציעס פון נאך נישט פערעפענטליכטע ווערק.

1) א יאהר צווישען גנבים.
2) גנבישער עקזאמען.
3) קאנקורענץ צווישען דער גאסען - פרוי און דעם פערברעכער.
4) דער פרומער גנב.
5) דער מענשליכער אינספעקטאר.

צוריקצוג פונ'ם בארד=רייסער,

וועלכער האט פערטשעפעט דעם פרעזעס ל. מינצבערג

(א) מיט א צייט צוריק איז, ווי מיר האבען שוין געשריבען, א געוויסער פערשוין צוגעגאנגען צו פרעזעס דעפ. ל. מינצבערג — וועלכער האט גע- ווארט אויף א טראמוואי, ראג גלובנע און קי- לינסקיעגא — איהם פערטשעפעט און אידעל גע- רעדט, אנגעכאפט פאר דער בארד..

פאליציי האט דעם פערשוין מיט'ן נאמען וולאדיסלאוו סטאניש פערהאלטען, און ער איז דורכ'ן שטראף - רעפעראט ביי דער סטאראסטווע פערמשפט געווארען אויף 10 טעג ארעסט.

דער פערשוין האט אפעלירט, און נעכטען האט דער ענין געזאלט בעטראכט ווערען אין קרייז- געריכט.

אינ'ם לעצטען מאמענט האט ער אבער חרטה געקראגען און זיך צוריקגעצויגען פון דער אפע- לאציע.

גייער פאלקספלאט

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

וועט טעטיג זיין ד. 28-טען ד. ח.

(א) היינט דאנערשטאג, וועט אין לאקאל (פעט ריקאווער 165) אמטירען די צוגאב פאבאר-קא- מיסיע. שטעלען דארפען זיך די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1916 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער-פליכט, דאר- פען זיך שטעלען די וואס וואוינען אויפן שטח פון די 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טע פאליציי קאמיסאריאטען.

רעגיסטראציע פון פאבאר- יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז מארגן, ד. 15 יאנואר וועט אין לאקאל פון דער מיליטער-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג, (פעטריקאווער 165) ארויסגע- לייגט ווערען צום בעזיכטיגען פון פאראינטערעסיר- טע פערזאנען — דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהר- גאנג 1916.

די פאראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען צי זיי זענען ריכ- טיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר- רשימה, און אריינטראגען ענטשפרעכענדע אויסבע- סערונגען און אויפקלערונגען.

אין יאהר 1936

זענען צוגעקומען אין לאדז 2920 וואוין=צימערן

(א) לויט א צונויפגעשטעלטע רשימה זענען אין משך פון 1936 ציגעבויט געווארען אין לאדז 293 איין-צימערדיגע וואוינונגען, 385—צוויי-צי- מערדיגע. 208—דריי-צימערדיגע, 80—פיער=צימער- דיגע, 31—פינף-צימערדיגע, 12— זעקס-צימערדיגע 13—זיבען-צימערדיגע, 2—אכט-צימערדיגע און 1— צעהן=צימערדיגע.

פון דער וואיעוואדשאפט

אין צוזאמענהאנג מיט די נאטיצען. וועלכע האבען זיך בעוויזען אין דער פרעסע וועגען די פלומרשטע פלענער פון דער מאכט אפצושאפען דעם בזשעזשינער אדער לאדזשער פאוויאט, שטעלט די וואיעוואדשאפט פעסט, אז די דאזיגע קלאנגען ענטשפרעכען נישט די פאקטישע לאגע, ווייל דער ענין פון אפשאפען די דערמאהנטע פאוויא- טען ווערט בכלל נישט בעטראכט.

וועגען אפשאפען די נאכט- ארבייט אין די בעקערייען

(א) דעם קומענדיגען זונטאג, ד. 17 ד. ח. וועט איינ'ם לאקאל אויף שיענקיעוויטשא 3/5 פאר- קומען אנ'אלפוילישער צוזאמענפאהר פון בעקער- געזעלען.

חוץ ארגאניזאציאנעלע און פראפעסיאנעלע ענ- ינים, וועלען אויך אנגענומען ווערען בעשלוסען גע- ווענדעט צו דער ענטשפרעכענדער מאכט, מכוח'ן ארויסגעבען פערארדנונגען וועגען אפשאפען נאכט- ארבייט אין די בעקערייען.

עס זאל אויסגעשיילט ווערען א ספעציעלע דע- לעגאציע, וועלכע וועט אין נאמען פון דער אלפוי- לישער בעקער-געזעלען-ארגאניזאציע אינטערוויעני- רען וועגען אדורכפיהרען דעם בעשלוס.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער פילם פול מיט עראטיק, און וואס שילדערט אין שרעקליכע פארבען דעם צאריזם א. ג.

„בורלאק פון דער וואלגע"

אין די הויפט-ראלען: INKISZYMOW Wiera Korene, Pierre Blanchar

2) גרויסער פילם א. ג.

„ווי האבען זיך בעקאנט אין מאנטע-קארלא"

אין דער הויפטראל Liljana Harvey

נעכסטער פראגראם: „KAPITAN BLOOD"

אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

פראקלאמירט די אקציע פאר קאנסטרוקטיווער הילף פאר די יודישע פליישער

די קרבנות פון דער שחיטה-גזירה

אויף דער איניציאטיווע פון לאדזער אקציע־קאמיטעט פאר די יודישע פליישער איז אין לאקאל פון „בני ברית" פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די אנגעזעהענסטע לאדזער אינדוסטריעלער, יודישע האנדלער און פרנסים.

די קאנפערענץ האט דערעפענט ד"ר מארטאקאווער, וועלכער האט אנגעוויזען, אז נישט די עקאנאמישע ענטוויקלונג פון לאנד האט געבראכט צום שחיטה־פערבאט, נאר פאליטישע קאלקולאציעס האבען עס גורם געווען צו דעם אטענטאט אויף די יודישע פרנסות. וואס עס ברענגט מיט זיך די שחיטה־גזירה, ד"ר מארטאקאווער ווידמעט אויך עטליכע ווערטער דעם פאלשען „הומאניטאריזם", מיט וועלכען די פראיעקטאנטען פון שחיטה־פערבאט האבען געוואלט פערדעקען זייערע פאליטישע כוונות. אונזער אויפגאבע איז צו העלפען אויף א קאנסטרוקטיווען אופן די יודישע פליישער.

ה' מאקס גאהראן רעפערירט איבער דער גענעזע און גלגולים, וועלכע עס האט אדורכגעמאכט אין סיים און די קאמיסיעס די שחיטה־גזירה. אלע מאמענטען פאר'ן שחיטה־פערבאט זענען בלויז אויסען ארויסצושטויסען אונז פון דער עקאנאמיק. נעהמען מיר למשל, די לעצטערע וועגע קארטעל פון די יודישע פליישער הונדערטער און פערגלייכען מיט דעם ווירקליכען קארטעל פון הייווען, ביי וועלכע די הונדערטער פערדינען ביז פינף הונדערט פראצענט און די אנטיסעמיטישע כוונות קומען ארויס צו דורכזיכטיג. כאראקטעריסטיש, אז אין יודען־ריינעם פויזען קאסט פלייש פיל טייערער ווי אין לוצק למשל.

ה' ארצי רעפערירט איבער דער לאגע פון די יודישע פליישער־ארבייטער. די לאדזער יודישע פליישער־ארבייטער א דאנק זייער מוסטערהאפטער ארגאניזאציע און לאנג־יעהריגער טראדיציע האבען זיי שוין אדורכגעהאלטען פערשידענע שלעכטע צייטען. דער ווירטשאפטליכער יסוד פון דער אזוי גערופענער קאמונע ביי די פליישער־ארבייטער האט חעהמעגליכט אז קראנקע און אלמנות נאך פערשטארבענע מיטגלי־דער זאלען בעקומען זייערע וועכענטליכע פענסיעס פון דער אלגעמיינער פערזיינס־קאסע. די שחיטה־גזירה טרעפט אמשמערצליכסטען דעם סאציאל־שוואכסטען עלעמענט, ווי דאס זענען די ארבייטער פון דער פליש־בראנזשע. פאר די ארבייטער איז עס א פראגע נישט נאר פון פערספעקטיוו אויף מארגען נאר א לעבענס־פראגע שוין אויף היינט, אז זייערע משפחות זאלען נישט דארפען הונגערען. אבער נישט נדבות ווילען די ארבייטער, וואס זיי פאדערן פון די יודישע געזעלשאפט דאס איז קודם כל מיטהילף ביים דערהאלטען זיך אויף די פאזיציעס פון דער פליש־בראנזשע פלוס איבערשיכטונג. די יודישע פליישער.

ראטמ. אדוו. וויצמאן הויבט אן זיין רעפעראט מיט דער פעסטשטעלונג, אז אייגענטליך פערשטייען מיר אלע, אז דא האנדעלט זיך נישט נאר וועגען פליישער. דער שחיטה־פערבאט איז אנ'אנהויב פון אנ'ארויסשטויסונגס־פאליטיק לגבי די יודישע פאלקס־מאסען. וועלען מיר פערשטיין די שחיטה־גזירה אין דעם זין פון א געוואנטע: פרוב נ'נגען איבער אונז, וועלען מיר אויך פערשטיין, אז די אקציע מוז טראגען א בארעקטער פון זעלבסטשוץ אין אונזער לעבען. צו אזא אקציע מוז זיך מאביליזירען די גאנצע יודישע געזעלשאפט. די פראגע פון ניקור, דארף איינמאל פאר אלעמאל דורכ'ן ראבינאט דערלעדיגט ווערען.

נאך די רעפעראטען האט זיך ענטוויקעלט א זאכליכע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די ה"ה: פרעזעס פ. ליבערמאן, י. מ. ביאלער, ראטמ. ד"ר עלענבערג, דאזאר רומקאווסקי, ראטמ. אדוו. שטרויך, הרב טרייטמאן, נ. וועגמייסטער, ד"ר פראשקער, גרשון ליכטענשטיין און זשולט־קאווסקי..

צום שלוס האט דער חשוב'ער גאסט יעקב לעשטשינסקי, אין קורצע שטארקע־ווערטער אפעלירט צו די יודישע פאבריקאנטען זיי זאלען עפענען זייערע קאפריקען פאר די יודישע ארבייטער. אויף לאדז פאלט א גרויסע אחריות, אלס דער גרעסטער אינ־דוסטריע־צענטער אין פוילען מיט יודישע פאברי־קאנטען.

צום סוף איז אויסגעוועהלט געווארען דער גע־זעלשאפטליכער הילפס־קאמיטעט צו הילף דעם אק־ציע־קאמיטעט פאר די יודישע פליישער אין פאלגענ־דען צוזאמענשטעל: ה"ה קאנסול מאקס קאן, דיר. לעקיך, הוד ווינטרמאן, הרב טרייסטמאן, ראטמ. ד"ר עלענבערג, ראטמ. אדוו. שטרויך, פרעזעס פ. ליבער־מאן, ד"ר ש. י. שוויג, לייזער לעווין, ד"ר פראש־קער, אינזש. וול. ליפשיץ, ראטמ. ד"ר י. לעווין, י. מ. ביאלער און פרעזעס איגנאצי יאשונסקי.

ביז'ן 30-טן יוני ה. י. וועלען צוגעלאזט ווערען צום געזעלען-עקזאמען אויך די, וואס האבען נישט קיין אבמאכען

אויפקלערונג פון דעם פאראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון דער יודישער מלאכה

דער הנהח צירקולאר נר. 28 (מאי 1936) פון מיניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטריע עמד פעהלט אלע האנדווערקער צירקולארען אויפן שטח פון גזוו. רוסישען געביט צוצולאזען צום טעזועלען עקזאמען אלע קאנדידאטען אין עלטער פון 18 יאהר וואס וועלען זיך מעלדען צום עקזאמען ביז'ן 30־טען יוני 1937 צולאזען צום עקזאמען דארף מען אלע קאנ־דידאטען, אונאבהענגיג דערפון צו זיי האבען דורכ־געמאכט די לעהר ביי דיפלאמירטע מייסטערס, א־דער ביי האנדווערקער וואס בעזיצען בלויז האנדווער־קער קארטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די דאזיגע הנחה איז טונע צעהנדליגער טויזענטער יודישע ארבייטער, ווי אויך אין שייכות דערמיט, וואס די דורכפיהרונג פון אלע נויטיגע פארמאליטעטען ביים בעמיהען זיך וועגען צוגעלאזט ווערען צום געזעלען עקזאמען, דארף דויערען א לענגערע צייט והענדעט זיך דער פאראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה צו אלע לאקאלע קאמיטעטען האנדווערקער פאראיינען און פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס אין לאגד: גלייך אנצוהויבען א רעגיסטראציע פון אלע בעשעפטיגטע אין די ווארשטאטען, וועלכע זענען שוין אלט 18 יאהר און האבען שוין דורכגעמאכט דעם דריי יעהריגען לעהר טערמין. אלע פאראינטע־רעסירטע דארפען זיך צו בעזארגען מיט געבורט מעט־ריקעס און צייגענישען פון דער דורכגעמאכטער לעהר אין ווארשטאט און אין שול. עס דארף דערביי אויפ מערקזאם געמאכט ווערען אלע פאראינטערעסירטע אז נאכן 30־טען יוני ה. י. וועט מען מוזען — צו אלע נויטיגע דאקומענטען בייליגען אויך אנ'אפמאך ווע־גען דער דורכגעמאכטער לעהר.

דער פאראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון דער יודישער מלאכה גרייט שוין צו צום דרוק אלע נויטיגע פארמולארען צו דער אקציע ווי אויך יורידישע אנווייזונגען וואס וועלען פונאנדערגעשיקט ווערען צו אלע לאקאלע קאמיטעטען האנדווערקער פעראיינען און פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס, וועל־כע שטעהען אין קאנטאקט מיטן הויפט קאמיטעט אין ווארשע און פון וועלכע דער קאמיטעט וועט בע צייטענס בעקומען צונעיש סט זייערע טעטיגקייטס בע ריכטען מיט די ציפערען יונגע די צאהל לערן יונג־לעך, וואס האבען זיך רעגיסטרירט אין די האנדווער־קער קאמערן ביזן 31־טען דעצעמבער 1936.

גענ.-סעקרעטאר פון יוד. הילפס-ארגא-ניזאציעס איז לאנדאן ה' א. מ. קייזער

נעכטען געקומען קיין לאנדאן

קיין לאדז איז נעכטען געקומען דער גענעראל־סעקרעטאר פון פערבאנד פון די יודישע הילפס־ארגאניזאציעס אין לאנדאן א. מ. קייזער.

געקומען איז ער אין שליחות פון פערבאנד און פון „דזשאינט" אין שייכות מיט דער קינ־ער־בעשפייזונגס־אקציע, וואס יוערט אנגעפיהרט פון „צענטאס" און „טאז". ער וועט זיך בעקענען זיי אזוי די ארבייט ווערט דא געפיהרט.

ה' קייזער, וועלכער איז אגב א בעקאנטער פעל־יעטאניסט און שטענדיגער מיטארבייטער פון דער לאנדאנער „צייט", האט בעזוכט אונזער רע'אקציע און א לענגערע צייט פערבראכט מיט די רעדאקציע־חברים און איבערגעגעבען א רייה גרוסען פון די יודען אין ענגלאנד.

אין לאדז וועט ה' קייזער פערברענגען עטליכע טעג.

שטיקלעך און ברעקלעך

פון אייגענע און פרעמדע טישען

דארען מעגען זיי...

די ווירטשאפטליכע פאליטיק פון „זעלבסט־אויסקום" אין דעם נאצי־דייטשלאנד, און זייער גאנצער פאליטיק בכלל האט אין דער ערשטער ריי געבראכט צום אבסאלוטען מאנגעל אין פעטסען. מחמת דעם איז אין בערלין דערשינען אנ'אפיציעלע פעראָרדענונג, לויט וועלכער עס יוערט פערבאטען צו רעקלאמירען וואס'ערע נישט איז ארטיקלען, וואס האבען א שייכות מיט פוטער, מארגארין, חזיר־שמאלץ, פעטען קעז...

פעטען נישט, אבער דארען?

— דארען מעגען זיי!!

הא ראיה: מען מעג רעקלאמירען בלויז אזעל־כע שפייז־ארטיקלען, די פערשפרייטונג פון וועלכע עס איז אין די אינטערעסען פון דער נאציאנאל־סאצ־יאליסטישער ווירטשאפט־פאליטיק, ווי צוקער, מאר־מעלאדע, פיש, קארטאפעל, האבער־גריץ, און —

לאמיר צוגעבען: האבער אליין, וואס איז דער בעליבטער מאכל פון פערד, יבפרט פון נאציס־טיש־געשטימטע פערד און אייזלען אין אלע לענדער!

די אקאדעמישע לאשאקעס

די נארעוויסטע לאשאקלעך פוב'ם ענדעקישען לאגער, וואס פאשען זיך אין די אוניווערזיטעטען ווי־לען זיך נישט בערוהיגען.

זיי טוען ווייטער זייער זשרעבאצקע ארבייט און קאפ'ען זיך און בריקעווען מיט אלע פיער...

האט מען געשלאגען און געטראבט, געטראכט און געשלאגען און מען איז געקומען צו א מסקנא: א פלעביסציט...

אין נאצי־דייטשלאנד זענען דאך אויך מאר־דערן די בעריהמטע פלעביסציטען, טא פארוואס זאל מען נישט אדורכפיהרען א פלעביסציט איב'ם ווילנער אוניווערזיטעט —

א פלעביסציט, צי מ'זאל זיצען צוזאמען מיט די יודישע סטודענטען, צי זאל מען זיי זעצען בע־זונדער, אויף די לינקע בענק?

האט מען די זאך אדורכגעפיהרט, און די ענ־דעקעס זענען אדורכגעפאלען.

אוי־אט האלטען זיי אין איין אדורכפאלען, און דאך האלטען זיי זי ד'באר פעסט אויף די פיס, וועלכע אונטערשיידען נישט קיין רעכטס און לינקס און בריקען אויף אלע זייטען.

מעהר, מעהר...

דער בעריהמטער ענגלישער אנטראפאלאג, ד"ר עמערסוויל האט לעצטענס, נאך א צעהן־יאהריגען שטודיום, פעסטגעשטעלט, אז די צאהל מענשען פרעסער אויף דער וועלט בעטרעפט א קיילעכדיגען מיליאן.

מיר מיינען, אז ס'איז א טעות אין חשבון: ס'איז דא א סך מעהר...

דערזעלבער געלעהרטער זאגט, אז דער רוב מענשען־פרעסער איז קאנצענטרירט אין צענטראל און אויף די אינזלען פון דרום־פאציפיק.

וועגען אונזער אייראפא האט ער אינגאנצען פערגעסען...

אוואדעאזוי.

ר. איזראעל

אריף באוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

6)

רעגינא איז אפגעהיטען געווארען בעת דער שוואנגערשאפט ווי אנ'אויג אין קאפ ביז זי האט גליקליך געבוירען א יונגעלע וועלכען מ'האט א נאמען געגעבען שלמה'לע. דאס איז געווען באלד אין אנהויב פון מלחמה־אויסברוך, דעמאלס איז ביי דעם יונגען פארפאלק שוין געווען זעהר שלעכט. די 12 טויזענד רובל נדן, וועלכער זענען געבליבען אין דער מלוכה־באנק, ז'נען דורך די רוסען ארויס־געפיהרט געווארען און ס'איז דערווייל נישט געווען קיין האפנונג זיי צוריק צו בעקומען. צוליב דעם וואס די פאבריקען זענען אפגעשטעלט געווארען האט הענריק פיינבערג פערלוירען זיין פאסטען און דאס יונגע פאמיליע־ווועלכע איז נאך פערגרעסערט גע־ווארען מיט דעם קינד איז געבליבען אינגאנצען אהן מיטלען צום לעבען.

די איינציגע האפנונג איז געווען רעגינאס פא־טער משה קאן, ביי וועלכען ס'איז ביים מלחמה אויס־ברוך געבליבען א היבש ביסעל סחורה און ער האט אויסגעהאלטען זיין טאכטער'ס פאמיליע, ס'איז אבער נאך ערגער געווארען.

די דייטשען האבען נאכ'ן פערנעהמען לאדז אנגעהויבען צו פיהרען זייער רויבערישע אקופאציע־ארבייט, זיי האבען קאנפיסקירט וואס ס'האט זיך נאר בעלאזען: גאלד, קופער, מעש, קלאמקעס, זיי זענען אפילו דערגאנגען צום אראפנעהמען די קו־פערנע און מעשענע טיילען מיט וועלכע ס'זענען געווען בעפוצט מצבות אויפ'ן יודישען בית־עולם און די ווענד און דער דאך אויף דער גרוי־סער סינאגאגע אויף דער פראמענאדע. אבער נישט נאר אויף קיין מעטאל־טיילען, וואס זיי האבען געדארפט צו אמוניציע און געוועהר־ציועקען, האא־בען זיך די דייטשען אפגעשטעלט, זיי האבען ביי דער לאדזער בעפעלקערונג צוגענומען אלץ, וואס האט זיך באר געלאזען; אלע מין לעבענסמיטלען, רויה־שטאפען, גארן ביז ס'איז געקומען צו מאנו־פאקטור־סחורות.

אין א שעהנעם פריהמארגען האט זיך בעוויזען א פעראָרדנונג, אז יעדער איינער וואס האט אפילו דעם קלענסטען לאגער פון מאנופאקטור־סחורות, מוז צושטעלען א רשימה פון לאגער אין דער רויה־שטאף־אפטיילונג. פערשטעהט זיך, אז פיל פאבריר־קאנטען, וועלכע האבען מורא געהאט פאר'ן אכזריות־דיגן דייטשען אקופאנט, האבען צוגעשטעלט די פער־לאנגטע רשימות. דער דייטש האט זיך נישט גע־רעכענט מיט קיין שום סענטימענט אדער רחמנות, ער האט צוגענומען ביז'ן לעצטען פאדעם.

משה קאן האט זיך נישט אזוי שטארק געאיילט מיט'ן צושטעלען די רשימה פון זיין געבליבענעם לאגער, פון וועלכען ער האט איצט געלעבט און אויסגעהאלטען זיין טאכטער'ס פאמיליע, קאן האט געוואוסט, אז מיט'ן מאמענט יוען ער וועט אויפ־געבען אין דער רויה־שטאף־שטעל זיין לאגער וועט מען איהם דאס צונעהמען ביז א מעטער און דעמאלט וועט ער מיט זיין טאכטער שטארבען פון הונגער, ער האט בעשלאסען צו ריזיקירען, ווייל ס'איז איהם נישט געווען קיין אונטערשיד, אזוי ווי אזוי איז ער אויסגעשטעלט צו בלייבען א בלוטי־גער ארימאן, ס'קען אבער מעגליך זיין, אז איהם וועט זיך איינגעבען אפצוראטעווען זיין קליין פער־מעגען פון די רויבערס הענד.

דאס בעהאלטען דעם לאגער האט אבער נישט געהערט צו די לייכטע זאכען, אין לאדז איז גע־שאפען געווארען א נעץ פון די, וועלכע מ'האט דעמאלט גערופען „ציפערס", די דאזיגע, ציפערס זענען אונטערגעקויפט געווארען דורך דעם דייטשען אקופאנט און זיי האבען זיך פערנומען מיט'ן אנווייזען דער רויה־שטאף־שטעל יוער ס'האט בע־האלטען זייערע לאגערן סחורות, דעמאלט זענען זיי קאנפיסקירט געווארען, דער יואס האט בעהאלטען זיין לאגער האט געהאט א פראצעס און בעקומען א גרויסע שטראף און דער „ציפער" האט בעקומען זיין פראוויזיע פון יוערט פון קאנפיסקירטען פערמע־גען. האלב לאדז האט געוויינט אויף די דאזיגע ציפערס, וועלכע האבען אומגליקליך געמאכט טויזענ־דער מענשען, געמאכט זיי פאר בעטלערס, געטרי־בען צו זעלבסטמארד און געוואלדזאמע טויט־פא־לען.

דער פעריאד פון די „ציפערס" איז געווען א שרעקליכער. מ'האט זיך געמוזט היטען פאר יעדען איינציגען מענשען, ביז מ'האט זיך נישט דער־וואוסט אין דער עפענטליכקייט יוער די דא־זיגע לייט זענען איז געווען א מהומה, ערשט שפע־טער האט מען זיך דערוואוסט. פאר יועמען מ'האט זיך צו היטען.

ווער געדענקט נישט יואס פארא שרעק ס'האבען אנגעווארפען די נעמען בלאט, ראקאויסקי, יועלנער, מאנאוויטש און אנדערע. די מענשען, וועלכע זענען בית דער מלחמה רייך געווארען אויפ'ן חשבון פון יענעמס אומגליק און נויט.

איינער פון די דאזיגע „ציפערס", וועלכע האא־בען ווידער פון זייער זייט געהאט זייערע מיטהעל־פערס, האט געווארפען אנ'אויג אויפ'ן לאגער פון משה קאן. ער האט געוואוסט, אז דער לאגער איז נישט אנגעמאלדען און וועגען דעם אויפמערקזאם געמאכט די רויה־שטאף־שטעל. מיטאמאל זענען אנגעקומען עטליכע ראל־וואגענס און מ'האט אויסגע־ליידיגט דעם לאגער פון משה קאן ביז איין פאדעם, משה קאן אליין איז ארעסטירט געווארען.

דאס ביסעל געלט וואס איז נאך געבליבען ביי זיין איידעם הענריק פיינבערג איז אויסגעגעבען געווארען אויף אדוואקאטען קאנ'ען פון טורמע, אבער געבליבען זענען זיי בלוטיגע ארימעלייט אהן דעם ערשטען פריהשטיק און אהן שום אויסזיכט, אויף וועלכער ס'איז הילף פון יועלכער ס'איז זייט.

משה קאן האט געהערט צו דעם טיפ פון אלטע סוחרים, וועלכע האבען זיך בשום אופן נישט געקענט צופאסען צו דעם נייעם אופן פון האנדלען, ווען א פראדוקט האט היינט געקאסט דאפעלט ווי נעכטען, יוען מ'האט אלץ געמוזט שמוגלען און האלטען געהיים, ווען מ'האט געמוזט דורך שוחד אויסבייטען „פאסיר־שיינען", גע־נעהמונגען און ציהען דעם „פאטעק". ווען ס'זענען פערקויפט געווארען פון האנד צו האנד פארטיעס סחורות, וועלכע מ'האט געהאנדעלט נישט מיט די סחורות נאר מיט די פראכטען, וועלכע זענען איבער־געגאנגען ביז צו דער דריי־געסטער האנד און דער־נאך האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די סחורה פון פראכט איז שוין לאנג ערגיץ אויסגעארבייט געווא־רען אין א דייטשער־פאבריק, צו אזא מין האנדעל האבען זיך אלטע סאלידע סוחרים בשום אופן נישט געקענט צופאסען, דאס איז דער סוד פון דעם שנעלען א נטערגאנג פון א סך אלטע מאסיווע און רייכע יודישע פירמען אין יענער צייט. קאן האט אויך געהערט צו דעם דאזיגען טיפ און דעריבער האט ער שוין, באדעם ווי די דייטשען האבען איהם צוגענומען זיין לעצט ביסעל פערמעגען, אנ־געהויבען צו הונגערען און צוזאמען דערמיט אויך זיין טאכטער, איידעם און דאס ניי־געבוירענע איי־ניקעל.

(פארטזעצונג קומט)

היינט — ערשטע זיצונג פון דער עקספּערטען-קאָמיסיע

וועגען ליקווידירען דעם קאָנפליקט צווישען מאַגיסטראַט און שעכט-הויז

היינט קומט פאָר די ערשטע זיצונג פון די זאַכ-קענער קאָמיסיע, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט וואָס איז ענטשטאַנען צווישען לאָדזער מאַגיסטראַט און דער דירעקציע פון שעכט-הויז צוליב דעם וואָס ס'איז אויפ'ן שעכט-הויז אַרויסגעלייגט געוואָרען אַ סעקוועסטער.

די זיצונג קומט פאָר אין וואַרשע, ווייל דער גרעסטער טייל מיטגלידער פון דער קאָמיסיע וואוי-נען אין וואַרשע. אלס זאַכקענער פון דעם לאָדזער מאַגיסטראַט טרעט אַרויס דער ד״ר ... פון וואַר-שעווער שעכט-הויז שענבאַרן.

די קאָמיסיע דאַרף היינט וועהלען אַ סופּער-אַר-ביטער, אויב ס'וועט נישט קומען צו קיין הסכם וועגען דער פערזאָן פון סופּער-אַרביטער וועט ער בעשטימט ווערען דורכ'ן לאָדזער וואָיעוואָדע.

אַקציע לטובת די כאַלופּניקעס

נעמען אונטער די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען

(א) די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דעם אַנטייל פון כאַ-לופּניקעס אין דער צאָהל פון אַ 16 טויזענד אַר-בייטער, אין דער אַלגעמיינער אינדוסטריע-פּראָ-דוקציע.

אַ דעלעגאַציע פון די קלאַסען-פעראיינען בראש מיט'ן לייטער וואַלטשאַק האָט אינטערוועניר-ט אין מיניסטעריום פון געזעלשאַפטליכער שוץ און בעלעגט דעם דירעקטאָר קלאַרט אַ מעמאָריאַל וואו עס ווערט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צוזאַמצונעמען די כאַלופּניקעס מיט די פאַרשריפטען וועגען אַרבייטס-צייט, אורלויב, אונבעשעפטיגטע א. ד. גל.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען אויף דער קאָנקורענץ פון די כאַלופּניקעס, וועלכע אַרבייטען 12—15 שעה אַ מעת-לעת און אַרבייטען פאַר קלענערע לוינען, אָהן פעראיכערונג.

צוליב דער קאָנקורענץ פון די כאַלופּניקעס זאָגען זיך די אינדוסטריעלער אָפט אָפּ אונטער-צושרייבען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך. זיי דערקלערען עס דערמיט, וואָס אַנדערע פירמעס, וועלכע בע-נוצען זיך מיט אַרבייט פון די כאַלופּניקעס זענען מעהר קאָנקורענץ-פעהיג.

אין אַזאַ סיטואַציע געפינט זיך איצט די אינדוסטריע אין אָזאָרקאָוו; און צוליב אָזאָרקאָוו קען מען נישט שליסען קיין קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין אַנדערע פּראָווינציעלע שטעט.

שטרייק-שטימונגען

אין דער קאָטאָן-אינדוסטריע

ווי מיר האָבען מיטגעטיילט האָט דער פעראיין פון דער קאָטאָן-אינדוסטריע געקינדיגט דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך פאַר די קאָטאָן-אַרביי-טער מיט'ן טערמין ביז'ן 31 ד. ח.

אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון די פאָרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעל'ע פעראיינען דאַרפען, לויט'ן בעשלוס פון אַן אַלגעמיינער פערזאַמלונג, אויסאַר-בייטען אַ פּראָיעקט פון אַ נייעם קאָלעקטיווע אָפּמאַך. אויף זונטאָג, דעם 17 ד.ח. איז בעשטימט אַ צווייטע אַלגעמיינע פערזאַמלונג, וועלכע זאָל דעם פּראָיעקט אַקצעפּטירען.

אויב עס זאָל ביז'ן 2 פעברואַר נישט קומען צו אַ הסכם מיט די אינדוסטריעלער, זאָל אויס-בּרעכען אַ שטרייק אין דער קאָטאָן-אינדוסטריע.

בעשטראָפט אַרבייטס-געבער

(א) דער שטראָף-רעפעראַט ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט האָט פאַר פערשידענע איבער-שרייטונגען בעשטראָפט:

די פירמע זילבערבערג (שענקיעוויטשאַ 74) מיט 100 זל. שטראָף פאַר אַרבייטען זונטאָג.

די פירמע ערליך (פּיעטריקאָווער 220) מיט 250 זל. פאַר אַרבייטען איבערשעה'ן.

אינזשיניער משה יאַנעס, אינהאַבער פון דער פאַבריק פון אַקומולאַטאָרען „פּאַריס" פּיעטריקאָ-ווער 6) פאַר נישט אויספילען די פאָרשריפטען פון אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט — מיט 100 זל.

6 קלענערע פירמעס זענען בעשטראָפט גע-וואָרען פון 5 ביז 30 זל. שטראָף.

אויפזיכט איבער דער שול-יוגענד

(א) די שול-מאַכט האָט אין פערשטענדיגונג מיט דער פּאָליציי בעשטימט דעם סיסטעם פון אויפזיכט איבער דעם פערהאַלטען זיך פון דער שול-יוגענד אין עפענטליכע ערטער.

לויט די אַרויסגעגעבענע אינסטרוקציעס דאַרפען די פּאָליציאַנטען אָבסערווירען, ווי עס פערהאַלט זיך די שול-יוגענד אין די עפענטליכע ערטער און בעלעגען ראַפּאָרט וועגען עפּעס בע-מערקטע איבערשרייטונגען. די ראַפּאָרטען ווערען נאָכדעם איבערגעשיקט דער שול-מאַכט. אין צוזאַ-מענהאַנג דערמיט זענען שוין בעלעגט געוואָרען אויך פּאָליציאַנטען ראַפּאָרטען וועגען איניגע שי-לער פון מיטעל-שולען, וועלכע האָבען גערויכערט אויף דער גאַס פּאַפּיראָסען, וועלכע האָבען בעזוכט פערבאָטענע פאַר דער יוגענד פילמען, וועלכע האָבען בעזוכט ערטער, וואו עס ווערט פערקויפט אַלקאָהאָל א. ד. ג.

צוליב די דאָזיגע ראַפּאָרטען האָט די שול-מאַכט אָנגעווענדעט ענטשפּרעכענדע סאַנקציעס געגען די שילער. און די פּאָליציי-אָרגאַנען האָבען פערפיהרט געגען די אינהאַבער פון די קינאָס און די רעסטאָראַנען, וועלכע האָבען אַריינגעלאָזט אויף פערבאָטענע פילמען אָדער פערקויפט אַלקאָהאָל די שילער — אַדמיניסטראַטיווע פּראָצעסען.

גראַנדיעזער ליטעראַריש-קינסט-לערישער פעסט אין לאָדז

שבת, האַלב 9 אין אָוונד, קומט פאָר אין די זאַלען פון זש.ט.ק. פּיעטריקאָווער 101, דער אינ-טערעסאַנטסטער און גרעסטער ליטעראַריש-קינסטלע-רישער אָוונט, וואָס אונזער שטאָט האָט געהאַט אין די לעצטע יאָהרען, דער אָוונד בעשטעהט פון 3 טיילען: רעפעראַטען אויף אַקטועלע טעמעס פון בעוואוסטע שריפטשטעלער, רעציטאַציע פון דיכטער און אויפטריטען פון אַרטיסטען.

עס קומען אויף דער אימפּרעזע, וועלכע קאָן מיט רעכט אָנגערופען ווערען דער יום-טוב פון דעם יודישען קינסטלערישען וואָרט אין לאָדז. ספּע-ציעל צו פאָהרען פון וואַרשא די בעריהמטע דיכטער און שריפטשטעלער: ז. סעגאַלאָוויטש, י.מ. ניימאַן, לעאָ פינקעלשטיין, און רויזע יאַקובאָוויטש.

פון לאָדז נעמען אַנטייל די בעקאַנטע דיכטער: יצחק קאַצענעלסאָן, משה בראָדערזאָן, ישראל ראַ-באָן, מרים אולינאָווער, י. טראַנק און אַ סאַך ... דער דאָזיגער אָוונט מיט דעם אומגעוועהנליך רייכען אינהאַלט דאַרף צו זיין אַ גרויסע פייערונג פון דער יודישער ליטעראַטור און וועט האָפענטליך בלייבען לאַנג אין זכרון ביי די, וואָס וועלען זי בייוואוינען.

„די וועלט אויפ'ן שיידוועג"

(א) אויף דער דאָזיגער טעמע וועט פריטאָג, 7 אין אָוונד האַלטען אַ רעפעראַט אין אינסטיטוט פאַר קולטור און בילדונג (פּושענדזאַלניאַ 68) אויף זשעראָמסקי'ס נאָמען דער וויצע-פּרעזידענט פּאַנטשעק.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט · דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ה. ראָטקיע-וויטש (זגערזשער 87), י. האַרטמאַן (בזשעזשינער 24), י. ה. שפּאַנסקי (פּרינציפּאַלנאַ-פּלאַץ 2), א. פּערל-מאַן (ציגעל-גאַס 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), וו. דאַנילעצקי (פּעטריקאָווער 127), פּ. וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 27).

היינט — ערשטע... [see above]

ליקווידירט אַ סיכסוך אין אייטינגאָנ'ס פאַבריק

(א) אין די וואַרשטאַטען פון דער פירמע אייטינגאָן (שיענקעוויטשאַ 82) האָט אויסגעבראָכען אַ שאַרפער קאָנפליקט צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט געפּרובט רייסען די לוינען.

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט וועגען אַן אינטערווענץ. ס'איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ.

די פירמע האָט מסכים געווען אויסצוגלייכען דעם אונטערשיד פון די אַרבייטסלוינען פונ'ם 25 אַפּריל 1936 ביז דער לעצטער צייט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז דער קאָנ-פליקט ליקווידירט געוואָרען.

ליקווידירט דעם סיכסוך אין דער פאַבריק פון יודעלעוויטש

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט אויסגעבראָכען אַ סיכסוך אין דער פאַבריק פון דער פירמע יודעלעוויטש (וואָלטשאַנסקאַ 50) צוליב דעם וואָס די פירמע האָט אָנגעזאָגט אַ רעדוקציע פון אַ געוויסער גרופּע אַרבייטער.

אויף אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספּעק-טאָר האָט די פירמע מסכים געווען אויפצוהאַלטען די רעדוקציע און צוטיילען די אַרבייט צווישען אַלע אַרבייטער.

צוליב דעם איז דער סיכסוך ליקווידירט גע-וואָרען און די אַרבייטער זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

אויסבעסערונג

פון רעסטאָראַן פעראייניגטע פליישער (פּיעט-ריקאָווער 48) מאַכט מען אונז אויפמערקזאַם אז אין דעם דאָזיגען רעסטאָראַן איז קיין רעוויזיע נישט פאָרגעקומען.

געשטאָרבען אַ 104-יעהריגע יודישע פרוי

די ערשטע איינוואוינערין פון מושב-זקנים

אין מושב זקנים אויף פּאָמאָרסקאַ 50 איז נעכטען געשטאָרבען די עלטסטע זקנה פון מושב זקנים, וועלכע איז געווען 104 יאָהר אַלט.

די פערשטאָרבענע לאה א־לער, האָט זיך גע-פינען אין מושב זקנים 34 יאָהר און איז געווען די ערשטע זקנה, וועלכע מ'האָט דאָרט אריינגענומען נאָכ'ן גרינדען די אינסטיטוציע

פערחתמעט דעם לאָקאַל פון „מאָרגענשטערן"

צוהערנדיגנדיג אין אָוונד ווען ס'זענען פאָר-געקומען די נאָרמאַלע איבונגען פון די ספּאָרט-גרופּען אין ניי-ערעפענטען לאָקאַל פון דער אַר-בייטער-ספּאָרט-געזעלשאַפט „מאָרגענשטערן" וואָל-טשאַנסקאַ 23, זענען געקומען עטליכע פּאָליציי-פונקציאָנערען און ערקלערט, אַז לויט'ן אויפטראַג פון דער מאַכט, ווערט דער לאָקאַל פערחתמעט.

קיין שום מאָטיווען זענען דערווייל נישט אָנגעגעבען געוואָרען, די ספּאָרטלער האָבען געמוזט איבעררייסען די איבונגען און פערלאָזען דעם לאָ-קאַל, וועלכער איז פערחתמעט געוואָרען.

פאַר'ן אַרויסרייסען אַ האַנד-בייטעל

(א) דער פּראָפעסיאָנעלער גנב יאַן קוש-ניערסקי איז נעכטען פערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע דערפאַר, וואָס ער האָט דעם 13 דע-צעמבער פ. י. אַרויסגעריסען אויף דער פּאָלודניאָ-ווע גאַס ביי אַ געוויסער יאַנינאַ צימעל אַ זאַק מיט'ן פון דער האַנד.

איבערגעלאָזטע קינדער

(א) אין לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פאַר גע-זעלשאַפטליכער שוץ (זאַוואַדזקאַ 11) האָט אַ גע-וויסע מאַריאַנאַ פּראַשניק פון שענקיעוויטשאַ 56 איבערגעלאָזט 3 קינדער און אַליין אַנטלאָפען. די קינדער זענען איבערגעשיקט געוואָרען אין שטע-טישען דערציהונגס-הויז.

טראַמוואַי איבערגעפאָהרען אַ יודישע פרוי

(א) אויף דער לאַגעווניצקאַ-גאַס, נעבען דעם ראָזענבערג-פּלאַץ איז דורך אַ טראַמוואַי איבערגע-פאָהרען געוואָרען די 53 יאָהריגע הענדלערין חנה בוים (פון בזשעזשינער 46). זי איז אינגאַנצען צו-קאַליעטשעט געוואָרען און דער ליינקער פוס איז ביי איהר אָפּגעשניטען, אין אַ שווערען צושטאַנד האָט זי די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

„פּאָפּולאַרנע"

א נייער מין פּאַפּיראָסען

(א) דער טאַבאַק-מאָנאָפּאָל האָט אַרויסגעלאָזט אַ נייעם סאָרט פּאַפּיראָסען „פּאָפּולאַרנע"—2 מיט אַ האַלב גראָשען אַ פּאַפּיראָס.

די דאָזיגע פּאַפּיראָסען זענען פון אַ געלען קאָליר און זייער קוואַליטעט גלייכט זיך מיט די „קלוב" און „גראַן פּרי"-פּאַפּיראָסען.

אַריינגעפאַלען

(א) אויף לעגאַ 21 איז אַריינגעפאַלען אין אַן אָפענעם קעלער די 43-יאָהריגע יאַנינאַ זאַיאָנץ. זי האָט זיך צובראָכען דעם רעכטען פוס און צוקאַליעטשעט אויפ'ן גאַנצען קערפּער.

מען האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

קיין ארץ-ישראל
דורך טריעסט און קאָנסטאַנץ.
אויספלוג קיין וויען
19 — 29 יאַנואַר 1937 130 זל.
פעקלעך קיין רוסלאַנד
פּינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאָס וועלט-רייזע-ביוראָ
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 107-87.
אַכטונג! ווער ס'וויל, אַז די מצות אויף פּסח קיין סאָוויעט-רוסלאַנד זאָלען אָנקומען. צו דער צייט, דער זאָל שוין זיך פערשריי-בען אין „אוניאָן לויד" פּיעטריק. 42

1-טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן-באַקען און יאַסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַכט.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע
רענטגענען-בעשטראַהלונגען ביי הויט-קראַנקה
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
יום-טוב און חגאות פון 9—?

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
נעמט אָן פון 8 ביז 2 ביינאַכט און פון 7 ביז 9 אָוו. זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 ביינאַכט.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 אָוונט

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
פּרעהליכע פּוילישע מוזיקאַלישע
קאָמעדיע א. נ.
דאָס פריילין פון
פּאָסט-רעסטאַנט
אין די הויפּט-ראָלען:
Walter Giersiński,
Alma Kar, M. Znicz,
M. Cwiklińska.
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג—12 בייט.

55 יאָהר קרן קימת

פאַר דעם עלטערן יודישען דור, וועלכער געדענקט נאָך די אַנתּוב-יאָהרען פון דעם קרן-קימת וואָס זיבער קלינגען אונגלויבליך, אַז דער פאַקט פון גאולת-הארץ פייערט שוין זיין 35-יעהריגען יובילעאום. ס'שיינט, אַז ערשט נישט לאַנג איז עס געשעהן, ווען ס'האָט זיך פּלוצלינג בעוויזען אויף דעם פערחושכ'טען יודישען הימעל דער וויזט לויכטענדער מעטעאָר — טעאָדאָר הערצל. דער טוסטישער בח, וועלכער איז געווען פערבאָרגען אין דער נביאי'שער געשטאַלט האָט דערוועקט די שלומערנדע כחות אין פאָלק, האָט זיי אָרגאַניזירט און געוואָרפען אויף דער וואָגשאָל פון די אַרומיגער פאָליטישער וועלט.

דאָס יודישע פאָלק איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פאָליטישען פאַקטאָר און זיין דורות-לאַנגע בענקשאַפט נאָך לאַנד פון אַמאָליגער זעלבסשטענדיגקייט, האָט בעקומען אַ לעבענס-אינהאַלט און אַ ריזיגע דינאַמישע קראַפט.

הערצל האָט נישט נאָר אויסגעקריסטאַליזירט די טאָדערנע ציוניסטישע וועלט-אַנשויאונג, ער האָט אויך געשאַפען צוויי וויכטיגע אינסטרומענטען פאַר איהר פערווירקליכונג: דער קאָנגרעס און דעם קרן-קימת.

פראָפ. הערמאַן שאַפּירא האָט זיך שוין לאַנג פאַר דעם געטראַגען מיט'ן געדאַנק פון דעם יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד, אָבער ערשט אויפ'ן 5-טען קאָנגרעס אין יאָהר 1901 איז דער ערהאַבענער געדאַנק פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ געשעהענעם פאַקט. זעלבסט-הילף און פּראַקטישע מהאָט אין א"י זענען צוגלייך מיט'ן פאָליטישען קאַמף געוואָרען די גרונד-יסודות פון דער יודישער בעפרייאונגס-בעוועגונג — און אַ גראָשען צו אַ גראָשען און מיר האָבען דערגרייכט דאָס, וואָס סזענען געווען די שענסטע חלומות פון די אבות פון ציוניזם.

די 370 טויזענד דונאָם, וועלכע זענען דערוואָרבען געוואָרען דורך דעם קרן-קימת און אויף וועלכען עס וואוינען שוין קנאַפּע 40 טויזענד יודען און ציהען זייער יניקה פון דער ערד אַרבייט, זענען דער פונדאַמענט פון דעם יודישען 400 טויזענד קעפּיגען ישוב. די 4 טהאָלען (עמק יזרעאל, עמק חפר, עמק זבולון און עמק הירדן), וועלכע זענען בעלעבט געוואָרען דורך דער חלוצישער מאַט און געוואָרען אַ שפּרודעלנדער קוואַל, פון וועלכען עס שעפּט מוט דער א"י ישוב און די מיליאָנען יודען אין דער גאַנצער וועלט — זענען דער שטאָלץ פון קרן-קימת. די מאַט פון צוריק מיט 35 יאָהר, ווען דער קרן-קימת האָט צוגעפיהרט די יודען צוריק צום וויגעלע פון זייער קולטור און אַמאָליגער נאַציאָנאַלער און מענשליכער פרייער שאַפונג איז געוואָרען אַ-ווענדע-פּונקט אין דער יודען-געשיכטע. איצט מוז זי געוועבט ווערן ווייטער

די געשעהענישען אין ארץ ישראל האָבען בעוויזען, אַז אויב די 35 יאָהר קרן קימת זענען נישט געגאַנגען לאַבוד פאַר דער בעשפּייזונג, און שוין פון דעם ישוב, קאָן

יודישע האַנדווערקעריי אין פוילען

אין דאַזיגען בוך גייט אַריין אַ היסטאָרישער איבערהויפּט-פראַגען"

Instytut Badań Spraw Narodowościowych, Warszawa

איז דערשינען אַנ'אַרבייט פון ה' י. באַרנשטיין, ליטער פון עקאָנאָמיש סטאַטיסטישען ביוראָ ביים „צעקאָבע" א. נ. „יודישע מלאכה אין פוילען".

„Rzemiosło Żydowskie w Polsce"

אין דאַזיגען בוך גייט אַריין אַ היסטאָרישער איבערבליק וועגען דער יודישער מלאכה אין פוילען פון די עלטסטע צייטען ביז די לעצטע יאָהרען. דאַן רעדט דער מחבר אַרום דעם ציפערמעסיגען צושטאַנד לויט בעזונדערע צעכטערען וואו עס קאָנצענטרירט זיך און איצטיגען מאָמענט די יודישע מלאכה. גענוי ווערען בעהאַנדעלט די פראַגען פון טעכנישער אויסשטעלונג, פּראָפעסיאָנעלער פאַך בילדונג, קרעדיט פאַר מלאכה און שטייער לאַסטען. עס ווערט אויך בעריהרט די פראַגע פון קאָנקורענץ אין דער מלאכה און דאָס פּראָבלעם פון כאַלופּניצטוואָ. אַ בעזונדער אָרט פערנעמט די פראַגע פון דער רעכטליכער רעגלאַמענטאַציע אי'ן אָרגאַניזאַציע פון דער מלאכה. לסוף איז פאַראַן אַנ'אַלגעמיינער איבערבליק וועגען דער איצטיגער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע אין די בעזונדערע געביטען פון דער יודישער מלאכה אין פוילען.

דאָס בוך ענטהאַלט 180 דרוק זייטען מיט 68 סטאַטיסטישע טאַבעלען און שטעלט מיט זיך פאַר זעהר אַ רייכען און בעלערנדיגען אינפאָרמאַציע מאַטעריאַל.

צו בעקומען אין „אינסטיטוט צו פאָרשען מינדערהייטס - פראַגען", וואַרשאַ, קרולעווסקאַ 7.

אָבער די פולע בעפעסטיגונג און זיכערקייט אין לאַנד דערגרייכט ווערען בעיקר דורכ'ן אויסלייז פון נייע גרויסע באָדען-שטחים פאַר אַ נייער גרויסער התישבות.

דער אָרימער יודישער גראָשען פון דעם אָרימסטען פאָלק אין דער וועלט — וועט שאַפען דאָס גרעסטע רייכטום פאַר די צושפּרייטע מיליאָנען יודען אין דער וועלט — די אייגענע היים אויף דער אייגענער ערד.

פּ. ר.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

צווייטער אויפטריט פון דאָראַ קאַלינובנאַ

די אויפטריטען פון דאָראַ קאַלינובנאַ אין לאָנדאָן און אָקספאָרד, האָבען געבראַכט גרויס כבוד אונזערע אַרטיסטין, וועלכע האָט מיט איהר קונסט עראָבערט דאָס ענגלישע פּובליקום, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די מעהרהייט ווערק זענען אויסגעפיהרט געוואָרען אין דער פּוילישער שפּראַך. דער צוריקקעהר פון דער אַרטיסטין קיין פּוילען איז ערוואַרט געוואָרען מיט אַ ספּעציעלער פּעראינטערעסירונג.

צוליב דעם, וואָס בעת דעם ערשטען קאָנצערט פון דער קאַלינובנאַ איז דער פילהאַרמאָניע זאַל געווען איבערפולט, וועט אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום פּאַרקומען נאָך איין קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע, דאָנערשטאָג דעם 21-טען יאַנואַר האַלב ניין אָוונט.

קאָנצערט פון פריץ קרייזלער.

פריץ קרייזלער איז איינער פון די פּאָפּולערסטע קינסטלער אין דער וועלט. דער אַרויסטריט פון קרייזלערן אין לאָדז האָט אַרויסגערופען אַ אונגעהויערען אינטערעס און די בילעטען ווערען אויספערקויפט מיט דער פערשטענדניש, אַז אויף אַ קאָנצערט פון אַזאַ הויכער קינסטלערישער מדרגה מוזען די פּרייזען פון די בילעטען זיין טייערע.

דער איינציגער קאָנצערט פון גרויסען קינסטלער קומט פאָר שבת דעם 16-טען יאַנואַר אין פילהאַרמאָניע.

אַן איינציגער אָוונט פון הומאָר, שוישפּיל און רעציטאַציע אין פילהאַרמאָניע

דער בעוואוסטער אַרטיסט - רעציטאַטאָר אברהם וואָלפשטאַט, וועלכער איז פאַריגע וואָך אויפגעטרעטען אין וואַרשאַווער ליטעראַטען - פעראיין אין אַ פּרעכטיגען פּראָגראַם, טרעט אויף זונטאָג דעם 17-טען ד. ח. 9 אָוונט אין פילהאַרמאָניע אויף דער איינלאַדונג פון אַ גאַנצער ריזה געזעלשאַפטליבע אינסטיטוציעס, הויפּטזעכליך די קולטור-ליגע.

אברהם וואָלפשטאַט איז שוין זעהר פּאָפּולער אין גאַנץ פּוילען מיט זיינע רעציטאַציע - אויפטריטען, וואו ער איז שוין מעהרערע מאָל געווען מיט פערשידענע פּראָגראַמען.

אין לאָדז וועט אברהם וואָלפשטאַט אויפטרעטען מיט אַ פּראָגראַם, וועלכער וועט איבערלאָזען דעם בעסטען איינדרוק ביי אַלע בעסערע טעאַטער - בעזוכער.

אברהם וואָלפשטאַט'ס פּראָגראַם איז אַמעהרסטען צוגעפּאַסט פאַרן בעוואוסטזיניגען צוהערער, און אָרגאַניזירטער אַרבייטער - מאַסע וועלכע האָט נישט די מעגליכקייט אָפט צו הערען אַזוינע רעציטאַטאָרען ווי אברהם וואָלפשטאַט.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 14-טען יאַנואַר

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 735 מוזיק, 8 אוידיציע פאַר שולען, 11.30 מוזיק. פריהמאָרגען פאַר קינדער פון פאָלקס-שולען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 סאַלאָן-מוזיק, 12.40 ידיעות, 1250 קאָנצערט אויף פערלאַנג, 2.57 לאָדזער בעריכט, 3 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע - קאָנצערט, 3.40 תשובות אויף בריף, 4 „דער רייז פון דער נאַכט' (פּליטען), 4.20 „יאַנואַר" שמועס מיט קינדער. 4.35 סאַלאָן-מוזיק, 5 רעפעראַט, 5.15 סאָליסטען - קאָנצערט, 5.50 „בוך און וויסען", 6 אַקטועלער שמועס, 6.10 שני-קאָמוניקאַט פון קראָקאָ, 6.15 ספּאָרט-ידיעות, 6.20 פּוילישע פּירעלשאַפונגען (פּליטען), 6.35 „פּועלער און מולך" — שמועס 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 קלאַסישעס הער-שפּיל, 7.40 אָרקעסטער, 8.30 פעליעטאָן, 8.45 אָוונט-ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9.50 שאַפונגען פון פּוילישע קאָמפּאָזיטאָרען, 10.10 קאָנצערט פון אָווילנער אָרקעסטער (פון ווילנע)

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

האָלאַנד	289.40
לאָנדאָן	25.96
ניו-יאָרק (קאַבעל)	$528^1/_2$
פּאַריז	24.69
פּראָג	18,52
ציריך	121,35

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

ב. פּ.	108,00
3 - אינוועסט. I	——
3 - " II	65,25
4 - דאָלאַרובקע	46,50
7 - סט.	450
5 - וואַרש.	54,88
5 - לאָדזער	49,50

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

4-טע קלאַס, 5-טער טאָג

10.000 zł. — 6254 92876 166366
5.000 zł. — 3102 52216 108767
2.000 zł. — 2867 7386 12225 24234 35346 42223 93712 106216 111742 141904 162616 163996 175555.
1.000 zł. — 590 2867 2970 10827 19679 24830 29301 37367 38346 45471 45471 45930 47837 53684 53911 55807 57386 64432 65843 66698 70609 78006 85361 85143 92425 96197 97756 103196 105802 107967 108283 113508 116097 119331 120892 123345 126985 130270 130363 132876 143254 146396 148289 148404 153271 153471 161191 162199 163057 177372 178367 183812 192805.

Wygrane po 200 złotych

51 206 29 303 401 15 606 56 925 1158 295 322 652 5 924 2712 807 25 928 3948 101 214 309 16 40 489 512 641 788 837 911 14 4101 210 415 536 995 5393 427 621 846 955 6037 96 156 268 313 50 516 18 61 2 995 7065 90 265 364 423 523 654 826 66 8010 56 102 23 43 322 73 446 605 714 9000 97 114 38 280 329 436 51 890 732 820 1 41 44.

10003 129 45 260 306 20 412 13 580 741 75 927 11116 27 397 427 25 562 601 26 55 753 12039 262 474 521 617 928 51 13099 286 346 415 522 45 631 789 912 68 85 14045 163 289 637 78 709 849 96 961 90 15241 342 576 643 99 703 896 16117 415 48 75 590 3 617 58 79 760 78 969 17014 113 90 411 22 528 38 673 95 794 828 18051 104 207 19035 107 277 365 452 567 645 701.

20313 420 562 761 814 72 86 985 21043 147 75 216 477 531 780 803 22018 453 643 68 828 80 925 23212 350 439 53 689 718 2471 354 75 493 747 78 81 917 25132 212 16 17 349 428 47 554 91 992 26030 110 278 84 336 427 66 549 647 705 845 975 27171 265 392 543 61 870 98 28017 76 141 201 51 65 84 422 76 88 537 786 98 990 29061 74 164 94 299 434 824 951.

30000 27 100 20 282 579 646 978 85 31053 160 9 460 74 779 838 942 32816 32 959 33098 181 334 38 82 963 34052 67 92 153 402 30 583 789 891 917 96 35029 177 221 380 448 539 52 694 704 30 3 87 847 98 952 36410 35 68 524 636 37074 125 34 8 512 762 76 882 953 72 38083 110 241 81 508 791 825 38 903 34 8 39120 222 42 323 79 90 403 17 75 639 884 981.

40014 56 730 73 846 918 43 41129 41 354 69 76 433 797 824 83 959 81 42015 112 43 78 364 9 487 771 43013 70 281 338 66 549 640 751 70 888 992 44064 136 93 232 72 665 89 973 45036 51 187 491 617 970 46164 374 599 610 729 869 47022 102 35 328 89 520 617 702 83 919 48009 223 91 352 440 947 49080 363 408 63 611 736 96 830.

50090 129 591 772 51027 34 239 301 487 715 52228 88 460 557 77 624 706 424 53014 125 81 87 204 65 333 571 849 89 54031 213 327 490 500 24 41 624 30 39 881 962 55031 221 378 90 492 528 662 895 99 979 56473 533 49 603 44 881 972 57268 491 546 8 709 836 934 58282 311 423 529 602 50 718 816 33 65 907 8 75 59131 58 84 261 547 838 945.

60175 297 683 736 999 61025 104 302 452 4 714 888 62049 175 204 68 484 99 742 63034 8 250 310 571 615 36 877 64425 52 509 97 959 65016 115 60 218 75 83 325 436 42 516 627 47 97 791 66265 71 302 42 474 569 77 95 953 67102 58 339 424 54 96 628 700 77 971 68084 150 78 251 98 321 41 61 80 99 431 55 98 936 69398 419 35 628 41 812 939.

70195 248 82 302 24 444 65 616 884 81087 253 76 321 467 537 53 683 812 967 72131 47 218 30 6 88 333 444 626 73011 195 243 86 8 304 25 437 519 601 753 802 937 74180 291 313 28 653 942 75035 131 218 91 312 51 448 639 730 880 76075 79 167 288 533 77125 204 67 383 517 46 610 93 790 805 78209 58 64 489 663 90 3 763 83 803 87 934 79068 122 92 225 34 470 535 637 853

80183 241 360 434 572 84 628 799 863 923 39 81074 87 155 7 419 39 508 660 80 797 82189 253 324 455 519 99 639 790 853 917 83151 249 364 569 84005 85 108 447 553 6 713 33 35 803 994 85017 130 72 90 292 393 486 562 706 71 943 86154 374 24 522 25 87008 21 47 203 306 65 410 683 92 975 88080 146 219 42 45 352 472 541 88 667 89245 349 72 445 588 802 915.

90030 135 631 708 66 82 849 966 95 91090 160 4 437 53 525 848 944 92158 356 436 772 933 7 93200 8 37 322 76 488 508 76 93 96 641 797 857 94219 354 494 672 717 91 95047 179 449 56 70 562 85 988 96002 59 187 270 322 887 978 97064 112 267 302 501 58 676 715 81 98009 199 221 621 40 701 8 806 99019 624 813 82 934 5 80.

100224 70 352 5 612 42 702 872 8 101133 217 95 9 430 45 513 46 637 732 51 102016 25 218 27 305 17 417 568 867 983 103180 208 483 509 91 744 104106 46 442 75 546 92 625 85 740 105027 140 217 421 534 769 90 874 913 87 106028 285 342 838 107022 59 411 533 720 802 73 934 108202 75 341 71 590 109147 231 49 67 407 42 9 76 680 91.

110196 234 471 725 111002 102 267 420 673 840 938 94 112018 58 136 37 607 97 881 912 113043 407 641 71 114106 200 15 31 49 93 444 99 631 803 927 40 115089 210 627 38 804 16 17 975 116016 40 93 270 382 598 654 709 81 950 117053 113 380 419 61 641 973 118182 289 352 632 41 712 46 833 41 994 119029 122 242 8 356 68 481 560 683 5 888.

120272 419 513 87 744 121005 85 335 65 6 438 574 9 920 72 122640 743 894 123114 99 212 530 9 639 822 42 124222 382 497 571 767 903 25 125071 277 339 491 983 99 126011 331 69 405 921 81 127058 147 200 56 82 4 92 553 719 32 982 128127 234 92 440 538 50 941 129127 33 79 209 478 604 757 81 4 831 99.

130021 130 77 285 464 625 67 705 83 85 894 131109 376 505 855 911 132060 190 2 232 333 432 688 729 86 904 133089 351 76 625 858 985 134011 104 304 407 30 2 67 643 57 742 81 828 995 135259 80 929 136040 8 172 277 329 37 559 63 617 77 883 137198 270 641 740 68 822 58 959 138047 177 438 543 916 19 82 139021 198 348 450 910 95.

140346 739 925 141044 206 29 99 737 920 142202 66 389 474 578 629 746 811 143325 31 517 18 61 87 91 603 28 144140 255 303 44 54 456 509 616 854 61 145001 41 101 57 231 574 624 793 834 988 46001 175 523 866 147023 105 49 67 74 215 799 808 35 900 148237 436 757 67 960 149313 403 595 693 814.

150036 161 278 375 413 555 637 704 906 47 151080 146 93 229 479 92 537 89 861 152025 42 150 98 328 460 871 89 949 62 153255 367 456 616 702 890 154279 474 640 776 829 974 155228 373 403 76 663 868 906 10 78 156231 82 316 708 82 847 64 930 157318 86 464 681 96 713 32 830 903 93 158160 425 726 896 904 25 159077 801 915

160139 77 218 394 461 635 719 86 98 880 972 161191 210 339 495 33 73 747 162003 70 276 82 349 589 811 994 163055 137 97 487 587 880 154362 530 48 657 760 901 55 165067 214 433 511 43 8 670 711 75 166027 129 259 309 69 242 795 803 949 85 167003 217 206 486 689 777 90 879 168159 243 87 88 328 553 9 606 712 63 68 872 5 169231 391 684 736 90 840 67 78 984.

170037 66 300 24 30 490 678 903 171132 219 302 526 897 902 47 91 172042 106 487 654 734 58 173321 324 71 411 505 700 8 12 86 813 48 945 174208 10 521 61 86 638 714 883 175093 319 59 496 563 632 768 176150 216 665 764 78 899 177011 181 91 340 69 93 448 588 635 69 98 872 178054 239 57 407 532 48 695 763 6 858 63 179159 358 505 772 864.

180027 47 266 94 506 20 80 95 804 924 181005 248 61 300 31 94 753 182021 189 336 85 468 645 833 926 183267 542 81 637 700 184058 195 363 529 683 845 86 185027 43 73 145 99 267 711 38 834 919 186046 475 752 913 57 187042 540 785 831 188054 299 370 400 612 747 805 939 46 189011 107 40 207 369 653 96 731.

190029 75 302 53 64 410 55 66 541 94 693 798 873 191274 522 668 725 192071 355 620 760 812 77 193152 64 250 378 87 426 88 558 614 88 946 92 194260 300 78 421 60 62 574 78 626 727 34 935.

CIĄGNIENIE DRUGIE

25.000 zł. — 81570
75.000 zł. — 106953
50.000 zł. — 183438
10.000 zł. — 51047 161820
5.000 zł. — 120967 173462
2.000 zł. — 18302 24407 48883 64429 121859 124735 128975 155859 157818 161558 177631 185045
1.000 zł. — 2067 26990 27680 29526 40295 42003 59677 71508 74108 77413 77998 83958 87266 98078 104941 106128 111396 112014 117393 122079 122872 126987 127279 133889 143650 151991 164727 167874 169701 180730.

Wygrane po 200 złotych

408 730 855 1117 328 68 415 26 45 600 789 849 2190 370 424 978 3439 606 836 952 75 4058 94 130 215 324 485 526 688 5161 456 616 34 93 6733 63 813 7000 40 162 366 775 9764.

10100 341 562 11024 423 69 952 12174 371 411 824 43 13069 211 704 77 14006 369 562 15625 16602 845 17340 663 747 18345 506 787 842 997 19630 42 67 74.

20437 512 57 85 658 21090 195 284 322 520 604 741 52 22489 615 20 703 66 23019 633 24068 462 521 650 25358 566 834 909 26052 835 72 27282 337 74 413 623 61 825 28467 614 705 893 29014 90 428 551 761 841.

30058 336 95 620 906 15 24 31022 543 985 32092 510 994 33079 34132 432 886 35298 546 779 862 66 36459 709 55 815 37160 468 564 672 38137 61 536 688 945 39509 28 837.

40159 308 515 997 41087 256 329 54 475 874 42515 949 43190 584 612 784 802 44050 70 257 792 45015 516 811 46030 175 241 412 544 61 861 47364 491 685 48293 310 539 765 852 49268 404 525 49 840 989.

50015 78 152 99 234 383 654 782 89 51124 304 99 426 62 52006 195 253 303 513 763 806 998 53241 427 54869 908 55162 245 548 952 56021 30 84 818 57072 171 265 371 476 593 701 824 58074 123 374 90 737 64 810 97 981 59210 25 44 66 79.

60729 801 62258 94 809 63169 85 374 616 97 719 54 857 915 64125 464 510 744 908 65003 20 29 85 250 66001 108 332 401 41 972 67019 124 604 949 98 68040 195 463 609 45 848 69200 443 654 895.

70142 627 53 721 71252 768 90 852 915 72003 470 539 771 813 971 73020 91 233 74218 351 75385 409 99 733 808 99 938 76071 441 546 90 878 967 77236 471 536 709 817 53 936 78087 133 693 912 79151 441 542 610 849 945 99.

80896 81048 128 337 444 857 82021 67 840 83115 209 335 676 881 84013 133 821 71 85166 300 927 60 87 86074 224 317 497 793 932 87048 88295 704 89063 325 542 632.

90070 196 206 341 511 607 808 71 949 51 91046 145 226 42 302 11 500 60 92034 111 357 488 761 93331 52 570 664 761 931 94303 537 896 947 95008 12 536 96343 661 97008 236 935 98027 100 318 424 90 840 99053 88 167 568 99.

100486 90 613 83 769 896 101547 140 408 543 60 822 980 97 192214 308 97 826 103657 221 26 366 638 885 950 104147 332 51 714 23 37 977 105164 593 847 56 941 90 106064 460 763 107284 516 48 108161 355 569 109287 569 710 823 31.

110195 98 376 98 573 835 979 89 111290 93 360 827 915 112383 569 764 824 923 113033 602 841 86 114165 353 501 32 867 93 115061 380 673 808 930 116148 273 406 531 715 117226 363 884 931 98 118047 567 980 119564 985.

120080 79 172 348 640 937 59 89 121040 54 167 203 634 791 122001 254 74 895 123550 771 124075 78 187 889 125074 208 96 345 555 126167 325 509 722 995 127432 53 91 128061 120 206 28 412 52 787 129371 512 82 783.

130273 318 460 624 42 911 131200 546 804 132580 698 890 969 133595 750 134105 10 167 706 856 928 135067 156 553 61 947 136208 356 460 812 21 137204 401 07 632 799 932 138174 573 905 14 139043 471 503 882 935.

140316 96 670 83 714 141207 462 81 666 898 142640 989 143003 306 765 144151 229 145192 216 961 146008 155 296 519 147144 352 63 451 578 149286 658 70 869 932.

150077 403 69 77 722 151019 222 303 515 889 827 152133 335 909 47 153040 12 745 154037 63 83 150 703 854 66 991 155145 440 629 955 156383 157279 480 569 677 718 819 55 85 158273 495 516 631 51 883 159295 471 586.

160208 617 783 867 161813 994 162012 17 145 370 673 704 49 962 163745 72 164198 435 609 841 165122 94 473 656 968 95 166258 440 89 748 94 844 167177 424 594 725 168037 48 335 463 563 877 904 10 169377 972.

170277 337 835 171180 172258 475 571 645 752 815 173198 551 910 53 66 96 174239 647 811 44 175441 681 176361 600 904 177066 95 78071 145 270 716 803 179948.

180314 44 542 941 181108 32 724 939 182040 731 183293 689 808 47 184178 205 83 388 538 42 681 750 839 80 185114 84 829 186564 693 968 187562 188146 248 515 97 637 49 822 74 189114 28 528.

190520 702 21 191076 199 431 745 57 192679 792 193075 287 848 931 194048 151 302 58.

CIĄGNIENIE TRZECIE

Wygrane po 200 złotych

32 48 114 48 203 42 63 369 728 1130 61 350 528 33 668 2049 155 727 78 848 3019 163 219 353 774 903 4054 174 243 323 554 74 604 703 840 58 5026 232 325 45 506 6723 61 885 86 7399 460 611 8083 408 9647 781 862.

10077 183 301 45 66 75 11036 148 476 551 666 788 899 12037 62 270 329 450 893 13089 126 49 487 991 14230 335 15039 260 311 417 26 78 737 843 908 36 16401 562 687 17104 15 245 322 702 831 182223 813 14 19645 77 856 78.

20536 828 39 967 21168 79 368 411 21 22105 395 454 76 829 23017 26 58 225 374 466 631 24236 561 25248 318 630 89 709 96 901 26000 70 131 260 421 696 27660 750 861 28020 57 616 768 913 29250 373 405 530 748 87 883.

30017 74 255 853 3100 263 394 571 845 99 32097 33140 207 324 416 758 899 904 34406 75 90 928 83 35468 557 664 85 36203 64 78 326 495 614 37003 43 207 537 71 38068 338 90 784 820 57.

40091 314 70 581 41184 364 406 677 837 42095 187 438 852 062 43050 188 211 698 735 978 44220 417 83 590 671 45292 500 46080 106 207 695 749 847 977 47249 457 706 76 991 48171 474 563 776 826 992 49045 348 819.

50115 40 310 616 36 91 904 15 51061 111 21 28 216 94 52271 327 29 606 732 46 60 821 922 5306 112 200 400 908 26 54073 168 259 708 828 55120 262 58400 82 515 22 651 781 891 59121 351 544 61 623 986.

60803 61151 200 703 824 62662 63090 148 238 64924 89 65191 924 66462 568 628 895 67017 37 135 606 825 37 55 913 20 41 68479 774 69069 115 76 280 353 884 962 98.

70081 414 535 858 960 71908 72024 219 52 73145 298 492 632 838 74898 75087 189 287 469 749 991 76169 362 574 81 77153 335 639 777 906 78384 888 79000 160 82 423 571 642.

80212 520 40 634 93 955 81040 618 953 82042 418 564 975 83079 510 84032 245 86 368 534 721 819 66 72 85027 449 643 53 773 835 86409 34 500 08 637 730 87086 538 950 88036 202 423 73 543 69 89158 241 441 81 539.

90043 89 116 375 443 747 48 983 91141 211 92068 585 849 76 93016 121 85 333 53 94719 841 957 95014 132 52 259 564 727 955 96608 894 97751 98409 961 99160 384 849 962.

100249 434 73 548 617 899 983 101330 885 102382 575 801 103363 819 104941 105210 338 657 742 58 832 106077 83 222 908 107196 598 108011 589 109059 309 35 961.

110039 95 725 93 111129 860 78 112213 323 42 87 827 938 113234 348 487 825 114212 632 721 28 78 963 74 115024 64 227 116891 117025 74 241 341 56 525 28 763 83 920 25 118690 119086 390 974.

120437 80 793 121215 425 699 767 122540 764 123047 303 404 124088 545 893 125112 22 334 516 729 126005 103 127112 416 97 759 63 808 78 896 128052 213 70 459 129321 475 647 790.

130246 409 95 131166 337 666 132384 639 133728 134044 135551 669 732 884 902 136036 63 137473 719 57 872 138136 200 552 617 23 139062 622 737 830 918.

140023 895 930 31 141085 339 547 719 90 97 829 142172 298 531 619 825 78 143064 313 90 441 641 909 144025 218 322 65 782 90 974 145410 874 146825 147076 452 78 859 148048 249 57 687 931 149173 293 660 73 794 856 924.

150195 295 558 151253 651 152006 164 286 379 153124 76 572 154564 619 155063 144 223 34 755 907 156004 658 94 947 99 157303 452 915 158070 579 665 79 893 159025 42 174 764 73 928.

160381 839 61 161142 73 317 406 162243 546 798 874 163006 253 64 70 589 713 888 908 164043 243 608 47 867 977 165161 243 352 556 743 920 166304 494 556 784 167314 487 168092 212 460 519 720 72 863 169080 541 916 69.

170234 333 72 796 851 87 171503 687 724 818 953 172080 91 191 350 419 173012 108 174151 201 07 357 951 175064 228 699 836 176197 894 178153 376 607 49 758 179323 427 34 747 92 875.

180870 923 59 181071 109 75 212 368 447 773 182441 532 636 735 183030 127 502 852 184031 41 337 409 701 46 59 821 902 185060 281 456 554 186329 983 187112 99 348 623 802 977 188055 178 91 212 40 426 507 42 758 189475 704 11 813.

190003 272 82 384 442 609 191061 147 275 482 554 967 192003 255 359 488 693 807 953 193356 513 701 194540

דאַנק-בריף פון קעניג קאַראָל

צו דער קרן-קימת-קאָנפערענץ אין רומעניען

די זאַמלונגען פאַר די א"י-פאָנדען וועלען נישט געשטערט ווערען

ב ו ק אַ ר ע ש ט. (יט"א) דער פאָרזיצער פון דעם יודישען נאַציאָנאַל פאָנד אין רומעניען ד"ר ש. זינגער האָט ערהאַלטען פאָלגענדע דעפּעשע פון דעם רומענישען קעניג קאַראָל: „זיין מאַיעסטעט דאַנקט דער קאָנפערענץ פון יודישען נאַציאָנאַל פאָנד פאַר די אויסדרוקען פון טרייהייט". דאָס איז נעווען אַן ענטפער אויף אַ הולדיגונגס דעפּעשע, וועלכע עס האָט אַרויסגעשיקט צים קעניג די קאָנפערענץ פון דעם יודישען נאַציאָנאַל פאָנד. וואָס ווערט איצט אָבגעהאַלטען אין בוקאַרעשט. די קאָנפערענץ האָט אויך אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע צו דער קעניגליכער קאַמיסיע פאַראַרעגדיגע גערעכטיגקייט פאַר יודען. דער קרן קימת זעצט פאָר אינטענסיוו זיין טעטיגקייט אין רומעניען. דער פאָרשטעהער פון דער קרן קימת צענטראַלע ה' ביסטריצקי, וועלכער בעטייליגט זיך אויך אין דער קאָנפערענץ האָט די מאַכט געזיכערט די פולע מעגליכקייט צו פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדאַ אין לאַנד.

דער פאָרזיצער פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד דר. זינגער איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם אינערן מיניסטער דימיטרי יוקא אין האָט מיט איהם בעהאַנדעלט די פראַגע פון פערבאָט פון די געלד זאַמלונגען פאַר די ציוניסטישע קרנות. אין רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ האָט דער אינערן מיניסטער אָבגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונגען: איך האָב נישט ערלויבט און איך וועל נישט ערלויבען קיין שום בעשרענקונגען פאַר דער ציוניסטישער טעטיגקייט אין רומעניען. דער פערבאָט פון געלד זאַמלונגען בעציהט זיך בלויז אויף זאַמלונגען אָהן אַ געהעריגער ערלויבניש. ווי מען רעכענט וועט דער גאַנצער ענין אין קורצען אויף אַ גינסטיגען אופן אויפגעקלערט ווערען.

30-טע יעהרליכע פערזאַמלונג

פון דעם יודיש-אַמעריקאַנער קאָמיטעט

בעריכט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד און אַנדערע לענדער

נ י ו - י אָ ר ק. (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אין 30-טע יעהרליכע פערזאַמלונג פון דעם יודיש אַמעריקאַנער קאָמיטעט אויף וועלכער דער פאָרזיצער פון דעם קאָמיטעט דר. סירוס אַדלער האָט פאָרגעלעזען אַ בעריכט פון דער עקזעקוטיווע פאַרן יאָהר 1936, אין דעם בעריכט ווערט געזאָגט אַז די אַנטי יודישע אַגיטאַציע אין אַמעריקאַ איז בעדייטענד אָפּגעשוואַכט געוואָרען, דאַגעגען די לאַגע פון די יודען אין אויסלאַנד איז געוואָרען פיל טראַגישער. דער בעריכט שטעמפּעלט דעם זאָרגפעלטיג אויסגעאַרבייטען פראַגראַם פון דער נאַצי פּראָפּאַגאַנדאַ אין אויסלאַנד און שטרייכט אונטער, אַז עס ווערט אונטערגראָבען די עקזיסטענץ פון די דייטשע יודען וועלכע מוזען אויך אויסשטעהען גרויסע מאָראַלישע לײדען. דר. אַדלער האָט צום סוף אויסגעדריקט דעם גלויבען, דאָס עס וועט קומען אַ צייט ווען די דאָזיגע ווילדע בעדינגונגען וועלען זיך בעסערען. דר. אַדלער איז אַרויסגעטרעטען געגען די אַנטי יודישע דיסקרימינאַציעס אין רומעניען.

אַלס פרעזידענט פון דעם יודיש אַמעריקאַנער דר. סירוס אַדלער, אַלס ערען וויצע פאָרזיצער — אברהם עלקוס, אַלס שאַצמייסטער ס. סטרוק בפנקס אברהם עלקוס, אַלס וויצע פאָרזיצער — אירווינג לעהמאַן און לואי קירסטיין, ס. ליידעסדאָרף אַלס שאַצמייסטער און ס. סטרוק אַלס פאָרזיצער פון דער עקזעקוטיווע.

Pomoc bezrobotnym to nie jałmużna,
to obowiązek i nakaz sumienia.

פראָפ. י. ל. לאַנדוי-פונדאַציע ביים יוו"א

צו שטודירען די בעציהונגען צווישען יודיש און העברעאיש

ו י ל נ ע. (יט"א) אין שייכות מיט דער אַקציע פאַרן יוו"א אין דרום אַפריקע אָנגעפיהרט דורך י. נ. שטיינבערג פערשהעריער פ. ן דעם רב הכולל און בע וואוסטען העברעאיש יודישען שריפטשטעלער און געלעהרטען פראָפ. י. לאַנדוי איז געלעגט געוואָרען אַ יסוד פאַר אַ פאָנד ביים יוו"א אויף צו שטודירען די געגענזייטיגע בעציהונגען צווישען יודיש און העברעאיש. אויך דער ועד הקהלות פון דרום-אַפריקא האָט בעשלאָסען בייצושטייערן פאַר דעם דאָזיגען פאָנד.

די ערשטע פּובליקאַציע פון דעם פראָפ. לאַנדוי פונדאַציע ביים יוו"א וועט זיין דאָס בוך „יודישע כתבים" פון יוסף פערל מיט אַן אַריינפיהר פון ישראל וויינלעס און אַ ליטעראַרישען און קריטישען אַנאַליז פון ז. קלמנאָוויטש. דאָס בוך ענטהעלט אַ נייע ביז אַהער אומבעקאַנט קאַפּיטעל אין דער ענטוויקלונג געשיכטע פון דער יודישער ליטעראַטור און שפּראַך, איז שוין פערטיג פון דרוק און ערשיינט די טעג.

SHIRLEY TEMPLE די קליינע כשוף-מאַכערין פון עקראַן

SLIM SUMERVILLE ס'נעמען אָנטייל
JANE DARVELL
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע
„W państwie Smoka"

דעמאָנסטרירט די פּרעכטיגסטע פילמען! היינט פּרעכטיגע פּרעמיערע!

„מיין שטערנדל"

אין איהר בעסטער קרעאַציע

ווי אויך אַקטואַליטעטען און כראָניק פון P.A.T. פּרייזען פון די פּלעצער אויף אַלע סעאַנסען פון 54 גר. אונזער דעוויז: די נידריגסטע פּרייזען—די בעסטע פילמען.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

צו די ג' ה"ה גנבים!

נעכטען מיטוואָך האָט מען פון מיין וואוינונג אויף פּיעטריק. 9 אַרויסגעגנב'עט אַ מענער-פּעלצען גראַנאַט. איך וויל געבען אַ גוטע בעלוינונג און בעט מיר צו וויסען צוזען טעל. 129-98 דירעקטאָר בעזיכערם

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַלערליי גלעזער!

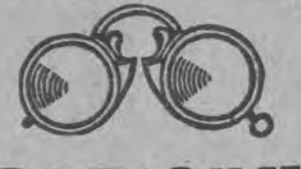

„OPTICUM"
28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער-גלעזער, קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען.

ס'מען אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפּעראַטורען: פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אַדרעס עם מען אָננעמען אַלע צרם רעצעפּטען פון די ה"ה דאָקטוירים.

ווייכטיג פאַר אַלע!

ברויטבוידעלן, מאַנהערטען, רעכנונגען, מעמאָראַנדומס, תהונה-קאַרטען, זערש. עטיקעטען.	מיטען-עטיקעטען, משפט-ביכער, בריוו-עטיקעטען, מריקע-עטיקעטען, שטריכש בענדערש און כהיטאַרישטען,

מיט די מאָדערנסטע שריפט עפּפּעקטען

די שנעל-דרוקעריי
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8 טעל. 255-09

בעקומען אויסצייכנונגען און אַ גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראָפּע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-געשעפטן און פּאַרפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פּרייזע פּאַסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ מיידעל פאַר אַ געשעפט און ווירטשאַפט אויף פּראָווינץ. אָפערטען אין אדמ. פאַר „פּראָווינץ".

ראַמאַלען

אַ זוניג 2 פענסטערדיג צימער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען פון זאַפאָרט איבערצוגעבען ביליג אויף אַנשטאַדטאַ 5, וו. 16, ביי גרושקאַ.

געלעגנהייטליך

1 אָדער 2 צימער און סוף מיט בעקוועמליכקייטען און איינריכטונג — איבערצוגעבען.
אַלעע 1-טער מאַי 96, וואהנ. 10 צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי 15.

פערשידענעס

קוואַרץ-לאַמפּען

אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר צו מעסיגע פּרייזען אין אַמבולאַטאָריום ביים „מחזיקי חולים" (דאָוובאָרטשיקוב (יוליוס) 28, טעלעפאָן 152-65.

BUCHALTER-PODATKOWIEC
na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse. Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL. Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען אַ גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אַפילו דעם, וואָס קאָן גאָרנישט שרייבען. די עלטער שפּילט נישט קיין ראָלע. די פּרייזען—צוגענגליך. אַלעע 1-טער מאַי 4, ביי ליפּשיץ.

רעטשניצע

פאַר ווענעריש-קראַנקע
מענער · שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פּרווידאַקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז

טיילט מיט, אַז דער

1-טער און 2-טער טייל פון'ם שטאָט-רעגיסטער פאַרן יאָהר 1937

וועלכע ענטהאַלטען די רשימות פון די שטאָט-צאָהלער, וואָס וואוינען אויף די גאַסען לויט בוכשטאַב „א" ביז „ע" איינשליסליך און פון די גאַסען, וואָס הויבען זיך אָן מיט דעם בוכשטאַב פ: פּאַביאַניצקאַ, פערלאַ, פּיעטקאָרסקאַ, פּיעפּזשאָוואַ, פּיעראַצקיעגאָ, פּילסודסקיעגאָ, פּיאָטרקאָווסקאַ, פּירשמאָוויטשאַ, בערנער-פּלאַץ, דאָמבראָווסקי-פּלאַץ, פּל. קאַשטשעלני, רעימאָנט-פּלאַץ, פרייהייטס-פּלאַץ, פּאָדלעשנאַ, פּאָדזשעטשנאַ, פּאָזיאַרסקאַ, פּאָלנאַ און פּאָלודניאָוואַ, ווערען אויסגעלעגט צום דורכזעהען, אויפ'ן סמך פון די פּערפליכטענדע פּאָרשריפטען, במשך פון 8 טעג, ד. ה. פונ'ם 14 ביז'ן 22 יאַנואַר ה.י. איינשליסליך, אין דער קאַנצעלאַריע פון דער קהלה, פּאָמאָרסקאַ 18, אין די שעה'ן פון 10 ביז 1 נאָכמיטאָג.

לאָדז, דעם 13. יאַנואַר 1937.

וויכטיג פאַר ברוך-קראַנקע

(רופּטורע) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, בייך-שווינדזוכט, פּלאַטפוס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענע.

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערפעלסטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגן ברוך.

ביי מאָגען און קישקע · זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפוס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

אוירען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון
Dr.
Z. RAKOWSKI

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איין מעטיג
אַ רענטגען-גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלע רענטגענאָגראַפיעס

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6. שערפּיען 37 בענעדיקטאַ
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Doktór
A. S. TENENBAUM

אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אָן פון 6—8 אָוונט.

Dr.
Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02
נעמט צו פון 9-10 פריה, 3-5 און 8-9 אָוו.

Dr. med.
P. Braun

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21